

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1980 | ΑΡΙΘ. 7-8

ΕΟΡΤΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑ*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Χριστός ἀνέστη!

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὴ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὴ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Δ η μ ῆ τ ρ ι ε, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Λαμπαδηφόροι Χριστῷ προσερχόμενοι προϊόντι ἐκ τοῦ τάφου, ἐν ᾧ τὸν θάνατον ἐνέκρωσε, φαιδρῶ τῷ προσώπῳ καὶ γλώσση μελωδουσίη τὰ θεοτερπῆ ἄσματα, ἅπερ ἐνέπνευσεν αὕτη ἡ πανέορτος νύξ καὶ φωταυγῆς, ἀδελφικῶς τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Παναγιότητα περιπτυσσόμενοι, προσφωνοῦμεν Αὐτῇ τὸ καὶ ἀγγέλοις γλυκύτατον ἄκουσμα καὶ λάλημα:

Ἐν Αὐτῷ δὲ τῷ Σωτῆρι Θεῷ, τῷ δι' ἡμᾶς παθόντι καὶ ἐγερθέντι, καὶ ἐν τῇ Αὐτοῦ ζωηφόρῳ καὶ ἐνδόξῳ Ἀναστάσει ἀδελφοποθήτως Ὑμᾶς κατασπαζόμενοι, δεόμεθα τοῦ γενομένου νεκροῦ καὶ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὅπως διὰ τῆς ἀκαταλύτου δυνάμεως τοῦ τιμίου Αὐτοῦ Σταυροῦ σθενοῖ, σκέπη, περιέπη, φρουρῆ, ἀγιαζῆ καὶ δοξάζῃ τὴν τε Ὑμετέραν περιηχημένην ἡμῖν Ἀγιωσύνην καὶ τοὺς περὶ Ὑμᾶς ἅπαντας ἀδελφούς καὶ τὸν Ὑμῖν πεπιστευμένον θεόλεκτον λαὸν καὶ ὀδηγῶν εἰς τὴν τρίβον τῶν Ἐαυτοῦ προσταγμάτων διαφυλάττει ἅπαντας εἰς ἔτη πολλὰ εὐτυχῶντας καὶ εὐχομένους ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ αὖθις ἐν Χριστῷ ἀνασπάντι θερμῶς κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα διατελοῦμεν

* Ὅμοια Γράμματα ἀπεστάλησαν καὶ πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὁρθοδόξους Πατριάρχας καὶ τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σ Ε Ρ Α Φ Ε Ι Μ

Πρὸς

Τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα τῆς καθ' Ἡμᾶς

Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς

Τέκνα Ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Χριστὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, δι' Οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὰ πέρατα συνέχων, ἐξουσιαστὴς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ὑπάρχων, ὡς ἀθάνατος Θεὸς ἀθανάτισας, ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ ἐκουσίως καὶ Τάφῳ συσχεθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν,

«...ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας

καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν χαρισάμενος».

Ὅθεν καὶ ἡμεῖς Ὁρθροῦ βαθέος ὀρθρίζοντες, τὸν Νικητὴν τοῦ θανάτου, ὀλοκληροῦντα τὸ μέγα τῆς οἰκονομίας μυστήριον διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν Ἐγέρσεως Αὐτοῦ, πανευφρόσυνοι ὑποδεχόμεθα, ὡς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ λαμπρὸν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης.

Ἡ Βηθλεὲμ ἀπέβη ἀπαρχὴ ἀναγεννήσεως «τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου» (Ματθ. 4, 16).

Ἄλλ' ὁ Γολγοθᾶς καὶ ὁ Πανάγιος τοῦ Κυρίου Τάφος ἐγένοντο πύλαι αἰωνιότητος.

Διὸ καὶ ἐν εὐγνωμοσύνῃ ἀπέριφ τὸν Εὐεργέτην δοξολογοῦντες ψάλλομεν:

«Διὰ θανάτου τὸ θνητόν, διὰ ταφῆς τὸ φθαρτὸν μεταβάλλεις».

Μεγάλῃ καὶ ἀσύλληπτη εἰς ἔκτασιν καὶ βάθος ἡ Θεία Ἀγάπη!

Συνέζευξε τὴν φρίκην τῆς ἀνθρωπίνης καταδίκης διὰ τὴν προπατορικὴν ἀμαρτίαν μὲ τὴν ἀνεκλάλητην χαρὰ τοῦ Ἀγγελικοῦ μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ πρὸς τὸ ὀδυνώμενον ἀνθρώπινον γένος διὰ τῶν Μυροφόρων.

Ὁ πρῶτος Ἀδάμ, ἐκδιωκόμενος τοῦ Παραδείσου, ἤκουε συντετριμμένος:

«ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου...

ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου,

ἐὼς τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθης» (Γεν. 3, 17, 19).

Ἡμεῖς σήμερον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θριαμβευτοῦ Δευτέρου Ἀδάμ, Ἀναστάντος Σωτῆρος Χριστοῦ, περιχαρεῖς ἰστάμενοι πρὸ τοῦ Κενοῦ Τάφου μετὰ τῶν Μυροφόρων, ἀκούομεν τὸν Ἀγγελλον λαλοῦντα καὶ λέγοντα:

«Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν Ἐσταυρωμένον;

» Ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε...

» Εἶπατε τοῖς Μαθηταῖς Αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ,

» ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ Αὐτὸν ὄψεσθε» (Μάρκ. 16, 6-7).

Χριστιανοί μου,

Ἀδέκαστη ἡ Θεία Δικαιοσύνη, τὴν παράβασιν κατακεραυνοῦσα. Ἀπέραντη ὅμως ἡ Ἀγάπη τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός, τοῦ καὶ πάσης κτίσεως Δημιουργοῦ, ἡ μὴ ἀρνούμενη τὴν Χάριν, ἡ προαιωνίως διαγράψασα τὴν διὰ Σταυροῦ καὶ Τάφου ἐξανάστασιν, διὰ τῆς θυσίας τοῦ ἰδίου Υἱοῦ καὶ Λόγου!

Στῶμεν, λοιπόν, καλῶς!

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΗΣ κ. κ. Μ Ε Λ Ε Τ Ι Ο Υ

Τὴν 26ην Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, διὰ ψήφων 48, ἐξέλεξε τὸν παν. ἀρχιμ. κ. Μελετίου Καλαμαράν, μέχρι τότε Γραμματέα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, Μητροπολίτην Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης.

Ὁ νέος Μητροπολίτης ἐγεννήθη τὸ 1933 εἰς Ἀλαγονίαν Καλαμάτας. Ὁ πατὴρ του, ἰατρός, ὀνομάζετο Ἀγγελιαὸς καὶ ἡ μήτηρ του Ἑλένη. Ἐσπούδασε Θεολογίαν καὶ Φιλολογίαν. Γνωρίζει πολλὰς ξένας γλώσσας καὶ ἔχει συγγράψει καὶ μεταφράσει πολλὰ βιβλία καὶ ἄρθρα εἰς διάφορα περιοδικά.

Ἡ χειροτονία τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελετίου ἐτελέσθη τὸ Σάββατον, 1ην Μαρτίου ἐ.ἔ. εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἀρεως, προσεζάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ συμπαραστατουμένου ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, Κίτρους κ. Βαρνάβα, Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου, Ζιχῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδωνος, Καστορίας κ. Γρηγορίου, Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος κ. Ἀγαθαγγέλου, Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Παντελεήμονος, Πειραιῶς κ. Καλλινίκου καὶ Καλαθρῦτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου. Πολ-

Ἐν μέσῳ ἀκανθῶν καὶ τριβόλων καὶ σήμερον πολλοί, δυστυχῶς, ὄφεις σατανικοὶ προετοιμάζουσι κατακλυσμιαίας καταστροφάς!

καὶ ἡμεῖς «Νῶε καὶ Σώτειραν Κιβωτὸν» ἀναζητοῦμεν!

Ἰδοὺ αὕτη, ἡ διὰ τοῦ Κενοῦ Ζωοδόχου Τάφου οἰκοδομηθεῖσα. Ὡς ἀσφαλῆς σωτήρια ἴσταται ἐνώπιον ἡμῶν, ἡ Κιβωτὸς σώζουσα ἐπὶ γῆς Ἐκκλησία τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, ὅστις πρωτότοκος τῶν νεκρῶν γενόμενος, καλεῖ πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰωνίαν Γαλιλαίαν τῆς Θριαμβευούσης Ἐκκλησίας, «ὅπου Αὐτὸν ὀψόμεθα».

Βεβαίως ἡ πορεία δύσκολος, διότι «στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν» (Ματθ. 7, 14).

Τὸ Σχολεῖον τῶν πιστῶν τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ προϋποθέτει θρανία ὀδυνηρὰ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. «Ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» λέγει Ἐκεῖνος (Ἰω. 16, 33).

Μυροφόροι καὶ Ἀπόστολοι, μὲ ἀκλόνητον τὴν χαροποιὴν ταύτην βεβαίωσιν τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος, πάντοτε εὕρισκον καὶ σήμερον θὰ εὕρισκουν ἀνοικτὴν τὴν πύλην τοῦ Παραδείσου τῆς Θείας Ἀγάπης, διὰ πόνων καὶ θυσιῶν καὶ σταυρῶν. Ἀλλὰ τὸ τέλος γλυκύ!

Χριστιανοὶ μου ἀγαπητοί,

Ὅσον καὶ ἂν εἶναι ὀλίγοι ἀνά τοὺς αἰῶνας οἱ Ἀπόστολοι καὶ αἱ Μυροφόροι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ἡμεῖς οἱ δοῦλοι Κυρίου, οἱ πανηγυρίζοντες κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τὸ χαρμόσυνον γεγονός τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, ἐν μέσῳ πάσης ζοφερᾶς ὥρας καὶ Γολγοθαϊκῶν στιγμῶν, ἐν ἐλπίδι θὰ ἀναμένωμεν τὸ «Ἀραράτ», ὅπου ἐν ἀσφαλείᾳ θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ἡ Κιβωτὸς Ἐκκλησία τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δεῦτε, λοιπόν, πάντες πόμα πίνωμεν καινόν! Πάσχα Κυρίου Πάσχα!

Προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι, συνεορτάζοντες τὸ Πάσχα τοῦτο τοῦ Θεοῦ τὸ σωτήριο, ἀλλήλους ἐν ἀγάπῃ περιπτυσσόμενοι καὶ ἀσπαζόμενοι, ὅτι

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ».

Αὐτοῦ ἡ ἀναστάσιμος χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις

εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ 1980

λοι ἄλλοι Ἱεράρχαι, ἐν οἷς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος, καὶ ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ κ. Διαμανός, παρίσταντο εἰς τὸ Ἱερὸν συμπροσευχόμενοι.

Πρὸ τῆς χειροτονίας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προσφωνῶν τὸν χειροτονοούμενον ἐξῆρε δι' ὀλίγων τὴν μόρφωσιν καὶ τὰς πνευματικὰς του ἀρετὰς καὶ ἠύχθη εἰς αὐτὸν καρποφόρον ἀρχιερατείαν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπαντῶν ὁ νέος Μητροπολίτης κ. Μελέτιος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Σεβαστοὶ μου Πατέρες Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι,

Εὐλογημένε λαὸ τοῦ Κυρίου,

Ὁ Κύριος καὶ Σωτήρας μας Ἰησοῦς Χριστός, διὰν πῆγαινε στὸ Στανρό γιὰ μᾶς, ἀπαντώντας σὲς ἐνοστάσεις ἐκεῖνων, ποὺ Τὸν ἀγαποῦσαν ἐπίγεια καὶ χοϊκά, ἔλεγε: «Τὸ Ποτήριον, ὃ δέδωκέ μοι ὁ Πατήρ, οὐ μὴ πίνω αὐτό;»

Καὶ ἦταν πολὺ πικρὸ τὸ ποτήριον αὐτό. Τόσο πικρὸ, ὥστε, στὴ σκέψι τοῦ μόνο, Αὐτοῦ, ὁ πανοθενὴς καὶ παντοδύναμος, γονάτισε, ἔκλαυσε, ἀπηθύνησε ἐκεῖνες προσευχὰς μετὰ κρανητῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων, ἴδρωσε ἀπὸ τὴν ἀγωνία Του ἰδρώτια ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος, καὶ ἐχρειασθῆ να ἔλθῃ ἀγγελὸς Του να Τὸν ἐνισχύσῃ. Καὶ οὐδέποτε στὴ γῆ ἐπόνεσε ἄνθρωπος καὶ συνειρήθη τόσο, ὅσο ὁ Κύριός μας σὶν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ. Ὅμως δὲν ὀπισθοχώρησε. Γιατὶ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου δὲν γίνεται μετὰ διαγγέλματα, ἀλλὰ μόνο μετὰ ἀγῶνα καὶ θυσία. Γι' αὐτὸ ὁ Χριστὸς ὄχι μόνο δὲν ἀπέφυγε τὸ Στανρό, ἀλλὰ καὶ τὸν ἔκαμε πόθο Του, σίγχο Του, δόξα Του. Καὶ ἔτσι ἀπέβη ὁ Στανρός ἡ μεγάλη δόξα τοῦ ὑπερδοξασμένου Κυρίου τῆς δόξης Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ μεγάλη δόξα τῆς ἁγίας Τριάδος.

Ὁ Στανρὸ τοῦ Χριστοῦ, πανάγιε καὶ τρισμακάριστε καὶ ζωοποιέ, ὄργανο τῆς ἐν τῇ Σιδὸν μουσικῆς ἱερουργίας, ἁγία Τράπεζα τῆς λειτουργίας τοῦ Μεγάλου μας Ἀρχιερέως, εὐλογία - ὄπλο - δύναμι τῶν Ἱερέων, καύχημά μας, παρηγορία μας, φῶς σὶν καρδιά, σὶν τοῦ, σὶν διαθήματά μας, σὲ Σένα καρφωμένος ὁ Κύριος καὶ Σωτήρας μας ἔδειξε καὶ ἐνεργοποίησε τὴν ἱερωσύνη Του γιὰ μᾶς. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἱερωσύνη μόνο σὰν Στανρὸς σῶζει καὶ δοξάζει μόνο διὰν ὁ φορέας τῆς ἀκτινοβολῆ τῆς ἀρετῆς, ποὺ συμβολίζει καὶ ἐμπνέει ὁ Στανρὸς, φωτίζει καὶ ἀγιάζει: μόνο, διὰν ἔχη κάτι ἀπὸ τὸ θεῖο καὶ ἄρρητο κάλλος τῶν ἀρετῶν τοῦ πρώτου καὶ μεγάλου ἱερέως μας, τοῦ Χριστοῦ.

Γι' αὐτὸ σὲ καθικετεύω, ἄχραντε Θεοτόκε, σιολὴ τῆς τῶν γυνῶν παρηγορίας, καύχημα σεβάσμιον τῶν ἱε-

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης
κ. Μελέτιος

ρέων, ἰκέτευσε τὸν Υἱὸν Σου, τὸν πιστὸν μετὰ ἡγησάμενον καὶ θέμενον εἰς τὴν διακονίαν Του ταύτην, να ἐκχύσῃ σὲ μένα τὴν χάρι τοῦ καὶ να δώσῃ δύναμι σὲ ἀνεπιμένα χέρια καὶ τὰ παραλελυμένα πνευματικά μου γόνατα.

Ἄγιε καὶ ἐνδοξε ἱερομάρτυς Ἐλευθέριε, ποὺ μετὰ ἀξιώσεως να ὁμιλῶ, λειτουργῶ καὶ ἐξομολογῶ δῶδεκα χρόνια σὶν πάνσοπον αὐτὸ Ναὸ Σου, ἰκέτευσε τὸν κοινὸ μας Κύριον καὶ Δεσπότη, να δώσῃ καὶ σὶν δική μου ἀρχιερατικὴ διακονία μιὰ ἐλάχιστη ρανίδα ἀπὸ τὴ χάρι καὶ τὴν πνευματικὴ καρποφορία, ποὺ ἔδωκε σὲ σένα, πρὸς σωτηρίαν τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Νικοπόλεως, σὶν ὁποία μετὰ ἐξαποστέλλει κήρυκα τοῦ Στανροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως Του.

Ἄγιοι καὶ ἐνδοξοὶ Ἱεράρχαι τοῦ Χριστοῦ Δοῦναιτε καὶ Ἀιτικέ, στυλοὶ καὶ προμαχοὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, προσευξάσθε ὑπὲρ τοῦ μετ' ὀλίγον διαδόχου Σας, να γίνῃ καὶ τῶν τρόπων Σας μέτοχος, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Σεῖς ποὺ εὐρίσκεσθε σὶν κορυφῇ τῆς ἐπιγείου ἱεραρχίας, πρώτος σὶν τιμῇ, πρώτος σὶς εὐθύνες, πρώτος καὶ κύριος αἴτιος τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ καὶ πρώτος

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ κ. κ. Ι Α Κ Ω Β Ο Υ

Με θρησκευτικήν μεγαλοπρέπειαν και κατάνυξιν ἔγγινεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν, τὴν 2αν Μαρτίου 1980, ἡ χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Ἰακώβου (Κοροῦζης), ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, ἐξελέγη τὴν 25ην Φεβρουαρίου ὑπὸ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς πλήρωσιν τῆς χηρευσάσης προσφάτως Ἱ. Μητροπόλεως.

Τῆς Θ. Λειτουργίας προσεξήρχεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἔλαβον δὲ μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, Κίτρους κ. Βαρονάδας, Θήρας κ. Γαβριήλ, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Γόρτυνος κ. Θεόφιλος, Νέας Σμύρνης κ. Χρυσόστομος, Καστορίας κ. Γρηγόριος, Κιλκισίου κ. Ἀμβρόσιος, Διδυμοτείχου κ. Ἀγαθάγγελος, Σάμου κ. Παντελεήμων, Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, Χίου κ. Διονύσιος και Πρεβέζης κ. Μελέτιος.

Κατὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ νέου Μητροπολίτου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτὸν ὑπεγράμμισεν:

«Δὲν προτίθεμαι νὰ κάνω μάθημα πρὸς ἕνα ἐπιστήμονα ποιμαντικῆς κατὰ τὴν ἱεράν αὐτὴν στιγμήν, κατὰ

ὑπόλογος, και γι' αὐτὸ πῶς ψηλά σιὸ Στανό, σὲ πῶς μεγάλο Στανό, δεχθῆτε τὴν ταπεινή μου διαβεβαίωσι, διὸ θὰ ὑποβάλω τὸν ἐαυτὸ μου σὲ κάθε θυσία προκειμένου νὰ ἔχετε καλὴ ἀπολογία ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ θήματος τοῦ Χριστοῦ και θὰ εἶμαι ἐνωμένος μαζί Σας μὲ τὸ σύνδεσμο τῆς εὐχῆς, τῆς ἀγάπης, τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ και τῆς προσευχῆς.

Ἐπικαλοῦμαι τὶς εὐχῆς, εὐλόγιες και προσευχῆς τῶν συμπαρόντων σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν και ἰδίως τῶν διακεκριμένων Μητροπολιτῶν Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, Κίτρους κ. Βαρονάδα και Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομο, ὑπὸ τοὺς ὁποῖους εὐτύχησα νὰ ἐργασθῶ, νὰ γνωρίσω τὶς ἀρετὲς τοὺς και νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὴν ἀέροαντὴ πείρα τοὺς.

Ἐπικαλοῦμαι τὶς εὐχῆς και προσευχῆς τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ συνεργατῶν μου και τῶν πολυαγαπητῶν μου, ἐκλεκτῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου συνεφημερίου μου σιὸν πάνσεπτο αὐτὸ Ναὸ, μὲ τοὺς ὁποῖους αἰσθάνομαι, διὸ εἶμαι ἕνα σῶμα και ἕνα πνεῦμα. Ὅλος ἰδιαιτέρως ἐπικαλοῦμαι τὶς εὐχῆς τοῦ ἀγαθοῦ ἀγγέλου ὀλοκλήρου τῆς ὑπερκοσμοπενταετιοῦς ἱερατικῆς μου διακονίας θαυσεβάστου μου π. Ἀγαθαγγέλου.

τὴν ὁποῖαν ἀνέρχεται και καταλαμβάνει τὴν διαποίμανσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυθήρων... Ἐκαίνο τὸ ὁποῖον ἤμποροῦμεν νὰ εἰπώμεν σήμερον εἰς ὅσους σὲ γνωρίζουν, εἶναι: ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀπέδλεψεν εἰς τὴν λιπαρὰν μόρφωσίν σου ἀφ' ἑνὸς και εἰς τὸ ἦθος σου και εἰς τὴν ἐνάρετον ζωὴν σου ἀφ' ἑτέρου, και σὲ ἐξέλεξε Μητροπολίτην τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κυθήρων».

Ἀπαντῶν ὁ νέος Μητροπολίτης κ. Ἰάκωβος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Τίμιον Πρεσβυτέριον,

Λαεὶ τοῦ Θεοῦ περιούσιε.

«Οὐχ' ἐαυτῶ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καθάπερ Ἄαρων» (Ἐβρ. 5,4).

Παρήλθον εἴκοσι και ὀκτὼ ἔτη, ὅτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐλάμβανον τὸν πρῶτον τῆς Ἱερωσύνης θα-

Τέλος ἐπικαλοῦμαι τὶς εὐχῆς τῆς σεβαστῆς μου μητέρας, τῶν ἐν Χριστῷ πνευματικῶν μου τέκνων και ὅλων τῶν ἐλλαθῶν Χριστιανῶν, ἐνοσιτῶν τῆς ἀγίας αὐτῆς Ἐκκλησίας και μὴ, πὸς κρίνοντας τὸ μέγχοι τώρα ἔργο μου σιὴν Ἐκκλησίᾳ μὲ θάσι τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδιάς τοὺς και ἐκτιμῶντας τὸ πολλαπλάσια ἀπὸ ὅτι πράγματι ἀξίζει, ἦλθαν νὰ προσευχηθῶν γιὰ μένα και τὴν ἀπὸ ἐδῶ και σιὸ ἐξῆς διακονία μου. Εὐχόμεαι ὁ Κύριος νὰ τοὺς ἀμείρη ὅλους πολλαπλάσια γιὰ τὴν ἀγάπη τοὺς.

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἀρχηγὲ τῆς σωτηρίας και τῆς ἱερωσύνης μας, οὐκ εἶμι ἄξιος, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσελθῆς τῆς ψυχῆς, διότι ὅλη ἔρημος και καταπεσοῦσά ἐσι και οὐκ ἔχεις παρ' ἐμοὶ τόπον ἄξιον τοῦ κλίνει τὴν κεφαλὴν Σου. Ἄλλ' ὅπως κατεδέχθης νὰ μπιῆς σιὸ σίτι τοῦ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ἔλα και σὲ μένα και ἄναψε μέσα μου, σιὴν ψυχὴ μου, σιὸ νοῦ μου, σιὴν καρδιά μου, τὸ Φῶς Σου. Καὶ κάμε ἀπὸ τὴν καρδιά μου, ἀπὸ τὸ λόγο μου, ἀπὸ τὰ χέρια μου, νὰ ξεχύνεται πάντοτε παντοῦ τὸ Φῶς Σου, ὅπως ἴδωσιν αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι και δοξάσωσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. Ἀμήν.

θμόν, τὸν τοῦ Διακόνου, καὶ μετὰ ἐν ἔτος καὶ τὸν δεύ-
τερον βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης, τοῦ Πρεσβυτέρου καὶ
οἷγγη συγκινήσεως ἱερᾶς περιέλουζον τὸ σῶμά μου
καὶ μύριοι διακαεῖς πόθοι καὶ ἐλπίδες διεμορφούντο
ἐν τῇ ψυχῇ μου.

Οἱ αὐτοὶ διακαεῖς πόθοι καὶ αἱ αὐταὶ ἐνδόμυχοι
ἐλπίδες, πλημμυροῦσι καὶ σήμερον τὴν ψυχὴν μου,
παλλομένην ἀπὸ συγκίνησιν ἱερὰν καὶ εὐλογοῦσαν τὸν
Ἵψιστον Θεόν, διὰ τὰ κατὰ τὴν σιγμὴν ταύτην τε-
λειουργήματα ὅλως ἔκτακτα καὶ ἐξαιρετικὰ δι' ἐμέ.

«Ἐἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον καὶ δοξα-
σμένον», διὲ ἐκάλεσε κι ἐμὲ ἵνα ὑπηρετήσω καὶ ἀπὸ
τοῦ ἀνωτάτου ἀξιώματος τῆς Ἀρχιερωσύνης τὴν Ἀ-
γίαν Του Ἐκκλησίαν. Συναισθάνομαι βαθύτατα τὸ
μέγεθος τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ βάρος τῶν εὐθυνῶν
του καὶ εἶναι θαθεῖα ἢ συγκίνησις καὶ ἀπειρος ἢ
εὐγνωμοσύνη μου, Μακαριώτατε Δέσποτα, πρὸς τὸν
Πανάγαθον Θεόν διὲ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινότητα
τοῦ δούλου Αὐτοῦ.

Πολλοὶ εἶπον διὲ εἰς τοιαύτας σιγμὰς τὰ αἰσθη-
ματα ἐκφράζονται μὲ δάκρυα καὶ σιωπὴν. Ὁ μεγά-
λος μάλιστα Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἄ-
γιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, διὲν ἐδέχετο τὸν τοῦ
Πρεσβυτέρου βαθμὸν ἔλεγε τοὺς συγκινητικὸς αὐ-
τοὺς λόγους: «Ἄρα ἀληθῆ τὰ συμβάντα περὶ ἡμᾶς;
Καὶ γέγονεν ὄντως τὰ γεγενημένα καὶ οὐκ ἐξηπατή-
μεθα; Οὐδὲ νῦν τὰ παρόντα καὶ ὄναρ ἀλλ' ἡμέρα
ὄντως ἐστὶ καὶ ἐργηροῦμεν ἅπαντες». Ἦτο γεγονός
τὸ λαμβάνον χώραν τὴν σιγμὴν ἐκείνην. Ὁμως τοῦ
ἐφαίνεται ὡς ὄνειρον, ἴσους πολλὲ ἔχε καταληφθῆ
ἀπὸ τὸ δέος τοῦ μεγέθους τῆς Ἱερωσύνης. Ἀλλὰ
πρέπει νὰ εἴπωμεν μερικὰ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀξιώ-
ματος ἀφ' ἑνός, διότι πρὸ τοῦ ἕνους τοῦ ἀρχιερατι-
κοῦ ἀξιώματος καὶ τοῦ μεγέθους τῶν εὐθυνῶν του
πολλοὶ Πατέρες ἔφηνον εἰς τὰς ἐρήμους, ἄλλοι δὲ
ὄδηγοῦντο βιαίως ἐπὶ τὸ Ὀνομασιεῖον καὶ ἀφ' ἐτέ-
ρου διὰ τὴν σμικρότητα τοῦ χειροτονουμένου. Καὶ
περὶ τῆς σμικρότητος ἐὰν θελήσω νὰ ὀμιλήσω θὰ
θλάψω τὸν ἑαυτὸν μου, διότι ταπεινώσις ἀληθινὴ
εἶναι ὄχι νὰ λέγωμεν διὰ τὸν ἑαυτὸν μας ταπεινὰ
πράγματα, ἀλλὰ νὰ μὴ λέγωμεν τίποτε. Ὁ δεχόμε-
νος τὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα πρέπει νὰ διακρί-
νηται διὰ πολλὰ καὶ ποικίλα χαρίσματα καὶ κατὰ
τὸν Ἀπόστολον Παῦλον νὰ εἶναι ὄσιος, ἄκακος, ἀ-
μίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑ-
ψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος...». Ἐγὼ δὲ ὁ
ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος ποῦ πορεύομαι;

Διὰ τοῦτο ἐμπλεως φόβου καὶ δειλίας, προσέρ-
χομαι σήμερον, κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην καὶ μεγάλην
τῆς σταδιοδρομίας μου σιγμὴν, ἐνώπιον τῆς Ὑμε-
τέρας πανσεβάστου καὶ προσκωνητῆς μοι Μακαριώ-
τητος, διὰ νὰ λάβω τὸν τρίτον καὶ μέγιστον βαθμὸν
τῆς Ἱερωσύνης, τὸν τοῦ Ἐπισκόπου. Ἐμπλεως φό-
βου καὶ δειλίας, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀξιώματος καὶ

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Ἰάκωβος

διὰ τὸ βάρος τῶν εὐθυνῶν τὰς ὁποίας ἐπαμίζομαι
ἀπὸ σήμερον εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὄμους μου.

Πλὴν ὄμως, «οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχον-
τος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ» (Ρωμ. 9,16).

Ἐλλογῶ καὶ δοξάζω τὸν Μέγα Ἀρχιεπίσκοπον
Χριστόν, τὸν ἐλεησαντὰ με καὶ εὐδοκήσαντα, ἵνα συγ-
καταριθμηθῶ καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος εἰς τὴν ἱερὰν φά-
λαγγα τῶν λειτουργῶν Του. «Ἐἴη τὸ ὄνομα Κυρίου
εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον». Καὶ ἀκούω τὴν σι-
γμὴν ταύτην τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου καλοῦσάν με.
Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ ὑπα-
κούω προθύμως ὡς ὁ Ἡσαΐας καὶ ἀναμετροῦν τὸ
μέγεθος τοῦ ἀνατιθεμένου μοι ἔργου καὶ θαθεῖαν
ἔχων συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν, δὲν ἀποποιούμαι ὡς
ὁ Ἱερουσίας τὴν κλῆσιν, ἀλλὰ θαρρῶν προσέρχομαι
πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Ὀνομασιεῖου. Τῷ γὰρ Μωϋσῆ λέγει
«ἐλεῆσω ὃν ἂν ἐλεῶ καὶ οἰκτιρῶσω ὃν ἂν οἰκτιρῶ»
(Ρωμ. 9,15). Εἰς τὴν θεῖαν σιγηζόμενος βοήθειαν,
ἦτις τὰ ἀσθενῆ μου θὰ θεραπεύσῃ καὶ τὰ ἐλλείποντά
μοι θὰ ἀναπληρώσῃ. Ἡ θεῖα βοήθεια καὶ θάρρος καὶ
δύναμιν πολλὴν θέλει μοι δώσῃ, ἵνα οὕτω φανῶ ἄξιος
ἐργάτης τῆς ποιμνῆς τῶν προσβάτων Αὐτοῦ, ἄξιος
ἐργάτης τοῦ ἀμπελώνους Κυρίου, πνευματικὸς διδά-
σκαλος καὶ ἐμψυχωτῆς ἐνθερμῶς τῶν ὀπαδῶν Αὐτοῦ,
ἀκαταπόνητος τῆς λύπης παρήγορος, φιλόστοργος πα-
τήρ καὶ ἀδελφός. Καὶ ταῦτα πάντα ἀναφέρονται εἰς
τὰ καθήκοντα τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τοῦ κληρικοῦ,
ὁ ὁποῖος περιβάλλεται σὺν τῷ ἀξιώματι καὶ τὴν εὐ-
θύνην τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν, περὶ τῆς ὁποίας
θὰ ἀποδώσῃ λόγον, διότι «ὄχι ἐναντῶ τις λαμβάνει
τὴν τιμὴν ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ» (Ἐβρ.
5,4). Ἐπὶ πλέον φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον καὶ
δοῖον, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδασχὴν πιστοῦ λό-
γου (Τίτον 1,8) θέλει ὁ οὐρανοδόμων Παῦλος τὸν
οἰκονόμον τῶν μωσιθεῖων τοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ δὲ ὁ ἁμαρ-
τωλὸς ποῦ πορεύομαι;

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν τῆς ζωῆς μου θὰ ἤθελον μὲ εὐγνωμοσύνην νὰ μνησθῶ τῶν ἀειμνήστων γονέων μου Μαρίας καὶ Ἰωάννου, τῶν Διδασκάλων μου καὶ ὄλων ἐκείνων οἵτινες καθ' οἰονδήποτε τρόπον συνέβαλον εἰς τὴν κατὰ Θεὸν προαγωγὴν μου.

Ἐπίσης ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὸν ἀξιότιμον Πρόεδρον καὶ τὰ ἔντιμα μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ Θεραπευτηρίου («Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»). Πρὸς τοὺς Ἀξιολύτους κ.κ. Καθηγητὰς, Διευθυντὰς, Ἰατροὺς, τὰς Ἀδελφὰς Νοσοκόμους, διὰ τὴν πολύτιμον συνεργασίαν των. Ἀκόμη πρὸς τὸν κ. Γενικὸν Διευθυντὴν καὶ ἅπαν τὸ Διοικητικόν, Νοσηλευτικὸν καὶ ἐργατικὸν προσωπικὸν τοῦ Θεραπευτηρίου. Εὐχομαί εἰς τὸν Κύριον νὰ τοὺς φωτίσῃ καὶ νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ εἰς τὴν θεάρεστον ἀποστολήν των, πὸν εἶναι ἡ ἀνακούφισις τοῦ ἀνθρώπινου πόνου.

Πρωτίστως ἐκφράζω θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τὴν σεβαστὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς τιμίας ψήφου τῆς ὁποίας κατεσιάνην ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος, Μητροπολίτης τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως Κυθήρων.

Εἰσέτι καὶ τοῦ προσφιλοῦς μου ποιμνίου, τῆς Θεοσώστου Μητροπόλεως Κυθήρων κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν, μετὰ πολλῆς πατρικῆς ἀγάπης μνημονεύω, ἀλλὰ καὶ ὄλων ὑμῶν.

Ὅπως ἰδιαιτέρως εὐχαριστῶ Ὑμᾶς, Μακαριώτατε Δέσποτα καὶ Πάτερ, ἐκ μέσης καρδίας διὰ τὴν πατρικὴν Ὑμῶν ἀγάπην καὶ στοργήν. Ὑπόσχομαι νὰ φανῶ ἀντάξιός των προσδοκιῶν Σας, ὑπηρετιῶν μετὰ ζήλου πολλοῦ, ἀόκνως καὶ εὐσυνειδήτως τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κυθήρων τὴν ὁποίαν μοὶ ἐνεπιστεύθητε.

Δώη Κύριος ὁ Θεὸς τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι μῆκος ἡμερῶν ἐν ὑγείᾳ σώματος καὶ ψυχῆς.

Διατακτικὰ φέρων τὰ θήματά μου πρὸ τοῦ Ἱεροῦ Θεολογικοῦ, κλίνω ταπεινῶς τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, δεόμενος ἵνα ἡ θεία Χάρις κατασκηνώσῃ ἐπ' ἐμέ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Ἰάκωβος (κατὰ κόσμον Θεόφιλος Ἰωάννου Κορόζης) ἐγεννήθη τὸ 1927 εἰς Βασιλικὸν Χαλκίδος ἐκ γονέων εὐσεβῶν. Ἐπεράτωσε τὰς Γυμνασιακάς του σπουδὰς εἰς Χαλκίδα. Τὸ 1945 εἰσῆχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1950 ἐκλήθη εἰς

τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ ὅπου ὑπηρέτησεν ὡς Διαδιδαστής - Κρυπτογράφος ἐπὶ 18μηνον. Ἐν ἔτει 1952 ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ τότε Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος καὶ νῦν πρ. Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἰακώβου, Διάκονος καὶ μετὰ ἐν ἔτος, τὸ 1953, προσκληθεὶς παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων Ἀθηναγόρου τοῦ Α', ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ τότε Ἐπισκόπου Ρηγίου καὶ νῦν Σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου Πρεσβύτερος εἰς Παρισίους. Τὸ 1954 ἔλαβε τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ. Κατὰ τὴν ἐκεῖ παραμονήν του ἐσπούδασε εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως AIX - EN PROVENCE, τῆς Νοτίου Γαλλίας, εἰς τὴν Ἑρμηναίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὑπηρέτησε εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων καὶ μετέπειτα Ἱερὰν Μητρόπολιν Γαλλίας ἐπὶ 14 συναπτά ἔτη εἰς Ἑλληνορθόδοξου παροικίας τῆς Νοτίου Γαλλίας ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 10 τελευταία εἰς τὴν Ἑλληνορθόδοξον Παροικίαν τῆς Μασσαλίας.

Κατὰ τὴν ὡς ἄνω ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διακονίαν του συνέβαλεν εἰς τὴν ἀνάγειν: Τοῦ Γηροκομείου τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῆς Μασσαλίας. Τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τῆς Ἑλληνορθόδοξου Παροικίας τοῦ Πόρ - ντέ - Μπουκ τῆς ὁποίας καὶ τυγχάνει Μέγας Εὐεργέτης. Τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς Ἑλληνορθόδοξου Παροικίας τοῦ Πόρ - σέν - Λουβίτ - Ρών. Ἐπίσης συνέβαλεν εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» τῆς Παροικίας τῆς Μασσαλίας.

Κατόπιν ἐνεργειῶν του ἐχορηγήθη παρὰ τοῦ Δημάρχου τῆς Μασσαλίας εἰς τὴν αὐτόθι Ἑλληνορθόδοξον Παροικίαν οἰκόπεδον κατάλληλον διὰ τὴν ἀνάγειν Ὀρθόδοξου Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ Ἑλληνοκατηχητικοῦ Σχολείου.

Ἰδρυσεν πέντε Ἑλληνοκατηχητικὰ Σχολεῖα εἰς τὰ ὁποία ἐδίδασκεν καὶ ὁ ἴδιος. Συντέλεσεν εἰς τὴν ἵδρυσιν Φιλοπτώχων Ταμείων εἰς τὰς ὡς ἄνω Παροικίας.

Τὴν 10ην Ἀπριλίου 1967 ἐπανήλθε εἰς Ἑλλάδα καὶ ὑπηρέτησεν ὡς ἀκολούθως: Ἱερατ. Προϊστάμενος τῶν Ἱερῶν Ναῶν Φανερωμένης Χολαργοῦ, Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν, Ἁγίας Αἰκατερίνης Κάτω Πετραλώνων. Κατ' ἀπόσπασιν ἐπὶ 8μηνον τὸ 1967 εἰς Ἱερὰν Μητρόπολιν Φλωρίνης. Διευθυντὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἐάνθης. Προϊστάμενος τοῦ Γραφείου Φιλοξενείας τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Κατ' ἀπόσπασιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀξώμης καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἑλληνορθόδοξον Παροικίαν Τζιμπουτι τῆς Γαλλικῆς Σομαλίας.

Τὸ 1975 διωρίσθη ὑπάλληλος (Κωδικογράφος) τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τὸ ἔτος 1976 τακτικὸν Μέλος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς προαγωγῆς τοῦ Μοναχικοῦ Βίου.

Ἀπὸ 1ης Αὐγούστου 1974 μέχρι τῆς ἐκλογῆς του ὑπηρετεῖ κατ' ἀπόσπασιν ὡς ἐφημέριος τοῦ Θεραπευτηρίου τῶν Ἀθηνῶν «Ὁ Εὐαγγελισμὸς».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Ἀρ. Πρωτ. 700

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22.2.1980

Σεβασμιώτατε,

Ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς ἡ «διακονία τοῦ λόγου», ὡς τυγχάνει ὑμῖν γνωστόν, κατέχει κεντρικὴν θέσιν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου διεκρίθησαν καὶ διέπρεψαν οἱ μεγάλοι Πατέρες, δι' αὐτοῦ κατετρόπωσαν τοὺς αἵρετικούς κάθε ἐποχῆς καὶ διεφύλαξαν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν.

Εἶναι ὅμως ἐπίσης γνωστόν, πόσας δυσκολίας ἀντιμετωπίζει τὸ κήρυγμα εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Αἱ ραγδαῖαι κοινωνικαὶ ἐξελίξεις, ἡ πρόοδος τῆς τεχνολογίας καὶ τῶν μέσων ἐπικοινωνίας, ἡ ἐξάπλωσις ἰδεολογικῶν καὶ ὑλιστικῶν ρευμάτων, ἀνατρεπτικῶν τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος, ἀπαιτοῦν κήρυγμα κατάλληλον νὰ δίδῃ ἀπάντησιν εἰς τὰ προβλήματα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, καὶ αὐτοῦ τοῦ πιστοῦ, ὁ ὁποῖος, μολοντί ἐκκλησιαάζεται, δὲν παύει εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν του νὰ ἐπηρεάζεται ποικιλοτρόπως ἀπὸ τὸ δηλητήριον τῆς ἀρνήσεως καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀποστασίας, τὸ ὁποῖον καλλιεργεῖ πολυτρόπως ἡ ἐποχὴ μας.

Εἶναι διὰ τοῦτο ἀνάγκη ὅλοι μας, καὶ ἰδιαιτέρως οἱ ἱεροκήρυκες, νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὸν προβληματισμὸν τῆς συγχρόνου κοινωνίας καὶ νὰ βελτιώσωμεν τοὺς τρόπους προσφορᾶς τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος, ὑπολογίζοντες τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν δεκτικότητα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου.

Πρὸς ὑποδοθήθησιν τοῦ δυσκόλου ἔργου τῶν κηρῶν τοῦ Θεοῦ λόγου ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε τὴν ὀργάνωσιν Συνεδρίου Ἱεροκηρῶν μετ' ἔμα: «Ὁ σ Ὑ χ ρ ο ν ο ς ἄ ν θ ρ ω π ο ς καὶ ὁ λ ὅ γ ο ς τ ο ῦ Θε ο Ὑ». Τοῦτο πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς Δευτέρας, 28ης Ἀπριλίου μέχρι τῆς Παρασκευῆς, 2ας Μαΐου ἐ.ξ. ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ (παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης), ἔχουν δὲ κληθῆ νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν διαφόρων σχετικῶν ἀπόψεων ἐκπρόσωποι τοῦ πνευματικοῦ μας κόσμου, θεολόγοι καὶ μῆ.

Πρὸς ἀρτιωτέραν μελέτην τοῦ προβλήματος θὰ διερευνηθῶν — μὲ εἰσηγήσεις, συζητήσεις καὶ καθ' ὀμάδας συζητήσεις — αἱ ἀκόλουθοι πλευραὶ τοῦ θέματος:

- 1) Ὁ «ἐπικοινωνιακὸς ἄνθρωπος» (τηλεόρασις - ραδιόφωνον - τύπος),
- 2) Καταναλωτικὴ κοινωνία - ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν ἔνταξίν μας εἰς τὴν Ε.Ο.Κ.,
- 3) Τουρισμὸς - Διακίνησις - Μετανάστευσις, καὶ
- 4) Θρησκευτικαὶ προπαγάνδαι (Κλασσικὰ καὶ Ἀνατολικὰ ρεύματα).

Πιστεύοντες, ὅτι ἡ ἀνωτέρω πρωτοβουλία τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εὕρισκε: Ὑμᾶς συμφώνους καὶ ὅτι θὰ συμβάλητε εἰς τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ Συνεδρίου, παρακαλοῦμεν, ὅπως μᾶς γνωρίσητε τὸ ὄνομα ἢ τὰ ὀνόματα τῶν Ἱεροκηρῶν τῆς Ὑμετέρας Ἱ. Μητροπόλεως, τὰ ὁποῖα, τῇ ἀδείᾳ Ὑμῶν, θὰ προσέλθουν, καὶ ἐὰν θὰ διαμένουν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς Ἱ. Μονὴν Πεντέλης ἢ ἀλλαχοῦ, ὥστε νὰ ρυθμίσωμεν ἐγκαίρως τὰ θέματα τῆς φιλοξενίας.

Εὐχόμενοι ὅπως διέλθητε τὴν καταναυτικὴν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἐν ὑγείᾳ καὶ πνευματικῇ ἀνατάσει, διατελοῦμεν

Μετὰ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κ.Δ.Σ.

τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σεραφεῖμ

Ὁ Γενικὸς Διευθυντής

τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

† Ὁ Ἀγδρούσης Ἀγαστάσιος

Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α

Κ Α Ι Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Ο Σ Γ Α Μ Ο Σ *

III. Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΑΜΟΥ.

Ἡ ἐν Ἑλλάδι τυχόν ἀνακίνησις τοῦ θέματος τοῦ πολιτικοῦ γάμου, ἀδιαφόρως τῆς ὑποκρυπτομένης θεμιτῆς ἢ ἀθεμίτου σκοπιμότητος, φέρει ἀναμφιβόλως καὶ πάλιν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐνώπιον ἱστορικῶν εὐθυνῶν. Αἱ δυνατότητες ἀντιδράσεως περιορίζονται κατ' οὐσίαν καὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει πρὸς δύο κυρίως κατευθύνσεις. Ἡ π ρ ὶ τ ῆ συνδέεται πρὸς τὴν ρητὴν καὶ κατηγορηματικὴν ἄρνησιν τῆς Ἐκκλησίας νὰ συνεργασθῆ μετὰ τὴν Πολιτείαν ἐπὶ τοῦ εὐαισθητοῦ θέματος, ὑπεραμνομένη τῆς διδασκαλίας τῆς περὶ τῆς ἱερότητος καὶ τοῦ θεμελιώδους διὰ τὴν κοινωνίαν θεσμικοῦ χαρακτήρος τοῦ γάμου. Ἡ δ ε υ τ ἔ ρ α εὐνοεῖ τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος συνεργασίαν μετὰ τὴν Πολιτείαν, ὅχι μόνον διότι τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν κατὰ νόμον ὀριοθετημένον χῶρον τῶν κοινῶν ἐνδιαφέροντος θεμάτων, ἀλλὰ καὶ διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τυχόν ἀκραίας ἀπόψεις κατὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ νομοσχεδίου. Ἐὰν προτιμηθῆ ἡ πρώτη ἐπιλογή, θὰ καταλήξωμεν εἰς ἐκατέρωθεν μονόλογον διακηρύξεων, ὃ δὲ μονόλογος, κατὰ τὴν κτηθεῖσαν πείραν, εὐνοεῖ τὰς θέσεις τοῦ ἀσχοῦντος τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν φορέως διὰ τῆς δημιουργίας τετελεσμένων γεγονότων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ πολιτικῆς νομοθεσίας θέσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν χρήζει εὐρείας ἀναλύσεως, διότι εἶναι γνωστὴ. Ἐὰν ὅμως προτιμηθῆ ἡ δευτέρα ἐπιλογή, τότε καθίσταται ἀναγκαία ἡ σοβαρὰ μελέτη καὶ προετοιμασία τοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεων τῆς Ἐκκλησίας.

Καθ' ἡμετέραν κρίσιν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τῆς διὰ νόμου εἰσαγωγῆς τοῦ πολιτικοῦ γάμου ὀφείλει νὰ ἀναζητήσῃ μετὰ σύνεσιν εἰς τὰς διαγραφόμενας δυσχερείας τὰν ἐνυπαρχούσας δυνατότητας καὶ ὅχι ἀντιστρόφως, νὰ ὑπερτονίσῃ δηλαδὴ κατὰ δογματικὸν τρόπον τὰς ὑποκρυπτομένας δυσχερείας μετακινήσεως ἀπὸ τὰς νομοθετικῶς κατοχυρωμένας δυνατότητας, διότι μόνον κατ' αὐ-

τὸν τὸν τρόπον θὰ ἐλέγχῃ τὸ θέμα καὶ θὰ ἀποδυναμώσῃ οἰανδήποτε τυχὸν ἀκραίαν καὶ ἐθνικῶς ἀνερεμῆστον τάσιν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀναγνωρίζεται, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τῆς Πολιτείας διὰ τοῦ ἀρθροῦ 3 καὶ τῶν ἄλλων περὶ Θρησκείας ἀρθρων τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος ὡς ἡ ἐπίσημος καὶ «ἐπικρατοῦσα Θρησκεία» τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, παρὰ τὰς περὶ τὴν διατύπωσιν εἰσαχθείσας διαφοροποιήσεις πρὸς μείζονα κατοχυρώσιν τῆς ἀρχῆς τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐξέχουσα αὐτὴ θέσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἑλληνικὸν κράτος δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὴν δι' αὐτῆς κατὰ συντριπτικὴν πλειονοψηφίαν (97 %) ἐκφραζομένην θρησκευτικὴν ἐνότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὃ ὁποῖος διὰ τῆς θρησκευτικῆς του πίστεως ἐσφυρηλάτησε πάντοτε τὴν ἐθνικὴν του αὐτοσυνειδησίαν. Ἡ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς καταστατικῆς νομοθεσίας τοῦ κράτους ἐξισορρόπησις τῆς πρὸς τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν παρεχομένης πολιτικῆς προστασίας μετὰ τὴν σύγχρονον ἀπαίτησιν συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τοῦ ἀτομικοῦ δικαιώματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καθίσταται παρ' ἡμῖν θεωρητικὴ, ἔνεκα ἀκριβῶς τῆς θρησκευτικῆς ἐνότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διὸ καὶ δὲν συνεπάγεται ἐν τῇ πράξει καθ' οἰονδήποτε τρόπον μείωσιν ἢ περιορισμὸν τῆς συναρμοδιότητος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς θεμελιώδεις τοῦλάχιστον θεσμούς τοῦ Οἰκογενειακοῦ Δικαίου. Ἄλλως τε αἱ διὰ τοῦ Συντάγματος κατοχυρούμεναι σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἶναι σχέσεις Δημοσίου Δικαίου. Ὡς, λοιπόν, τὸ Κράτος δύναται κατὰ συνταγματικὴν ἐπιταγὴν νὰ εἰσαγάγῃ πρὸς κατοχύρωσιν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τὸν πολιτικὸν γάμον διὰ τοὺς εἰς οὐδὲν ἀνήκοντας θρήσκευμα, οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἔχουσα καὶ κατὰ συνταγματικὴν ἐπιταγὴν τὴν ὑποχρέωσιν, ἐναντι καὶ τῆς Πολιτείας, νὰ διατηρήσῃ ἀμετάβλητον τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς, τοὺς ἰ. κανόνας καὶ τὰς ἰ. παραδόσεις, δύναται νὰ ἀρνηθῆ εἰς τὰ μέλη τῆς τ ἡ ν τ ἔ λ ε σ ι ν π ο λ ι τ ι κ ο ὺ γ ἄ μ ο υ π ρ ὸ τ ῆ ς τ ε λ ἔ σ ε ω ς τ ο ὺ θ ρ η σ κ ε υ τ ι κ ο ὺ, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἀθετεῖ ὅχι μόνον τὴν περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου δογματικὴν διδασκαλίαν ἀλλὰ καὶ τὴν περὶ διατηρή-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 116 τοῦ ὁπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

σεως αὐτῆς ὡς ἀναλλοιώτου συνταγματικῆν ἐπιταγὴν. Κατ' ἀκολουθίαν, ἡ Πολιτεία ὄχι μόνον δὲν δύναται ἢ ἰδία νὰ μεταβάλῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ συνταγματικῆς διατάξεως (ἄρθρ. 3, παράγρ. 1) ἀπαγορεύει.

Οὕτως, ὁ κατ' ἀνάπτυξιν ρητῆς ἐπιταγῆς τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος (ἄρθρον 3, παράγρ. 1) ψηφισθεῖς, διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κατ' ἀπολύτως δημοκρατικὴν διαδικασίαν, θεσμικὸς νόμος περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ν. 590/1977) ὁρίζει ὅτι «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνεργάζεται μετὰ τῆς Πολιτείας προκειμένου περὶ θεμάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος, ὡς... τῆς ἐξυψώσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας...» (ἄρθρον 2). Ἐν ἀναλογισθῆ τις ὅτι τὸ ἰσχύον Σύνταγμα εἰς τὸ ἄρθρον 21, παράγρ. 1, ὁρίζει ὅτι «ἡ οἰκογένεια, ὡς καὶ ὁ γάμος, ἡ μητρότης καὶ ἡ παιδικὴ ἡλικία τελοῦν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ κράτους», τότε δύναται εὐχερῶς νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν διὰ θεσμικοῦ νόμου τῆς Πολιτείας μεταγενέστεραν διακήρυξιν τῆς ἀνάγκης συνεργασίας τῶν δύο φορέων πρὸς ἐξύψωσιν «τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας», διότι δι' αὐτῆς ἐκφράζεται ἡ πολιτειακὴ βούλησις ἀμετακινήτου ἐμμονῆς εἰς τὰ περὶ γάμου καθοριζόμενα διὰ τοῦ ἐν ἰσχύι Ἀστικοῦ Κώδικος νομικὰ πλαίσια.

Πράγματι αἱ περὶ γάμου διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καθιερώθουν ὑποχρεωτικῶς μόνον τὸν θρησκευτικὸν γάμον, παρὰ τὰς διατυπωθείσας κατὰ καιροὺς ὑπὸ νομικῶν κυρίως κύκλων ἐπιφυλάξεις, ἡ σύναψις δὲ αὐτοῦ γίνεται διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερολογίας ἢ θρησκευτικῆς ἱεροτελεστίας, ἡ ὁποία θεωρεῖται καὶ τὸ ὑποχρεωτικὸν συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ γάμου, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω. Εὐνόητον ὅτι ἡ συνεπῆς θέσις τῆς Πολιτείας, προσφάτως ἀνανεωθείσα, ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν διὰ συνεργασίας μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἐξύψωσιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, διότι ἡ τοιαύτη ἐπιδιώξις εἶναι ἐφικτὴ μόνον διὰ τῆς ἐξάρσεως τῆς περὶ τῆς ἱερότητος τοῦ μυστηρίου καὶ τῆς ἰσοδότητος τῆς διαρκείας τῆς ἐγγάμου σχέσεως διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐπίσημος ὁμως αὐτῆς θέσις τῆς Πολιτείας δικαιολογεῖ πλήρως τὴν δυσχερεῖαν κατανοήσεως τῶν λόγων τῆς διαδιδομένης ἀνακινήσεως τοῦ θέματος τοῦ πολιτικοῦ γάμου, δεδομένου

ὅτι τοιαύτη μονομερῆς καὶ ἀψυχολόγητος πρωτοβουλία συνεπάγεται καθ' ἑαυτὴν ὀξυτάτην ἔντασιν εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας μετὰ ἀπροβλέπτους διὰ τὸν καθ' ὅλου κοινωνικὸν βίον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ συνεπειάς. Εἰς περιόδους κρισίμους διὰ τὸ Ἔθνος καὶ ἐν πολλοῖς καθοριστικὰς τῆς μελλοντικῆς του πορείας εἶναι ἀδιανόητος οἰαδήποτε τάσις ἀποδυναμώσεως τῶν συνθετότων τὴν ἐθνικὴν του αὐτοσυνειδησίαν στοιχείων.

Τὸ θέμα ὁμως τῆς διὰ νόμου εἰσαγωγῆς τοῦ πολιτικοῦ γάμου ἀνεπισημῶς ὑπάρχει, ἢ δὲ Ἐκκλησία, διακηρύσσουσα τὸ ἄσκοπον καὶ βεβιασμένον πάσης σχετικῆς πρωτοβουλίας, ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ καὶ ἐλέγξῃ τὰς ὑπευθύνους ἢ καὶ ἀνευθύνους ἐπὶ τοῦ θέματος τάσεις. Ἡ περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερολογίας αὐτοῦ ἀποστολικὴ καὶ πατερικὴ παράδοσις καὶ πράξις δὲν ἀφήνουν περιθώρια ἀμφιταλαντεύσεων, διότι εἶναι ὑποχρεωτικὰ διὰ πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πολλὰκις ὑποστηριζομένη γνώμη, καθ' ἣν ἡ ἱερολογία τοῦ γάμου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰσῆχθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος ΣΤ' τοῦ Σοφοῦ (886-912), εἶναι ἐσφαλμένη. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος Κ. Τριανταφυλλόπουλος ὑπεστήριξε παρεμφερεῖς ἀντιλήψεις: «Ἐκ τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν οὐδεμίαν ἔχει θεσπίσει ἔως τῶρα ὅτι ὁ γάμος δέον νὰ τελῆται δι' ἱερολογίας. Μόνον ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐθέσπισε τοῦτο κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα διὰ κανόνος τῆς ἐν Τρεντίνῃ συνόδου, καίτοι ὡς μυστήριον ἐθεώρει τὸν γάμον ἀνεκάθεν. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὁμως, καίτοι καὶ αὕτη θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς μυστήριον, ἐν τούτοις διὰ κανόνος συνόδου τινὸς οὐδέποτε ἀπεφάσισε τὴν ἱερολογίαν. Τὴν ἱερολογίαν εἰσήγαγε οὐχὶ κανὼν συνόδου τινός, ἀλλὰ νόμος πολιτικός, ἡ Νεαρά τοῦ Λέοντος 89, διὰ δὲ τὴν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν ἡμῶν ἐπανελάβε τοῦτο μόνον ἐν ἔτει 1923 νόμος πάλιν πολιτικός, τὸ Καταστατικὸν τῆς ἑλληνικῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ ἀποφάσεως τῆς τότε Ἐπαναστάσεως. Ἐξ ἰδίας αὐτῆς πρωτοβουλίας καὶ διὰ κανόνος συνοδικοῦ οὐδέποτε εἶπεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὅπως εἶπεν ἡ Καθολικὴ...»

(Πρακτικά τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀστικού Κώδικος...Ι. Οἰκογενειακὸν Δίκαιον, ἐν Ἀθήναις 1933, 432). Αἱ ἐσφαλμέναι αὐταὶ ἀντιλήψεις, αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζουν τοὺς νομικοὺς κύκλους κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τοῦ γάμου, δὲν χρήζουν ἀναίρεσως, διότι παραθεωρεῖται θεμελιώδης ἀρχή, καθ' ἣν ὁ λατρευτικὸς βίος τῆς Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἐρρυθμίσθη διὰ συνοδικῶν κανόνων. Οἱ ἐλάχιστοι ὑπάρχοντες σχετικοὶ κανόνες διορθώνουν ἀπλῶς ἐκτροπὰς ἐκ τῆς καθιερωμένης θ. λατρείας. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἐρρυθμίσει τὸ θέμα δι' ἀποφάσεως τῆς ἐν Τριδέντῳ συνόδου μόλις κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα συνδέεται πρὸς τὰς ἀντιθέτους τάσεις τῶν προσχωρησάντων εἰς τὴν προτεσταντικὴν Μεταρρύθμισιν καὶ ὄχι πρὸς κάλυψιν προγενεστέρως ἐλλείψεως, διότι ἡ ἐν Τριδέντῳ σύνοδος διὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς ἐνίσχυσε ἀπλῶς τὴν προϋπάρχουσαν σχετικὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ πρᾶξιν. Εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν, ἡ ὑπὸ τοῦ ιερέως ιερολογία εἶναι τὸ αἰσθητὸν στοιχεῖον τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, διὸ καὶ ἡ ιερολογία ἦτο συνυφασμένη μὲ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου ἤδη ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴν ἐποχὴν. Ἡ διὰ νόμου πολιτειακὴ παραδοχὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μυστηρίου ἐξαίρει ἀπλῶς τὰ αἰσθητὰ στοιχεῖα αὐτοῦ, ἦτοι τὴν ὑπὸ τοῦ ιερέως ιερολογίαν τοῦ μυστηρίου. Διὰ τῆς ΠΘ' Νεαρᾶς τοῦ Λέοντος ΣΤ' ὀρίζεται ὅτι «καθάπερ ἐπὶ τέκνων εἰσποίησεως ἱεραῖς ἐπικλήσεσι τὴν εἰσποίησιν προβαίνειν διωρισάμεθα, οὕτω δὲ καὶ τὰ συνοικέσια τῆ μαρτυρίας τῆς ἱεραῖς εὐλογίας ἐρρῶσθαι κελεύομεν, ὡς ἔνθα γε μὴ ὀρῶτο τοῖς συνοικεῖν βουλομένοις τοιαύτη δαιτυῶσα ἀρμογή, οὐδ' ἐπιτεύξεται τῶν τοιούτων δικαίων ἢ τοιαύτη συμβίωσις». Διὰ τῆς Νεαρᾶς ὁμοῦ αὐτῆς δὲν εἰσήχθη τὸ πρῶτον ἡ ιερολογία τοῦ γάμου, ἀλλ' ἀπλῶς ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπ' ἀρχῆς καθιερωμένη ιερολόγησις τοῦ μυστηρίου κατέστη διὰ πολιτειακοῦ νόμου ὑποχρεωτικὸν συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ γάμου. Ἡ ἔλλειψις αὐτοτελοῦς ἀκολουθίας τοῦ γάμου κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ὀφείλεται εἰς τὴν μετὰ τῆς Θ. Εὐχαριστίας συνδεδασμένην τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ ὄχι εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐιδικῆς ἀκολουθίας, διότι ἡ Ἐκκλησία εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς ιερολογίαν τῆς ἐγγάμου σχέσεως. Ἡ περὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς ἱερότητος αὐτοῦ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ματθ. 19, 4-6) καὶ ἡ διακήρυξις τοῦ ἀποστόλου Παύλου ὅτι «τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα

ἐστὶν» (Ἐφ. 5, 23) ἀπετέλεσαν τὴν βάσιν τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ πράξεως. Ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία, ἐπὶ τῆ βάσει αὐτῆς τῆς παραδόσεως καθιέρωσεν ἐιδικὴν ιερολογίαν τοῦ γάμου. Ἰ γ ν ἄ τ ι ο ς ὁ Θεοφόρος, διὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς χαρακτηριστικὰς μαρτυρίας τῶν πρώτων αἰώνων, παραγγέλλει κατὰ τὰς ἀρχὰς ἤδη τοῦ Β' αἰ. ὅτι οἱ μελλόννυμφοι πρέπει «μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἔνωσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ὁ γάμος ἦ κατὰ Κύριον καὶ μὴ κατ' ἐπιθυμίαν» (Πολυκ. V, 1). Διὰ τῆς πρὸς τὸν Πολύκαρπον Σμύρνης παραγγελίας αὐτῆς ἀποδίδεται ἀναμφιβόλως ἡ κατ' ἀποστολικὴν παράδοσιν πρᾶξις τῶν τοπικῶν ἐκκλησιῶν τῆς Συρίας, ἡ ὁποία ἄλλως τε δὲν ἦτο ἄγνωστος καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀνά τὴν Οἰκουμένην τοπικὰς ἐκκλησίας. Ὁ Τερτυλλιανὸς ὀνομάζει τὸν γάμον «θεῖον μυστήριον» (divinum sacramentum) καὶ «μυστήριον Χριστοῦ» (sacramentum Christi), Κλήμης δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀναφέρει ὅτι «ἀγιάζεται γοῦν καὶ γάμος, κατὰ Λόγον τελειούμενος, ἐὰν ἡ συζυγία ὑποπίπτῃ τῷ Θεῷ» (Στρωματεῖς IV, 20). Δὲν ἐπεκτεινόμεθα εἰς σχετικὰς μαρτυρίας τῶν μεγάλων πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων (Ὄριγένους, Μεθοδίου Ὀλύμπου, Μ. Βασιλείου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, Αὐγουστίνου κ.ά.), ἀρκούμενοι εἰς τὴν κατὰ τὸν ΙΒ' αἰ. χαρακτηριστικὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοδώρου Βαλσαμώνος, καθ' ἣν «...δι' ἱερολογίας καὶ θείας μεταλήψεως τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ὁ γάμος συνίσταται», διότι αὕτη συνοψίζει τὴν μέχρι τότε σχετικὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ πρᾶξιν.

Ἡ μακροαίων, λοιπόν, αὐτὴ ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις περὶ τοῦ διὰ τῆς ιερολογίας ἁγιασμοῦ τοῦ δεσμοῦ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἐπηρεάσασα τὴν πολιτειακὴν νομοθεσίαν τοῦ Βυζαντίου, κατοχυρώθη διὰ τῶν περὶ γάμου διατάξεων τοῦ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντος Ἀστικού Κώδικος, ἐνίσχύουσα οὕτω τὴν πολιτειακὴν βούλησιν διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας. Οἰαδήποτε διὰ μονομεροῦς πρωτοβουλίας μετακινήσεις ἀπὸ τῆς παγίας αὐτῆς βάσεως εἶναι ἀδιανόητος, ἀπ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἀπ' ἑτέρου δὲ λόγῳ τῆς συμπαγοῦς θρησκευτικῆς ἐνότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἀμφιβάλλομεν σοβαρῶς ὡς πρὸς τὴν ὑποτιθεμένην πρόθεσιν τῆς Πολιτείας νὰ διακινδυνεύσῃ

θεσμικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν περὶ γάμου νομοθεσίαν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ πολιτικοῦ γάμου. Ἐν ἐναντία ὅμως περιπτώσει, εἶναι πρόδηλον ὅτι οἰαδήποτε τυχὸν μονομερῆς διὰ νόμου καθιέρωσις γενικοῦ, ὑποχρεωτικοῦ ἢ καὶ προαιρετικοῦ, πολιτικοῦ γάμου καταργεῖ τὴν ἱερολογίαν ὡς ὑποχρεωτικὸν συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ γάμου, συμπίπτει ἀφορητῶς τὰ πλαίσια συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ ἀποδυναμώνει τὴν παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς ζωτικὸν χώρον τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Ἡ Ἐκκλησία ἐν προκειμένῳ ὀφείλει νὰ ἀποδοκιμάσῃ ρητῶς καὶ ἐκπεφρασμένως πᾶσαν τυχὸν ἐκδηλωθησομένην μονομερῆ πολιτειακὴν τάσιν εἰσαγωγῆς γενικοῦ τύπου, ὑποχρεωτικοῦ ἢ καὶ προαιρετικοῦ, πολιτικοῦ γάμου, δηλοῦσα ὅτι δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ ἐν τῇ πράξει διὰ τὰ μέλη της τὴν μειωτικὴν διὰ τὴν ἱερότητα, τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον καὶ τὸν θεσμικὸν χαρακτήρα τῆς ἐγγάμου σχέσεως πολιτειακὴν νομοθεσίαν. Τοῦτο εἶναι εὐλόγον, διότι ἡ μονομερῆς διὰ νόμου παροχὴ ὑπὸ τῆς Πολιτείας εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας τῆς νομικῆς εὐχερείας πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερολογίας ἀποτελεῖ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἀντισυνταγματικὴν καὶ ἐχθρικὴν κατὰ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας πολιτειακὴν πρόκλησιν, ἡ ὁποία εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς τὰς συνταγματικῶς κατοχυρωμένας σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὰς διὰ τῆς κειμένης νομοθεσίας καθιερωμένας ἀρχὰς συνεργασίας ἐπὶ θεμάτων κοινῶς ἐνδιαφέροντος. Ἡ τοιαύτη δυναμικὴ ἀντίθεσις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τυχὸν παρεμφερεῖς πολιτειακὰς πρωτοβουλίας συνεπάγεται τὸν ἔγκαιρον καθορισμὸν καὶ τῶν πομπαντικῶν της ὑποχρεώσεων ἔναντι ἐκείνων, οἱ ὅποιοι θὰ περιφρονήσουν τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς πληρεστέραν καὶ ἀμεσώτεραν ἐνημέρωσιν καὶ νομοθεσίαν τῶν μελῶν της.

Ἡ θέσις ὅμως αὐτῆ τῆς Ἐκκλησίας δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων διὰ τῆς κατ' ἐξαιρέσιν νομοθετικῆς καθιέρωσεως τοῦ πολιτικοῦ γάμου, ὡς λ.χ. διὰ τὰς περιπτώσεις τῶν συνειδητῶς ἀποκοπτομένων ἐκ τῆς Ἐκκλησίας καὶ δημοσίᾳ διακηρυσσόντων ὑπευθύνων τὴν προσχώρησιν εἰς τὴν ἀθείαν. Εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς περιπτώσεις θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ κατανοήσῃ, ὡς εἶδομεν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν, ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Πολιτείας διὰ νόμου καθιέρωσις εἰδικοῦ τύπου πολιτικοῦ γάμου εἶναι ὄχι μόνον ἀναπαλλοτρίωτον κυριαρχικὸν δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ συνταγματικὴ ὑποχρέωσις αὐτῆς. Τοιαύτη νομοθετικὴ πρωτοβουλία τῆς Πολιτείας θὰ ἠδύνατο, καθ' ἡμᾶς,

νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἄνευ τροποποιήσεως τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, διότι θὰ ἠδύνατο νὰ περιληφθῇ ὡς διάταξις εἰς θεσμικὸν νόμον περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ κάποτε τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν πρὸς ἀνάπτυξιν διὰ θεσμικοῦ νόμου τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως καὶ γενικότερον τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ κατανόησις ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς συνταγματικῆς πολιτειακῆς δεσμεύσεως πρὸς κατοχύρωσιν τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων εἶναι αὐτονόητος, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ ἐλεγχθῇ τὸ ὑποστατὸν τοῦ προβλήματος καὶ θὰ ὀρισθοῦν ἀσφαλῆ πλαίσια πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεων, διότι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀξιολογῇ μὲ πνεῦμα φιλανθρωπίας τὴν ρύθμισιν συνταγματικῶν δικαιωμάτων καὶ αὐτῶν εἰσέτι τῶν ἀποκοπέντων ἐκ τοῦ σώματος αὐτῆς πολιτῶν ἢ καὶ τῶν εἰς οὐδὲν θρησκευμα ἀνηκόντων.

IV. ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ.

Ἐπὶ τὸ ἀνωτέρω αὐτὸ πνεῦμα ἐξέφρασε τὴν περὶ τοῦ πολιτικοῦ γάμου αὐθεντικὴν ἔθνηκην αὐτοσυνειδησίαν ὁ μέγας ἔθνηκος ἡγέτης Ἐλευθέριος Βενιζέλος εἰς τὴν Ἀναθεωρητικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (1930), διὸ καὶ αἱ ὑποθήκαι ἐκεῖναι ἀποτελοῦν, καθ' ἡμᾶς, βαρύνοντα καὶ παραδεκτὰ πλαίσια ἀφετηριακῆς τοῦλάχιστον προσεγγίσεως τοῦ θέματος τοῦ πολιτικοῦ γάμου: «Μία θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας εἶναι ἡ ἰσότης ὅλων τῶν πολιτῶν. Αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις δὲν ἔχουν νὰ παῖξουν κανένα ρόλον διὰ νὰ καταστήσουν διαφορὰν τινα μεταξὺ τῶν πολιτῶν. Ὁ γάμος, βεβαίως, εἶναι πολιτικὸν συνάλλαγμα καὶ δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει τοῦ λοιποῦ ὁ πολιτικὸς γάμος νὰ εἶναι συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ κύρους τοῦ γάμου, δι' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς Ἕλληνας πολίτας. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει, δι' ἐμὲ ἐπίσης, καμμία ἀμφιβολία, ὅτι ὀφείλομεν νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὸν θρησκευτικὸν γάμον ὡς ἀναγκαῖον στοιχεῖον τοῦ κύρους τοῦ γάμου δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐρχόμενοι εἰς γάμου κοινωνίαν, ὁμολογοῦν ὅτι ἀνήκουν εἰς θρησκευμα κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ γάμος εἶναι μυστήριον... Ὁ ἀγαπητὸς καὶ πάντοτε φίλος μου κύριος ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ἐπικαλεῖται τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως καὶ λέγει ὅτι

ἡμπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς χριστιανὸς καὶ νὰ μὴ ἔννοῃ τὴν ἱεροτελεσίαν τοῦ γάμου. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ εἶπω, ὅτι ἡμπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς χριστιανὸς καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ κάμῃ ἱεροτελεσίαν, ἀλλὰ δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι Ὁρθόδοξος, διότι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τὸν γάμον μυστήριο. Δὲν ἡμπορεῖς κύριε, νὰ μοῦ λέγῃς ὅτι εἶσαι χριστιανὸς Ὁρθόδοξος, ἐφ' ὅσον δὲν δέχεσαι τὰ δόγματα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Δὲν λέγω ὅτι εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ κάμῃς δήλωσιν ἐνώπιον τοῦ ληξιάρχου ὅτι εἶσαι χριστιανὸς Ὁρθόδοξος, ἀλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁμολογεῖς σαυτὸν Ὁρθόδοξον Χριστιανόν, ὀφείλεις νὰ τελέσῃς τὸ μυστήριο τοῦ γάμου, διότι ἄλλως δὲν ἀνήκεις πραγματικῶς εἰς τὸ ποίμνιον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας... Ἀλλὰ νὰ μὴ μοῦ λέγῃ κανεὶς ὅτι θέλει καὶ Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς νὰ εἶναι, ἀλλὰ νὰ μὴ κάμῃ τὸν γάμον μὲ ἱεροτελεσίαν. Σᾶς ὑπέμνησεν ὁ κ. Βαρθαρέσος ὅτι τὸ Σύνταγμα ὄχι μόνον ἔστρεξε τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὑπεχρέωσε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ μὴ τοὺς μεταβάλῃ... Ἐγὼ πρέπει νὰ δηλώσω ὅτι δὲν ἡμπορῶ νὰ δεχθῶ, ἐκτὸς ἐὰν διὰ τῆς συνεχίσεως τῆς συζητήσεως μεταπεισθῶ, δὲν ἡμπορῶ ὡς ὑπεύθυνος Κυβερνήτης νὰ εἰσαγάγω εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον πρὸς κύρωσιν τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἂν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν διατηρῆ ὡς ἀρχὴν τὸν θρησκευτικὸν γάμον, ὁσάκις ἀμφοτέρω οἱ εἰς γάμου κοινωνίαν ἐρχόμενοι ἀνήκουν εἰς θρησκευμα, τὸ ὁποῖον τὸν γάμον τὸν θεωρεῖ ὡς μυστήριο. Δὲν ἐπικαλοῦμαι μόνον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐλέχθη: «Εἶδατε τί ἐπάθαμεν μὲ τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου, θέλετε νὰ δημιουργήσωμεν καὶ ἄλλα ζητήματα;» Σᾶς λέγω καὶ ἕνα ἄλλο, ἐφ' ὅσον φαίνεται, ὡς μὲ πληροφορεῖ ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης συνάδελφός μου, ὅτι μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ κωλύματα γάμου, φθάνομεν εἰς μίαν συνεννόησιν—τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεχομένης τὰς ἀντιλήψεις τῆς Ἐπιτροπῆς, μὲ τὴν δια-

φορὰν μόνον ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ 4ου βαθμοῦ συγγενείας, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ ἀποδεχθῶ τὰς ἀντιλήψεις τῆς Ἐκκλησίας— δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος νὰ δημιουργήσωμεν μίαν σύγκρουσιν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐχομεν τόσα νὰ κάμωμεν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ὥστε μὴ θέλετε νὰ ἐξακοντίσωμεν μίαν δυσχέρειαν νέαν διὰ τῆς συγκρούσεως, τὴν ὁποῖαν θὰ ἔχωμεν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσον δὲν μὲ πείθετε ὅτι ἔχετε δίκαιον, διότι, ἐνῶ εἶμαι πλήρως σύμφωνος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, λέγω μόνον εἰς τὸν πολίτην νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς εἰλικρινής. Τοῦ λέγω: Θέλεις τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεώς σου, τὴν ἔχεις. Ἀλλὰ μὴ μοῦ λέγῃς ὅτι εἶσαι χριστιανὸς Ὁρθόδοξος, ἐφ' ὅσον δὲν ἀναγνωρίζεις καὶ τὰ δόγματα καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας» (Πρακτικὰ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος...I. Οἰκογενειακὸν Δίκαιον, ἐν Ἀθήναις 1933, σελ. 427 ἐξ.). Ἐκ τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν, λοιπόν, λεχθέντων καθίστανται ἐν συμπεράσματι σαφῆ τὰ ἀκόλουθα:

1) Αἱ παρ' ἡμῖν ὑφιστάμεναι καὶ διὰ τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος κατοχυρούμεναι σχέσεις «συναλλαγῆς» μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀποδυναμώνουν οἰανδήποτε τάσιν εἰσαγωγῆς διὰ νόμου γενικῆς ἰσχύος τοῦ ὑποχρεωτικοῦ ἢ προαιρετικοῦ πολιτικοῦ γάμου.

2) Τὰ εἰς τὰς χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος (ΕΟΚ) καθιερωθέντα ποικίλα σχήματα πολιτικοῦ γάμου, συνδεόμενα ἀρρήκτως πρὸς τὸν ἕνεκα τῆς θρησκευτικῆς διασπάσεως χωρισμὸν εἰς τὰς χώρας αὐτὰς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσουν θεωρητικὰ πρότυπα διὰ τὸν διασώζοντα ἀρραγῆ τὴν θρησκευτικὴν του ἐνότητα ἑλληνικὸν λαόν.

3) Ἡ Ἐκκλησία, ὑπεραμνομένη τῆς ἱερότητος καὶ τῆς, εἰ δυνατόν, ἰσοβιότητος τῆς διαρκείας τοῦ γάμου, ἀνυψώνει ἠθικῶς τὸν ὑπὸ τῆς Πολιτείας κατὰ συνταγματικὴν ἐπιταγὴν προστατευόμενον θεμελιώδη θεσμόν τοῦ Οἰκογενειακοῦ Δικαίου, διὸ καὶ νομοθετικῶς ἐκυρώθη ἡ ἐπίσημος συνεργασία τῶν δύο φορέων ἐπὶ θεμάτων γάμου καὶ οἰκογενείας, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται θέματα «κοινοῦ ἐνδιαφέροντος» καὶ συνεπῶς ἀποδυναμώνουν αὐθαιρέτους καὶ μονομερεῖς ρυθμίσεις.

4) Ἡ καλλιέργεια τῶν τάσεων ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ πολιτικοῦ γάμου πηγάζει ἐκ τῶν γενικωτέρων ἀντι-

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ Ν Ω Μ Ο Λ Ο Τ Η Σ Ι Σ

Ἡ, διὰ τῆς ἀπὸ 4.3.1980 ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ., ζητούμενη γνώμη ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἀπὸ 21.2.1980 (Σ.Π. 703) 21.2.1980) ἐκκλήτου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1) 1980 ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἔχει ὡς κάτωθι:

Ι. Ὡς ἱστορεῖται καὶ διὰ τῆς ὡς ἄνω ἀπὸ 21.2.1980 τὸ Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Δικαστήριον ἐπελήφθη τοῦ πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὑπ' ἀριθ. 228 τῆς 18 Ἀπριλίου 1978 γράμματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Διὰ τούτου ἐγνωστοποιεῖτο ὅτι ἐπὶ τῆς, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ὅρου ΣΤ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τῆς 4ης Σεπτεμβρίου 1928, ἀσκηθείσης ἐκκλήτου κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1) 1964 τελεσιδίκου, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5383) 32 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ θρόνου:

«Ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς Συνοδικῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς εἰσηγητικῶς ὑποβληθέντων κανονικῶς ἐγκύψαντες καὶ διασκεψάμενοι ἐκρίναμεν ἀναγκαίαν καὶ ἐπιβεβλημένην τὴν ἀναψηλάφησιν τῆς δίκης ἣν (ἀναψηλάφησιν) καὶ ἀνατίθεμεν τῇ αὐτόθι Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ» (ὁρᾷτε Πατριαρχικὸν Γράμμα ἐν τέλει).

Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω Γράμματος τὸ Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστήριον, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 1) 1980 ἀποφάσεώς του, ἀπεφάνθη ὅτι «εἶναι νόμῳ ἀνέφικτος ἡ ἀναψηλάφησις τῆς δίκης...». Ἡ ὡς ἄνω ἀπόφασις, μὴ ἀποφαινομένη ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κατηγορίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας τελεσιδικῶς καταδικαστικῶς ἔχει ἀποφανθῆ τὸ αὐτὸ Δικαστήριον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1) 1964 ἀποφάσεώς του.

θεσμικῶν ἰδεῶν ὠρισμένων κύκλων τῆς κοινωνίας, οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν τὴν ἀπόθησιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ περιθώρια τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

5) Ἐν περιπτώσει αὐθαιρέτου ὑπὸ τῆς Πολιτείας εἰσαγωγῆς διὰ γενικῆς ἰσχύος νόμου τοῦ πολιτικοῦ γάμου, ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει ἐπισημῶς καὶ δημοσίᾳ νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὸν νόμον καὶ νὰ ἀπαλλάξῃ τὰ μέλη τῆς τῆς τοιαύτης ὑποχρεώσεως, ἀπαιτοῦσα τὴν ὑποχρεωτικὴν πρόταξιν τοῦ θρησκευτικοῦ ἔναντι τοῦ πολιτικοῦ γάμου καὶ καθορίζουσα τὰ ποινικὰ μέτρα πρὸς σωφρονισμὸν τῶν ἄνευ λόγου συνειδήσεως περιφρονούντων τὸ μυστήριον τοῦ γάμου πιστῶν.

6) Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει, πᾶν τὸνναντίον, νὰ ἐπιδείξῃ κατανόησιν διὰ τὴν νομοθετικὴν ρύθμισιν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων ἐφαρμογῆς τοῦ πολιτικοῦ γάμου, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται ἐκ τῆς συνταγματικῶς κατοχυρωμένης ἀρχῆς τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας.

7) Ἡ συνεργασία Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐπὶ θεμάτων κοινῶς ἐνδιαφέροντος εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ

ἀρίστη ὁδός, διότι ἀπ' ἐνός μὲν δὲν διασπᾶ τὰς ἔθνικὰς δυνάμεις, ἀπ' ἑτέρου δὲ δὲν δημιουργεῖ σύγχυσιν καὶ κοινωνικὴν ἀναταραχὴν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν.

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος ὁ Μέγας ἀπετύπωσεν εἰς τὴν «Ἐπαναγωγὴν» κατ' ἔξοχον τρόπον τὴν εὐεργετικὴν διὰ τὴν ἐνότητα καὶ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ ἀρχὴν τῆς συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας: «Τῆς Πολιτείας ἐκ μερῶν καὶ μορίων ἀναλόγως τῶ ἀνθρώπῳ συνισταμένης, τὰ μέγιστα καὶ ἀναγκαιότατα βασιλεύς ἐστὶ (ἦτοι ἡ πολιτειακὴ ἀρχή) καὶ Πατριαρχῆς (ἦτοι ἡ ἐκκλησι. ἀρχή)· διὸ καὶ ἡ κατὰ ψυχὴν καὶ σῶμα τῶν ὑπηκόων εἰρήνη καὶ εὐδαιμονία βασιλείας ἐστὶ καὶ ἀρχιερωσύνης ἐν πᾶσιν ὁμοφροσύνη καὶ συμφωνία».

ΒΛΑΣΙΟΣ ΙΩ. ΦΕΙΔΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

δὲν ὑ π ό κ ρ ι τ α ι εἰς τὸ διὰ τῆς παραγράφου 2 ἄρθρου 44 τοῦ νόμου 590)77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» προβλεπόμενον, εἰδικῶς καὶ περιοριστικῶς μόνον κατὰ τῶν τελεσιδίκων καταδικαστικῶν ἀποφάσεων κατὰ Ἀρχιερέων δικαίωμα ἐκκλήτου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Τῇ ἀληθείᾳ κατὰ τὸν ὅρον ΣΤ τῆς προειρημένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ν. 5383)32, δικαίωμα β' ἐκκλήτου παρέχεται μόνον κατὰ τελεσιδίκου καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ κατ' ἄρθρον 24 ν. 5383)32, Δευτεροβαθμίου διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, διὰ τῆς ὁποίας τὸ ἀρμόδιον Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστήριον ἀποφαίνεται ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς κατηγορίας, καὶ ἔκτοτε ἀπεκδύεται πάσης ἀρμοδιότητος.

Τὸ ἀνωτέρω Ἐκκλησιολογικὸν δίκαιον οὐδεμίαν μεταβολὴν ὑπέστη διὰ τῆς παρ. 2 ἄρθρου 44 ν. 590)77. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν παραγράφων 1 καὶ 2 τοῦ προειρημένου ἄρθρου του, ἰσχύοντος ἀπὸ 31.5.77 νόμου, σαφῶς προκύπτει, τὸ μὲν ὅτι μέχρι τῆς ἐκδόσεως νέου εἰδικοῦ νόμου, ρυθμιζόντος τὰ τῆς ἰδρύσεως, συγκροτήσεως, ἀρμοδιότητος καὶ λειτουργίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύη ὁ νόμος 5383)32, τὸ δὲ ὅτι διὰ τοῦ ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ παρεχόμενον εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, διὰ τοῦ ΣΤ ὅρου τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως 4.9.1928, δικαίωμα β' ἐκκλήτου κατὰ τελεσιδίκου καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου, παρέχεται καὶ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Λεδομένου ὅτι ἐξ οὐδεμιᾶς διατάξεως τοῦ ν. 5383)32, ἢ ἄλλου εἰδικοῦ νόμου, προβλέπεται ἄ ν α ψ η λ ἄ φ η σ ι ς τελεσιδίκου καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος ταύτην Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου, ἢ ὑπ' ἀριθ. 1)1980 ἀπόφασις τοῦτου παρίσταται κατὰ πάντα νόμιμος καὶ ἠτιολογημένη.

Ὡς καὶ διὰ τῆς ἀπὸ 21.2.1980 ἀσκουμένης ἐκκλήτου» ὁμολογεῖται καὶ ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ δικαστικοῦ φακέλλου προκύπτει, τὸ Δευτεροβάθμιον διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Συνοδικὸν Δικαστήριον, μετ' ἔφραση τοῦ πρωτοδίκως καταδικασθέντος εἰς ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ θρόνου τοῦ ὑπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, περὶ τοῦ ὁποίου ὀρίζει τὸ ἄρθρον 20 ν. 5383)32, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)1964 καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀπεφάνθη τελεσιδικῶς ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς κανονικῆς κατηγορίας. Διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως τὸ Δευτεροβάθμιον διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Δικαστήριον «ἐξήντησε» τὴν ἐκ τοῦ νόμου 5383)32 παρεχομένην Αὐτῷ ἀρμοδιότητα καὶ δικαιοδοσίαν, καὶ μὴ ὑπαρχούσης κατὰ τὰ προειρημένα διατάξεως, ἐπιτροπέουσης εἰς τὸ αὐτὸ Δικαστήριον νὰ ἀσχοληθῇ ἐκ νέου μὲ τὴν τελεσιδικὴν ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς κατη-

γορίας καταδικαστικῆν του ἀπόφασιν κατόπιν τῆς ἀσκηθείσης, κατὰ τὰ ὀριζόμενα δι' ἄρθρου 147 νόμου 5383)32, ἐφέσεως κατὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου, οὐδεμίαν περαιτέρω ἐξουσίαν καὶ δικαιοδοσίαν ἔχει, ἄλλως ἀνεπιτρέπτως θὰ ὑπερέβαινε τὴν, καθωρισμένην ὑπὸ τοῦ νόμου 5383)32 ἀρμοδιότητα καὶ δικαιοδοσίαν.

II. Εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, παρεχωρήθη εἰς τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον, ἀσκούσαν καὶ καθήκοντα Ἐκκλησιαστικῆς Ποινικῆς δικαιοδοσίας τὸ δικαίωμα ὅπως προβαίνει εἰς «ἀναθεώρησιν» ἰδίων αὐτῆς ἀποφάσεων, δι' ὧν ἀπήγγειλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως κατὰ Κληρικῶν. (Ν.Α. τῆς 23.9.1929, βάσει τοῦ ὁποίου ἡ Διαρκῆς Ἱ. Σύνοδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 631)24.9.1922 ἀποφάσεώς της, δι' ἀναθεώρησεως ἠκύρωσε καὶ ἐξηφάνισε τὴν ὑπ' ἀριθ. 1983)470 τῆς 29.12.1921 ἰδίαν Αὐτῆς ἀπόφασιν). Ὡσαύτως διὰ τῶν ἄρθρων 57, 60 τῆς ὑπ' ἀριθ. 33960)33477 τῆς 31.12.1923 ἀποφάσεως τῆς Ἐπαναστάσεως 1922 περὶ Κ.Ν.Ε.Ε., 5 καὶ 11 τοῦ Π.Δ. τῆς 26.9.1925 περὶ Κ.Ν.Ε.Ε., παρεσχέθη εἰς πάντα Ἐπίσκοπον, καταδικασθέντα τελεσιδικῶς ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου εἰς οἰανδήποτε ὑπὸ τοῦ Κανονικοῦ νόμου προβλεπομένην καὶ ἀπειλουμένην ποινὴν, ὅπως ἐντὸς προθεσμίας 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως τῆς ἐκδοθείσης ἀποφάσεως, προσβάλλη ταύτην δι' αἰτήσεως ἀναθεώρησεως ἐνώπιον τῆς ἀσκούσης καὶ ἀρμοδιότητα «Ἀναθεωρητικοῦ Δικαστηρίου» Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (βλ. καὶ ἄρθρον 4 περιπτ. ι ν. 590)77 διὰ τὴν ἐκδίκασιν αἰτήσεων ἀναθεώρησεως κατὰ τελεσιδικῶν ἀποφάσεων ἐναντίον Πρεσβυτέρων, Διακόνων ἢ Μοναχῶν).

Ὁ Νομοθέτης τοῦ νόμου 5383)32 «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Πολιτειακὸς νομοθέτης ἀρτίω-τερον τοῦ παρελθόντος ἐρρῦθμισε τὰ τῆς συγκροτήσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, δὲν προέβλεψεν καὶ οὐδὲν ὥρισεν περὶ τοῦ ἐκτάκτου ἐνδίκου μέσου τῆς ἀναθεώρησεως.

Οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ ἐφ' ὅσον διὰ τοῦ ἄρθρου 171, ὥρισεν ὅτι «πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον καταργεῖται» αἰ κατὰ, τὰ ἀμέσως ἀνωτέρω ἀναφερόμενα διατάξεις περὶ ἀναθεώρησεως τελεσιδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων ῥητῶς ἔχουσι καταργηθῆ.

III. Ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ δικαίῳ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Αὐτοκρατορίας ἀνεπτύχθη ὁ θεσμὸς τῆς ἐφέσεως (Apellatio) κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Praefectus Urbis καὶ τῶν διοικητῶν τῶν ἐπαρχιῶν ἐνώπιον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ δικαστηρίου. Ὁ θεσμὸς τῆς apellatio τοῦ Ρωμ. δικαίου ἐγένετο δεκτὸς καὶ ὑπὸ τοῦ Κανονικοῦ δικαίου, ἀπλοποιηθεὶς περισσότερον καὶ ἐν πνευ-

ματι ἐπιεικείας (βλ. Ζησιάδη, Ποινική δικονομία, τόμος Β' 1965, σελ. 473-438).

Ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς β' ἐκκλητίου μνημονεύομεν ὅτι διὰ τῶν Κανόνων ΚΗ, ΡΚΕ Καρθαγένης (Σ.Γ. 377, 378) Θ, ΙΖ Χαλκηδόνας (Σ.Β. 237, 258-259) ὁ ἐκκαλέσας τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν εἶχε δικαίωμα, ἐν μὴ εὐδοκίμησει τῆς α' ἐκκλητίου νὰ ἀσκήσῃ β' ἐκκλητίον ἐνώπιον τῆς Συνόδου τοῦ οἰκείου Πατριαρχικοῦ Κλίματος (εἰδικῶς ἐπὶ Ἐπισκόπων Κανόνες 5 Β. Κων)λεως (Σ.Β. 180, 182) Θ, ΙΖ Χαλκηδόνας ἐνθ. ἀνωτέρω.

Ἰπὸ τῆς Πανορθοδόξου ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου 1663, μετὰ τὴν διαμορφωθείσαν διὰ τῆς ἀλώσεως κατάστασιν ἐκρίθη ἀναγκαῖον ὅπως αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀναφέρωνται εἰς τὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως καὶ παρὰ τοῦτον κρίνονται, ὡς τὰ ἴσα Πρωτεῖα ἔχοντες κατὰ τοὺς Κανόνας τοῦ τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης.

«Τὰ μέντοι ὁρισθέντα περὶ τοῦ Πάπα, ἐκκληπτέον καὶ εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὸ ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καὶ τοῦτον τῷ Πάπα τιμηθῆναι ὑπὸ διαφόρων Κανόνων» (Βαλσαμῶν Σ.Γ. 149, 150, 237).

Κατὰ ταῦτα οὐ μόνον κατὰ τοὺς Ἱ. Κανόνας ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ Πολιτειακοῦ νόμου (νόμος τῆς Πολιτείας εἶναι καὶ ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ψηφισόμενος μάλιστα, κατὰ συνταγματικὴν ἐπιταγὴν - ἄρθρα 3 καὶ 72 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος 1975 - ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν Ὁλομελείᾳ) ὁρίζεται τὸ δικαίωμα β' ἐκκλητίου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, πλὴν μόνον κατὰ τελεσιδίκων ἀποφάσεων εἰς βάρους Ἀρχιερέων, ἦτοι - ὡς προαναφέρεται - κατ' ἀποφάσεων, ἀποφαινομένων ὁριστικῶς καὶ τελειωτικῶς ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς κατηγορίας.

IV. Τὰ ὁριζόμενα διὰ τῆς παραγράφου 2 ἄρθρον 44 τοῦ νόμου 590)77: «Τὸ δικαίωμα ἐκκλητίου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κατὰ τ ε λ ε σ ι δ ἰ κ ω ν ἀποφάσεων... τὸ ὁποῖον παρέχεται διὰ τοῦ ΣΤ ὄρου τῆς ἀπὸ 4.9.1928 Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως... ἔχουν καὶ οἱ Μητροπολίται τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», κατ' οὐδὲν μεταβάλλουν τὴν ἔννοιαν τῆς προβλεπομένης διὰ τοῦ ΣΤ ὄρου τῆς ὡς ἄνω Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως β' ἐκκλητίου, καθορισθέντος μόνον ὑπὸ τοῦ Πολιτειακοῦ νομοθέτου τοῦ τρόπου ἀσκήσεως τῆς β' ἐκκλητίου, τῆς προθεσμίας ἀσκήσεως ταύτης καὶ τοῦ ἀποτελέσματος ταύτης.

Καὶ ὁ νομοθέτης τῆς παρ. 2 ἄρθρον 44 τοῦ ν. 590)77 ἐπέμεινε εἰς τὰ ὁριζόμενα ὑπὸ τοῦ ὄρου ΣΤ τῆς προειρημένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ρητῶς ἀναφέρεται, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ὁρίζεται ὅτι προϋπόθεσις τῆς ἀσκήσεως τῆς β' ἐκκλητίου εἶναι ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, ἔδει νὰ εἶχεν ἐξαντληθῆ ἡ διαδικασία ἐνώπιον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἀνωτέρω καθίσταται σαφέστατον ἀφοῦ διὰ τοῦ ὄρου ΣΤ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως ὁρίζεται ὅτι «οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου δικάζονται καθ' ὄν τρόπον καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐκ τῶν ὁριζομένων διὰ τῆς παρ. 2 ἄρθρον 44 ν. 590)77 ὅτι «τὸ δικαίωμα ἐκκλητίου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κατὰ τελεσιδίκων ἀποφάσεων...» ἀποσαφηνίζεται ὅτι εἰς β' ἐκκλητίον ὑπόκειται μόνον αἱ κατὰ τὰ προειρημένα ἀποφαινομένοι τελειωτικῶς ἐπὶ τῆς οὐσίας κατηγορίας ἀποφάσεις τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου περὶ τοῦ ὁποίου ὁρίζει τὸ ἄρθρον 24 τοῦ ν. 5383)32.

Κατὰ ταῦτα εἶναι κατάδηλον ὅτι ἡ ὑπ' ἀρ. 1)1980 ἀπόφασις τοῦ ὡς ἄνω Δικαστηρίου, μ ἢ ἀ π ο φ α ι ν ο μ ἔ ν η ἐ π ἰ τ ῆ ς ο ὕ σ ἰ α ς ἀλλὰ δ ι α π ἰ σ τ ο ὕ σ α ἔλλειπιν νόμου προβλεπόντος περὶ ἀναψηλαφήσεως (ὁρθῶς περὶ ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας) καὶ ὁρίζοντος τὸ Δικαστήριον καὶ τὸν τρόπον τῆς διαδικασίας, δὲν εἶναι τελεσιδικος καταδικαστικὴ ὡς ἀπαιτεῖ ὁ νόμος καὶ τοῖς λόγοις τούτοις δὲν ἔχουσι ἐφαρμογῆς τὰ διὰ τῆς παραγράφου 2 ἄρθρον 44 ν. 590)77, εἰδικῶς καὶ περιοριστικῶς ὁριζόμενα διὰ τὰς τελεσιδικούς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις.

V. Ταῦτα ἐμμέσως πλὴν σαφῶς ὁμολογοῦνται καὶ διὰ τῶν εἰς τὴν ἀπὸ 21.2.1980 ὀνομαζομένην ὑπὸ τοῦ ὑπογράφοντος «ἐκκλητίου». Ἐκ τῶν ἐν τέλει αὐτῆς εἰδικῶς ἐπισημειούμεν: «Τ' ἀνωτέρω, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν... ἐκθέτων εὐλαβῶς πρὸς τὴν Ἱμετέραν Θεοτίμητον Παναγιότητα, τῆς παρουσίας ἐκκλητίου ἀποτελοῦσης συνέχαιαν τῆς ἤδη κατατεθειμένης παρ' Αὐτῆ (κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)1964 τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου) ἐν ταυτῷ δὲ καὶ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα αὐτῆς, ἀ ν α ν ε ὡ ν ὡ εὐλαβῶς καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης ταπεινότητος τὸ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἐκκλητίου ἐμπεριεχόμενον Κανονικὸν δικαίωμα, ἵνα λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν ἐν τῇ Ἱμετέρα προτέρα ἀποφάσει (Πατριαρχικὸν Γράμμα ὑπ' ἀριθ. 228)18 Ἀπριλίου 1978) παρατιθεμένων, ἀφανίσῃ Αὐτὴ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1)1980 ἀπόφασιν τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, καθ' ἧς καὶ ἡ παρούσα μου εὐθέως στρέφεται, ὀλοκληρώσῃ δὲ τὴν ὡς ἄνω ἀπόφασιν Αὐτῆς, ἀφανίσουσα τὴν κατ' ἐμοῦ ἀσύστατον κατηγορίαν».

Ὄπως ὁμοῦ σαφέστατα ὁμολογεῖται ὑπὸ τοῦ ὑπογράφοντος ὅτι ἡ ἀπὸ 21.2.1980 ἐκκλητίος πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἀ λ η θ ὤ ς σ τ ρ ἔ φ ε τ α ἰ κ α τὰ τ ῆ ς ὑ π' ἀ ρ ἰ θ. 1)1964 τ ε λ ε σ ι δ ἰ κ ο υ καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου.

Κατά τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως ὁ ὑπογράφων τὴν ἀπὸ 21.2.1980 ἐκκλητον, ὡς Ἀρχιερεὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἤσκησε, πολλὰ ἔτη πρὸ τῆς ἰσχύος τῆς παρ. 2 ἄρθρου 44 ν. 590)77, τὴν 6' ἐκκλητον κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ὅρου ΣΤ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως 4.9.1928.

Καθ' ἃ μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὁμολογοῦνται καὶ διὰ τοῦ, καὶ εἰς τὸ ἐκκλητον ἀναφερομένου, Πατριαρχικοῦ Γράμματος, ἢ Αὐτοῦ Θεία Παναγιότης ἀπεφάνθη ἐπὶ τοῦ κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1)1964 ἀποφάσεως ἀσκηθέντος 6' ἐκκλητόν διὰ τῆς ἀναθέσεως τῆς ἀναψηλαφήσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (βλ. Πατριαρχικὸν Γράμμα). Οὕτως ὅμως ἐξηγητήθη καὶ ἡ δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τοῦ ἀσκηθέντος 6' ἐκκλητόν κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)1964 τελεσιδίκου ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου καὶ γ' ἐκκλητος, οἷα τῇ ἀληθείᾳ ἐπιχειρεῖται διὰ τῆς ἀπὸ 21.2.80 τοιαύτης κατὰ ταύτης δὲν προβλέπεται οὔτε ὑπὸ τῶν Κανόνων, οὔτε ὑπὸ τοῦ ὅρου ΣΤ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως 4.9.1928, οὔτε ὑπὸ τῆς παραγρ. 2 ἄρθρου 44 νόμου 590)77, ἢ ὅποια ἀποτελοῦσα δικονομικὸν Κανόνα, δὲν ἔχει ἀναδρομικὴν ἰσχύν ἀλλὰ ἰσχύει διὰ τὰς μετὰ τὴν 31.5.77, (ἀφ' ἧς ἰσχύει ὁ νόμος 590)77) ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως καὶ ἐντὸς ἀποκλειστικῆς προθεσμίας τριάντα (30) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως «τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως» οἷα δὲν εἶναι ἢ ὑπ' ἀριθμὸν 1)1980 ἀποφάσεις τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου.

Ἐὰν δὲν εἶχεν ἀποφανθῆ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἢ ὑπ' ἀριθ. 1)1964 τελεσιδίκου ἀποφάσεως ἢ κατὰ τοῦ ὑπογράφοντος τὴν ἀπὸ 21.2.1980 ἐκκλητον ἐκκλησιαστικὴ ποινικὴ δίκη θὰ ἦτο ἐκκρεμὴς κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 44 παρ. 2 ν. 590)77 ὁπότε καὶ ἐπὶ ταύτης θὰ ἐτύγγανεν ἐφαρμογῆς ἢ θεσπιθεῖσα καὶ ἰσχύουσα ἀπὸ 31.5.77 ὡς ἄνω δικονομικὴ διάταξις (ὁρᾶτε καὶ Ζησιάδην, Ποινικὴ Δικονομία, τόμος πρῶτος, 1964 παραγρ. 14, ἰσχύς τῶν ποινικῶν δικονομικῶν νόμων κατὰ χρόνον, σελ. 23 ἐπ.).

VI. Κατὰ ταῦτα, ἢ προσπάθεια τοῦ ὑπογράφοντος τὴν ἀπὸ 21.2.80 ἐκκλητον ὅπως, «διὰ γεφυρώσεως» καὶ μάλιστα χρονικῶς μακρᾶς, δημιουργήσῃ, ἀντιθέτως πρὸς τὰ διὰ τῆς παραγρ. 2 ἄρθρου 44 ν. 590)77 ὀριζόμενα, προθεσμίαν ἀσκήσεως νέου (τρίτου) ἐκκλητόν κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)1964 καταδικαστικῆς ἀποφάσεως εἶναι ἀτυχή.

Ἀντίθετος ἄποψις θὰ παρεβίαζε καὶ τὰ ἐν ἄρθρῳ 44 παρ. 2 ν. 590)77 καὶ τὴν δικονομικὴν ἀπαγόρευσιν ποῖν *his in idem*, ἤτοι τῆς ἀσκήσεως δις τοῦ αὐτοῦ ἐνδίκου μέσου κατὰ τῆς αὐτῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως (ὁρᾶτε Ζησιάδην ἐνθ' ἄνωτέρῳ, τόμ. Β', ἔφεσις κατὰ τῶν ἀποφάσεων, σελ. 524 ἐπ.).

Τέλος κρίνεται ἀναγκαῖον νὰ ἐπισημειωθῆ ὅτι τὰ εἰς τὴν ἀπὸ 21.2.1980 (τρίτην) ἐκκλητον παρίστανται ἀντιφατικά. Οὕτως ἐνῶ ὁ ὑπογράφων ταύτην ἰσχυρίζεται ὅτι κατόπιν ἀσκήσεως ὑπὸ τούτου, τῆς 6' ἐκκλητόν κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)1964 καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης δῆθεν «ἠφάνισε τὴν ὑπ' ἀριθ. 1)1964 ἀπόφασιν τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου» ἐν ταυτῷ διὰ γεφυρώσεως χρονικῶς μακρᾶς κατὰ τὰ προειρημένα, ἀντιφατικῶς ἐκθέτει ὅτι ἢ ἀπὸ 21.2.1980 (τρίτη) ἐκκλητος «ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς ἤδη κατατεθειμένης... ἐν ταυτῷ δὲ καὶ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα αὐτῆς» καὶ αἰτεῖται ὅπως ἢ Αὐτοῦ Θεία Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀφανίσῃ τὴν κατ' αὐτοῦ (τοῦ ὑπογράφοντος) ἀσύστατον κατηγορίαν.

VII. Ὅριζουσα ἢ παρ. 2 ἄρθρου 44 νόμου 590)77 «Τὸ ἐκκλητον ἀσκεῖται ἐντὸς προθεσμίας 30 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως διὰ καταθέσεως δικογράφου εἰς τὸν Γραμματέα τοῦ ἐκδότος τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίου, ὅστις ἀνακοινοῖ αὐθημερόν τοῦτο εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δ.Ι.Σ., ὑποχρεούμενον ὅπως ἐντὸς 30 ἡμερῶν διαβιβάσῃ τὸ κατατεθὲν δικόγραφο μετὰ τῆς δικογραφίας πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον» ἀναθέτει ἀρμοδιότητα ἐπὶ τοῦ ἀσκηθέντος ἐκκλητόν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς ΔΙΣ.

Δεδομένου ὅτι, ὅταν ὁ νόμος ἀναθέτῃ εἰς ὄρισμένον Ὅργανον, οἷον ἐν προκειμένῳ ὁ Πρόεδρος τῆς Δ.Ι.Σ., ἀρμοδιότητα εἶναι μὴ ἔγκυρος ἢ μεταβίβασις τῆς *ex lege* ἀρμοδιότητος εἰς ἕτερον Ὅργανον καὶ, ἐὰν ἔτι τό, πρὸς ὃ ἢ μεταβίβασις, Ὅργανον εἶναι ἀνώτερον (οἷα ἢ Δ.Ι.Σ. ἢ ἢ Ι.Σ.Ι.) τοῦ μεταβιβάζοντος (πορίσματα νομολογίας Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας 1929 - 1960, ἐκδοσις Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, σελ. 106 - 107 ἐνθα καὶ νομολογία).

VIII. Κατὰ ταῦτα, καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι κατὰ τὰ προειρημένα δὲν ὑφίσταται δικαίωμα νέου ἐκκλητόν κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)1964 τελεσιδίκου καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου δι' Ἀρχιερεῖς Δικαστηρίου ἢ Δ.Ι.Σ. ἐκ τοῦ νόμου (ἄρθρον 44 παρ. 2 ν. 590)77) δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀρμοδιότητα πρὸς λήψιν ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ ἀπὸ 21.2.1980 ἐπιχειρουμένου τῇ ἀληθείᾳ νέου ἐκκλητόν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΛΙΛΑΙΟΣ

Δικηγόρος παρ' Ἀρείῳ Πάγῳ

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝ*

Τὴν Δευτέραν, 3ην Δεκεμβρίου, καὶ ὥραν 9ην π.μ. ἔλαβε χώραν ἡ ἐπίσημος τελετὴ τῶν ἐγκαινίων τοῦ «Διεθνoῦς Συνεδρίου ἐπὶ τοῦ Ἀγ. Βασιλείου, τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ «Βασιλειανισμοῦ» ἐν Σικελίᾳ», ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Μεσσήνης. Τὸ Συνέδριον τοῦτο διοργανώθη ὑπὸ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Μεσσήνης μετ' ὑποστήριξιν τῆς τοπικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπαρχίας Σικελίας κ. P. S. Mattarella, τοῦ Προέδρου τῆς Σικελικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως κ. M. Russo, τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου τοῦ Palermo κ. S. Rappalardo, τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Μεσσήνης κ. I. Cannavo, τοῦ Νομάρχου Μεσσήνης κ. A. Vitarelli, τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Καθηγ. κ. G. Livrea, τοῦ ἐπαρχιακοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. L. Ordile, τοῦ Καθηγ. κ. G. Campione, τοῦ Δημάρχου τῆς πόλεως κ. A. Ando, καὶ τοῦ Κοσμητοροῦ τῆς Φιλοσ. Σχολῆς Καθηγ. κ. G. Resta.

Κατ' ἀρχὰς ὠμίλησεν ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκφράσας τὴν ἱκανοποίησιν αὐτοῦ διὰ τὴν διοργάνωσιν τοῦ Συνεδρίου καὶ ὑπογραμμίσας τὴν μεγάλην σημασίαν αὐτοῦ.

Ἀκολούθως ὠμίλησεν ὁ Κοσμητὼρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ὁ ὁποῖος παρουσίασε καὶ ἠὺχαρίστησεν ἰδιαιτέρως τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἀντιπροσωπείαν τῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἅπαντας τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν διοργάνωσιν τοῦ Συνεδρίου καθὼς καὶ τοὺς συνέδρους.

Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους καὶ ἀνεφέρθη εἰς τὴν προσωπικότητα τοῦ M. Βασιλείου*.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ προσεφέρθησαν ἀναμνηστικά καὶ ἡ ἐπίσημος ἐναρξίς ἔληξεν ἐνῶ τὸ Συνέδριον συνέχισε τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, αἵτινες ἐπερατώθησαν τὴν 6ην Δεκεμβρίου.

Ἠκολούθησεν ἐπίσκεψις εἰς ἐν τῶν σημαντικωτέρων κοινωφελῶν ἔργων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Μεσσήνης, τὴν «Πόλιν τῶν Παιδιῶν», μετ' 500 οἰκοτρόφους. Ἀφοῦ προηγήθη ξενάγησις εἰς τοὺς διαφόρους χώρους τοῦ πρωτοτύπου αὐτοῦ μεγάλου Ἰδρύματος, ἐθά ἐθαυμάσαμεν τὸ ἐπιτελούμενον σπουδαῖον ἔργον, παρετέθη γεῦμα εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Ἰδρύματος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποῖου ἀντηλλάγησαν προσ-

φωνήσεις καὶ ἐγένετο ἀνάλυσις τοῦ προγράμματος λειτουργίας αὐτοῦ.

Τὴν 4.30 μ.μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἡ Ἀντιπροσωπεία συνηγήθη μετ' ἐκπροσώπους τοῦ Κλήρου, τῶν Μοναχικῶν Ταγμάτων καὶ τῶν λαϊκῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανώσεων τῆς Ἐκκλησίας Μεσσήνης, εἰς τὸ ὄργανοτροφεῖον «Ὁ Χριστὸς Βασιλεὺς». Ἐκαστος ἀντιπρόσωπος ἐξέθεσε τὸ πρόγραμμα λειτουργίας τῆς ὀργανώσεώς του καὶ τὴν στενὴν συνεργασίαν μετὰ τοῦ ἐπισκόπου.

Τὴν 7.30 μ.μ., ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ, παρετέθη ἐπίσημον δεῖπνον, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν, μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Μεσσήνης, ὁ Βοηθὸς Ἐπίσκοπος, ὁ Νομάρχης, ὁ Δήμαρχος, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων Σωμάτων, ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Κοσμητὼρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, οἱ πατέρες G. Ajello, D. Como, V. Stassi καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Μετὰ τὸν Σεβ. κ. Cannavo, ὠμίλησεν ὁ Δήμαρχος Μεσσήνης κ. Ando, ἐκφράσας τὴν χαρὰν του διὰ τὴν παρουσίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ διαγράψας τοὺς στενοὺς ἱστορικοὺς δεσμοὺς τῶν δύο λαῶν. Εἰς τὸ τέλος τῆς προσφωνήσεώς του ἐνεχείρησεν εἰς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας ἀναμνηστικά μετὰλλια.

Ἀπαντῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, ἐξέφρασε τὴν χαρὰν αὐτοῦ διότι ἡ μορφή τοῦ M. Βασιλείου ἔδωκεν ἀφορμὴν, ὥστε Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Σικελίαν καὶ ἀναθερμάνῃ τοὺς ἀρχαιοτάτους στενοὺς δεσμοὺς τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν. Ἀνεφέρθη εἰς τὴν παράδοσιν, καθ' ἣν τὸ ἔμβλημα τοῦ Δήμου Μεσσήνης προέρχεται ἐκ τοῦ Βυζαντίου, ὑπεγράμμισε τὴν εὐθύνην πρὸς διατήρησιν τοῦ ἱστορικοῦ δεσμοῦ μετὰ τῆς Βυζαντινῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐκάλεσε τοὺς δύο λαοὺς ὅπως, διαφυλάσσοντες τὰς κοινὰς παραδόσεις καὶ τὴν κοινὴν ἱστορίαν, συμπορευθοῦν, «κατὰ τὰς κρίσιμους ὄντως ὥρας τῆς ἱστορίας μετ' ὃν σεβασμὸν καὶ τὴν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης, πὺ ἐπιβάλλουν ἡ ἱστορία μας καὶ αἱ ἀνάγκαι τοῦ μέλλοντός μας».

Ἡ ὁμιλία, ἣτις προσέκαλεσεν ἐγκαρδίους ἐκδηλώσεις, προσεβλήθη εὐρέως ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ τύπου.

★

Τὴν Τρίτην, 4ην Δεκεμβρίου, ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεσκέφθη τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς «S. Tommaso» καὶ «Ignatianum»,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 124 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

* Τὸ πλῆρες κείμενον τῆς ὁμιλίας ταύτης ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 5/1980 τεύχος τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ».

ἐνθα ἀντηλλάγησαν προσφωνήσεις καὶ ἔλαβε χώραν συζήτησις μετὰ τῶν Ἱεροσπουδαστῶν.

Ἐν συνεχείᾳ, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Μεσσήνης, ἀνεχωρήσαμεν διὰ Ταορμίνια (Ταυρομενία), καὶ ἐπεσκέφθημεν τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Παναγίας Ἀχειροποιήτου, ἐνθα φυλάσσεται ἡ ὠραιότατη βυζαντινὴ ὁμώνυμος εἰκὼν ἢ «Παναγία τῶν Ἑλλήνων», καὶ ἀκολουθῶν τὸ Ρωμαϊκὸν θέατρον, καὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Παγκρατίου (ἐπὶ ἀρχαίων ἐρειπίων). Τὴν μεσημβρίαν ἐγευματίσαμεν εἰς τὴν Μονὴν τῶν «Missionarie di Maria» καὶ περὶ ὥραν 5ην μ.μ. ἀφίχθημεν εἰς Itala, γενόμενοι δεκτοὶ μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὑπὸ τοῦ Δημάρχου τῆς πόλεως, τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ μεγάλου πλήθους κόσμου. Ἐπὶ τῇ ἀφίξει, χορωδία ἔψαλεν ἐκκλησιαστικούς ὕμνους ἐντὸς τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ προσεφώνησαν τὴν Ἀντιπροσωπείαν ὁ Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος καὶ ὁ Δήμαρχος.

Ἀπαντῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους ἀνέδραμεν εἰς τὸ παρελθὸν καὶ διὰ συγκινητικῶν λόγων μετέφερε τὸ ἀκροατήριον εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἐποχὴν ὅτε, οἱ κοινοὶ πατέρες, ἐν τῇ κοινῇ πίστει καὶ τῇ κοινῇ γλώσσει ὕμνουσαν τὸν κοινὸν Οὐράνιον Πατέρα ὑπὸ τὰ τόξα τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τῆς Itala.

Ἐπηρεολούθησε σύντομος δεξίωσις καὶ ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπέστρεψεν εἰς Μεσσήνην.

Τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας παρέτέθη ἀποχαιρετιστήριον δεῖπνον ἐκ μέρους τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Μεσσήνης κ. Ἰγνατίου, πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, εἰς τὸ Σεμινάριον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποῦ ἀντηλλάγησαν ἀποχαιρετιστήριοι προσφωνήσεις καὶ ἀναμνηστικά.

Ὁ Σεβ. κ. Βαρνάβας προσέφερε διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Σχολῆς, τὴν ὁποίαν προηγουμένως εἶχομεν ἐπισκεφθῆ, μίαν σειρὰν τῶν νομοκανονικῶν ἔργων αὐτοῦ ἐπὶ τῶν θεσμῶν διοικήσεως τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Σχολῆς, πολυμελὴς χορωδία ἔψαλεν ὠραιότατους ὕμνους.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν συνετάγη καὶ ἀπεστάλη κοινὸν τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἄγοντα τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

★

Τὴν ἐπομένην, 5ην Δεκεμβρίου, καὶ περὶ ὥραν 9ην π.μ., ἡ Ἀντιπροσωπεία προσῆλθεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Μεσσήνης, ἐνθα ἔλαβον χώραν τὰ ἐγκαίνια τῶν ἐκθέσεων «Βασιλειανῶν κωδίκων» καὶ «Βασιλειανῶν μνημείων» τῆς περιοχῆς Μεσσήνης.

Μετὰ τὰς ὁμιλίαις τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ τῆς ἐπαρχιακῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Κοσμητοροῦ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Καθηγ. G. Resta, ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους συγχαρεὶς τὸ Πανεπιστήμιον Μεσσήνης καὶ τὴν ἐπαρχιακὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς διοργανώσεως τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν Ἐκθέσεων*. Εἰς ἔκφρασιν τιμῆς προσέφερε, διὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου, ἀντίτυπον τοῦ τόμου «Θησαυροὶ τοῦ Ἁγίου Ὅρους».

Περὶ τὴν 11ην π.μ. ἡ Ἀντιπροσωπεία ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφουσα εἰς Palermo, προπεμφθεῖσα τιμητικῶς μέχρι τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Μεσσήνης κ. Ἰγνατίου καὶ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου κ. Mondello.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς Palermo ἐγευματίσαμεν εἰς Cefalo καὶ ἐπεσκέφθημεν τὸν ναὸν τῆς πόλεως, ἐνθα εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποθαυμάσωμεν τὰ ὠραιότατα καὶ πολύτιμα ψηφιδωτά του.

★

Τὴν Πέμπτην, 6ην Δεκεμβρίου, ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπεσκέφθη τὴν πόλιν τοῦ Monreale καὶ ἐξεναγῆθη εἰς τὸν περικαλῆ καὶ λαμπρὸν ναὸν τῆς πόλεως, μετὰ τὸ περιφῆμα ψηφιδωτά, τὰ ὁποῖα καλύπτουν ὄλοκληρον τὸν ὑπερμεγέθη ναὸν.

Τὴν 1ην μ.μ. ἀφίχθημεν εἰς Piana Degli Albanesi (ἄλλοτε Piana Dei Greci) ἐνθα ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος κ. Giuseppe Perniciaro καὶ ὁ ἱ. Κλῆρος τῆς πόλεως.

Κατὰ τὸ παρατεθὲν γεῦμα εἰς τὸ Σεμινάριον τῆς Ἐπισκοπῆς προσεφώνησε τὴν Ἀντιπροσωπείαν ὁ Θεοφιλ. κ. Perniciaro, ὅστις ἐξέφρασεν τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἀντιπροσωπείας, ἡ ὁποία, ὡς εἶπεν, ἀνανεώνει τὴν χαρὰν τῶν ἀνταλλαγεῖσων ἐπισκέψεων, εἰς Ἑλλάδα τὸ 1970 καὶ Σικελίαν τὸ 1973, καὶ διεβεβαίωσεν τὴν Ἀντιπροσωπείαν διὰ τὴν διατήρησιν τῶν πατρικῶν παραδόσεων. Ὁμοίως ὠμίλησαν οἱ καθηγηταὶ κ. κ. Sav. Licauli, A. Guzzetta, καὶ V. Lo Verde, ἐκ μέρους τῶν λαϊκῶν.

Ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου κ. Παντελεήμων, ὁ ὁποῖος ὁμιλεῖ τὰ «Ἀρβανίτικα», ὑπογραμμίσας τὸ γεγονός ὅτι ἡ διατήρησις τῆς γλώσσης καὶ τῶν παραδόσεων τῶν πατέρων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σικελίας δέον νὰ θεωρηθῶν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Κλήρου καὶ τῶν Μοναχῶν, κατ' ἀντιστοιχίαν πρὸς τὴν κατάστασιν κατὰ τὴν μακρὰν περίοδον τῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. «Οἱ ἄνθρωποι, εἶπεν, ζοῦν μόνον ὅταν εἶναι δεμένοι μετὰ τὰς ρίζας καὶ τὰς παραδόσεις των».

* Τὸ κείμενον τῆς ὁμιλίας ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 5/1980 τεῦχος τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ».

Ἀκολουθῶς οἱ συνδαιτημόνες ἐτραγουδῆσαν πα-
ραδοσιακοὺς ὕμνους εἰς τὴν Ἀλβανικὴν.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ γεύματος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κίτρους προσέφερεν εἰς τὸν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον κ.
Perniciaro τρίπτυχον εἰκονίζον εἰς τὸ μέσον τὸν Κύριον
καὶ ἐκατέρωθεν τοὺς Ἁγίους Βασιλεῖον καὶ Μεθόδιον,
ὁ δὲ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος προσέφερεν εἰκόνα τῆς
Θεομήτορος.

Ἐπικηλοῦθησεν ἐπίσκεψις εἰς τὴν Βιβλιοθήκην
τοῦ Σεμιναρίου, ἔνθα φυλάσσονται πολὺτιμα χειρό-
γραφα, εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Νικολάου καὶ εἰς τὸν
Καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου.

Ἐπιστρέψαντες εἰς τὸ Palermo, ἐπεσκέφθην
τὸν περικαλῆ ναὸν τῆς Martorana, ὅστις ἀνήκει εἰς
τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Piana, φιλοξενηθέντες ὑπὸ τῶν
πατέρων D. Como καὶ V. Stassi.

Ἀκολουθῶς ἐπεσκέφθην τὴν Βασιλειανὴν γυ-
ναικειαν Μονὴν τῆς Ἀγ. Μακρίνης καὶ περὶ ὥραν
7ην μ.μ. ἀνεχώρησαμεν διὰ Mezzojuso, ἔνθα ἐπεσκέ-
φθην τὸν ἱ. Ναὸν τῆς Παναγίας καὶ τὸ παρακείμε-
νον ἀξιόλογον ἐργαστήριον ἐπισκευῆς καὶ ἀποκατα-
στάσεως χειρογράφων καὶ κωδίκων, συντηρούμενον
καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν Βασιλειανῶν Μοναχῶν.
Κατὰ τὸ παρατεθὲν δεῖπνον ἀντηλλάγησαν αἱ κατάλ-
ληλοι προσφωνήσεις.

★

Ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ἐν Σικελίᾳ παραμονῆς
ἡμῶν, 7η Δεκεμβρίου, ἤρχισε μὲ ἐπίσκεψιν εἰς τὸ
Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον τοῦ Palermo, ἔνθα προσε-
φώνησεν τὴν Ἀντιπροσωπεῖαν ὁ Σεβ. Καρδινάλιος
κ. Pappalardo καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς.

Ἀπαντῶν ὁ Σεβ. Μητρ. Κίτρους ὑπεγράμμισεν
ἰδιαίτερώς τὴν ἀνάγκην ὅπως οἱ ἱεροσπουδασταὶ
ἐτοιμαστοῦν καταλλήλως διὰ νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὰ
κελεύσματα τῶν καιρῶν διὰ τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγ-
γελίου. Ἐπίσης παρέδωκεν εἰς τὸν Διευθυντὴν μίαν
σειρὰν τῶν νομοκανονικῶν ἔργων του, διὰ τὴν βιβλιο-
θήκην τοῦ Ἰνστιτούτου.

Εἰς τὰς 10 π.μ., εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν μέγα-
ρον, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεῖα συνηγήθη, κατ'
ἀρχάς, μετὰ τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν ὑπευθύνων δια-
φόρων τομέων ἐργασίας καὶ ἐνημερώθη ἐπὶ τῆς δρά-
σεως καὶ τοῦ ἐπιτελουμένου πνευματικοῦ ἔργου τῆς
Ἐκκλησίας ἐν Palermo. Κατὰ τὴν συνάντησιν αὐτὴν,
ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Βαρνάβας προσέφερεν εἰς τὸν
Σεβ. Καρδινάλιον μέγα Τρίπτυχον, βυζαντινῆς τέ-
χνης, προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν
συνεχείᾳ συνηγήθη μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἐκ-

κλησιαστικῶν ὀργανώσεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν
ἀσχολουμένων κυρίως μὲ τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον.

Τὴν 1ην μ.μ. παρετέθη ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὴν
«Baida», εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν, μετὰ τῆς Ὀρ-
θοδόξου Ἀντιπροσωπεῖας, ὁ Σεβ. Καρδινάλιος κ.
Pappalardo καὶ οἱ διευθυνταὶ τῶν διαφόρων Σχολῶν
καὶ τομέων. Κατ' αὐτὸ ἀντηλλάγησαν κατάλληλοι
προσφωνήσεις.

Τὴν 4ην μ.μ. ἔλαβεν χώραν συνάντησις ἐργασίας,
καθ' ἣν ἀντηλλάγησαν γνώμαι καὶ ἀπόψεις περὶ τῆς
δυνατότητος συνεργασίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπὶ
ποιμάντικῳ, κοινωνικῳ καὶ πολιτιστικῳ πεδίῳ.

Τὴν 8ην μ.μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ Σεβ. Καρδινά-
λιος κ. Pappalardo παρέθεσεν ἀποχαιρετιστήριον
δεῖπνον, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν καὶ ὁ Πρόεδρος
τῆς Σικελικῆς Βουλῆς κ. P. Mattarella, ὁ πανεπι-
στημιακὸς Καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς κ. E. Sinagra
μετὰ τῆς συζύγου του καὶ ὁ Κοσμητὼρ τῆς Θεολο-
γικῆς Σχολῆς π. Valenziano.

Κατὰ τὰς ἀνταλλαγείσας προσφωνήσεις ὁ Σεβ.
Καρδινάλιος καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθο-
δόξου Ἀντιπροσωπεῖας Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους
ἐξέφρασαν τὴν χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν αὐτῶν διὰ τὴν
ἐπίσκεψιν καὶ ἠυχῆθησαν ὑπὲρ τῆς περαιτέρω συσφίγ-
ξεως τῶν ἱστορικῶν δεσμῶν τῶν λαῶν Ἑλλάδος καὶ
Σικελίας.

★

Τὸ Σάββατον, 9ην Δεκεμβρίου, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀν-
τιπροσωπεῖα ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς δι' Ἀθήνας,
μέσω Ρώμης, προπεμφθεῖσα τιμητικῶς ὑπὸ ἐκπρο-
σώπων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Palermo.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισκέψεως εἰς Σικε-
λίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ.
Παντελεήμων ἔσχεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῆ εἰς
Καλαβρίαν τὴν πόλιν SAMO, ἀρχαίαν ἀποικίαν τῶν
Σαμίων, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ
λαοῦ, μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ πλείστης τιμῆς.

Αἱ ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις εἰς Σικελίαν, ἐπὶ τῇ
1600ῃ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἱεροῦ
Πατρὸς καὶ Οἰκουμενικοῦ Διδασκάλου Βασιλείου τοῦ
Μεγάλου, ὑπῆρξαν λαμπρὰ εὐκαιρία ἀναθερμάνσεως
καὶ ἀνασυσφίξεως τῶν «ιερῶν καὶ ἀρρήκτων δε-
σμῶν» αἵματος, κοινῆς ἱστορίας, πίστεως καὶ πα-
ραδόσεως, οἵτινες ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων συνέδεον
πάντοτε τὰς δύο Χώρας.

Πρωτοπρ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΤΣΟΥΡΟΣ

Η ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΩΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

(ΚΑΤΑ ΤΟ ΙΩΑΝΝΕΙΟΝ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΑΥΤΟΥ)

Ἡ διαία προσαγωγή τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Ἀρχιερεῖς Ἄγγαν καὶ Καϊάφαν πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἡ διαδικασία τῆς «Δίκης» Του ἐνώπιον τοῦ Ρωμαίου ἀρχόντος Πιλάτου, ἀποτελοῦν τὸν δραματικὸν ἐπιλογον μιᾶς ὀλοκλήρου σειρᾶς γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἐπισημαίνονται διὰ τῆς καταδίκης τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ θανάτου Αὐτοῦ. Τὰ πραγματικὰ πλαίσια τῆς δίκης τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἀρχοῦν διὰ τῆς συλλήψεώς Του εἰς τὸν κήπον τῆς Γεθσημανῆ, ἀλλ' ἐπεκτείνονται οὐσιαστικῶς εἰς ὀλοκλήρον τὸν ἐπίγειον βίον Αὐτοῦ «ὅτε ἐλάλει ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν τῷ ἱερῷ». Τοῦτου ἕνεκα ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἔχει κατατάξει τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς δίκης Του καί, κυρίως, τὴν διαμάχην πρὸς τοὺς Ἰουδαίους περὶ τοῦ ζητήματος τῆς μεσσιανικότητος Αὐτοῦ, εἰς προηγούμενα κεφάλαια.

Ἐπελέξαμεν τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην διὰ τὴν μελέτην τοῦ κειμένου τῆς Δίκης τοῦ Ἰησοῦ, διότι, ὡς εἶναι γνωστὸν, οὗτος παρουσιάζει μίαν λίαν οὐσιώδη διαφορὰν πρὸς τοὺς συνοπτικούς, ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν, ἔχθεισιν καὶ ἀξιολόγησιν τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὰς ψυχολογικὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἐκδοασὶν τῆς Δίκης. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, συγγράφας τὸ εὐαγγέλιόν του 20 ἢ 30 ἔτη μετὰ τοὺς συνοπτικούς, παρουσιάζει μίαν ξεχωριστὴν εἰκόνα τῆς θεανδρικής προσωπικότητος τοῦ Κυρίου, θεωρουμένης ὑπὸ τὸ πρῶτον τῆς χριστολογίας τοῦ τέλους τοῦ Α' αἰῶνος. Δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὰ γεγονότα τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ἀρχεται διὰ τοῦ ἀνεπαγαλήπτου ἐκείνου «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος» διὰ νὰ ἀποδείξῃ ἐν συνεχείᾳ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους τὴν ἀλήθειαν ὅτι ὁ μεταξὺ αὐτῶν ζήσας καὶ δράσας Ἰησοῦς εἶναι π ρ ἄ γ μ α τ ι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας καὶ οὐράνιος Λυτρωτής, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Θανάτου Του εἰσῆλθεν εἰς τὴν Δόξαν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς (Ἰω. ΙΖ', 4-5). Καὶ λέγομεν π ρ ἄ γ μ α τ ι, διότι κατὰ τὰ ἔτη τῆς συγγραφῆς τοῦ τετάρτου Εὐαγγελίου εἶχεν ὁ Ἰωάννης νὰ ἀντιπαλαίσῃ πρὸς τὰς πλάνιας τοῦ Γνωστικισμοῦ καὶ τοῦ Δοκιτισμοῦ. Εἰς τὰ πλαίσια τῆς ιδιαιτεριότητος ταύτης τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου περιλαμβάνονται καὶ αἱ περίφημοι ἐκφράσεις αὐτοπροβολῆς τοῦ Κυρίου «ἐγὼ εἰμί...» ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν, αἱ ὁποῖαι εἰς οὐδένα τῶν συνοπτικῶν συναγνῶνται. Αἱ «Ἰωάννειοι» αὗται ἐκφράσεις ἀποτελοῦν μίαν ἰσχυροτάτην προβολὴν τῆς θεανδρικής τοῦ Κυρίου προσωπικότητος, ὡς τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτήρος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἦλθεν εἰς ἀντίθεσιν πολλὰκις πρὸς τὰς συγχρόνους τοῦ Ἰησοῦ Ἰουδαϊκὰς Μεσσιανικὰς προσδοκίας¹. Τὸ «ἐγὼ» εἶναι πάντοτε

τὸ τονιζόμενον ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦν διάφοροι ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ δι' εἰκότων εἰλημμένων ἐκ τῆς φύσεως διὰ νὰ εἶναι καταληπταὶ ὑφ' ὄλων.

Παραδόξως —ἐκ πρώτης ὄψεως— εἰς τὰς ἐκφράσεις ταύτας δὲν περιλαμβάνεται ἡ βασιλικὴ ιδιότης τοῦ Κυρίου, ἐνῶ ἡ ἔννοια καὶ ἡ πραγματικότης αὕτη εἶναι διάχυτος εἰς ὀλοκλήρον τὴν ἔκτασιν τοῦ κηρύγματός Του². Ἡ τοιαύτη ὅμως ἐπιφύλαξις τοῦ Ἰωάννου καθίσταται καταληπτὴ ὅταν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς τοῦ εὐαγγελίου του καὶ τὴν ἐν τῷ μεταξὺ ἀποκτηθεῖσαν πλουσίαν ἱστορικὴν πείραν τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὁ ὁποῖος «τώρα» εἶναι εἰς θέσιν νὰ «ἴδῃ» ἐναργέστερον τὴν πραγματικὴν σημασίαν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, εἰς μίαν ἐποχὴν δηλ. κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἑκατολογικὸν ΜΑΡΑΝ ΑΘΑ εἶχεν ἀτονίσει ἤδη καὶ ἡ ἐκκλησία εἰσῆρχετο σταθερῶς πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, οὐχὶ ὡς πρόσκαιρος πραγματικότης, ἀλλ' ὡς προωρισμένη νὰ «ζήσῃ» τὸ χρονικὸν μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων. Διδακτικωτάτη ἦτο ἄλλωστε διὰ τὸν Ἰωάννην ἡ δυσνόητος ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου ἐπιμονὴ τοῦ Διδασκάλου των ὅπως, μεθ' ἑκαστον θαῦμα ἢ ἄλλην συναφῆ εὐεργεσίαν πρὸς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν, ἐξαφανίζεται καὶ ἀπομονοῦται ἢ ὅπως στρέφη τὸν λόγον περὶ τὸν Μεσσίαν ὡς πάσχοντα Δουλον καὶ οὐχὶ ὡς βασιλέα. Καὶ τοῦτο διὰ νὰ προλάβῃ μίαν τυχόν διαίαν ἀνακλήρυσιν Του εἰς ἐπίγειον βασιλέα³.

Αἱ συνεχεῖς ἀντιλογίαι τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καί, κυρίως, τοὺς ἐπισήμους ἐκπροσώπους ἐνὸς πλαστογραφημένου καὶ παρηρηνηγευμένου ΤΟΡΑ, ὀδηγοῦν μέχρι τῆς «διαπιστώσεως» τοῦ «γεγονότος τῆς βλασφημίας» (Ἰω. Ι' 33). Ἡ περαιτέρω πορεία τῆς Δίκης Αὐτοῦ, παύει νὰ εἶναι ἐσωϊουδαϊκὴ μόνον ὑπόθεσις, καθ' ὅτι ἡ ἐξουσία τοῦ Μεγ. Συνεδρίου αὐτῶν δὲν φθάνει μέχρι τῆς ἐκτελέσεως θανατικῆς ποινῆς (ΙΗ', 31) διὸ καὶ

οἶον «πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. ΙΖ, 20). Εἰς τὴν παλαιοδιαθηκικὴν δὲ ἔννοιαν τοῦ Μεσίου ἐμπεριέχεται καὶ ἡ ιδιότης Του ὡς Βασιλέως. Τοῦτου ἕνεκα καὶ ἡ πρὸς τὴν Σαμαρειτίδα γυναῖκα ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ «ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι», πληροὶ ἀπολύτως τὸ κενὸν τῆς λυτρωτικῆς προσδοκίας τῆς γυναίκος.

2. Ματθ. Δ', 23. Ι', 7. ΚΑ', 14. Μάρκ. Α', 14. 15. Λουκ. Α', 33. ΚΒ', 29. Ἰω. ΙΗ', 36.

3. Ἰω. ΣΤ', 15. Σχετικὰ πρὸς τὴν ἐγκοσμίου βασιλείας ἰδέαν τοῦ Κυρίου εἶναι α) ἡ ἀπόταξις τοῦ περὶ ἑαυτὸν Αὐτὸν Διαβόλου καὶ ὑποσχεθέντος πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου (Ματθ. Δ', 8) καὶ β) ἡ ἀποποιήσις τοῦ Πέτρου ἐν τῷ κήπῳ τῶν ἐλαιῶν ὅτε ἐπεχείρησεν ἵνα χρησιμοποίησῃ μάχιραν πρὸς ὑπεράσπισιν Αὐτοῦ.

1. Εἰς τὴν Παλ. Διαθήκην ἐδιδάσκετο ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς ἀναμενόμενη. Ἐξ οὗ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἠρώτων τὸν Κύριον

ὀδηγείται ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὸ ἐθνικὸν Δικαστήριον διὰ γὰρ δυνηθοῦν ἐνταῦθα γὰρ ἐπιτύχουν τὸ ποθοῦμενον⁴. Ἡ δὲ κλιμάκωσις τῶν περαιτέρω κατὰ τοῦ Ἰησοῦ συγκεκριμένων κατηγοριῶν ἀποδεικνύουσι ἐν δολίως κατεστρωμένον σχέδιον δολοφονίας Του, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν διστάζουσι γὰρ ἐμπλέξουσι καὶ τὸν Ρωμαῖον προκουράτορα Πιλάτου, ἐνεργοῦντες τοιοῦτοτρόπως ὡς πρωταίτιοι τοῦ πλέον ἀσυγχωρήτου ἐγκλήματος εἰς τὴν παναθρώπινην ἱστορίαν.

Ὡς φανεροὶ ὁ στίχος 33 ὁ τοῦ ΙΗ' κεφαλαίου, ὁ Πιλάτος οὐδεμίαν συγκεκριμένην ἐντύπωσιν ἢ πληροφορίαν περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ εἶχε. Διὸ καὶ ἐρωτᾷ: «σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;». Τὴν προσωνομίαν «βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων» ἀπαγγέλλει ὁ Πιλάτος διότι προφανῶς ἤκουσε ταύτην ἢ ἐκ τοῦ ἀνωνύμου πλήθους ἢ ἐκ τῶν τὸν Ἰησοῦν συνοδευόντων ἐκπροσώπων τῶν Ἰουδαίων Ἀρχόντων. Οὐδεμίαν ἐπίσης προσωπικὴν ἐντύπωσιν καὶ ἐκτίμησιν ἔχει ὁ Πιλάτος περὶ τοῦ ἀδικήματος τοῦ Ἰησοῦ, διὸ καὶ ἐρωτᾷ: «τί ἐποίησας;». Ἡ φράσις αὕτη ἀποτελεῖ τὸν ἐπίλογον μιᾶς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας τοῦ Πιλάτου πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὐδεμίαν συγκεκριμένην καὶ νομικῶς καταχωρωμένην κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ ἔχει (στίχ. 35 τοῦ ΙΗ' κεφ.), ὡς ἀπῆλθε τὸ ρωμαϊκὸν Δίκαιον τῆς ἐποχῆς. Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως, ἀρχεται ὁ Ἰησοῦς ἀναλύων καὶ καθορίζων τὴν ἔννοιαν τῆς Βασιλείας Του, εἰς τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων αὕτη δρᾷ, ὡς καὶ τὴν ἐπὶ γῆς ἀποστολήν της. Τὸ περίφημον κείμενον τοῦ Ἰωάννου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι. ἐγὼ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς» (ΙΗ' 36-37). Οἱ συνοπτικοὶ θέτουσι τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ «σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι» ἀμέσως μετὰ τὴν ἐρώτησιν τοῦ Πιλάτου «σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;», ἐνῶ ὁ Ἰωάννης παραθέτει ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ σπουδαιοτάτην καὶ μοναδικὴν περιγραφὴν τῆς Βασιλείας Του.

Ἐγκύπτουσι ἐγγύτερον εἰς τὸ ἀνωτέρω κείμενον, διαπιστοῦμεν ὠρισμένα βασικά χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ⁵, ὧν τὸ πρῶτον ἀνα-

4. Ἐνῶ κατ' ἀρχὰς τὸ «ἐγκλημα» τοῦ Ἰησοῦ ἦτο κατὰ τοὺς Ἰουδαίους ἄρχοντας, θρησκευτικὸν χαρακτήρος («αὐτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν»), ἐν συνεχείᾳ ἀλλάσσουσι ὅσοι τακτικὴν καὶ ἐμφανίζουσι τὸν Ἰησοῦν ὡς ἀντιποιοῦμενον βασιλικῆς ἐξουσίας, (ὡς πολιτικὸν δηλ. ἐγκληματῆ) ἐπινοήσαντες ὅτι τὸ διὰ θανάτου τιμωρούμενον πολιτικὸν ἀδικημα.

5. Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἀποδέχεται ὑφ' ὠρισμένας προϋποθέσεις τὸ τίτλον «Βασιλεὺς» δι' ἑαυτὸν, ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι ἀπορρίπτει τὴν προσθήκην «... τῶν Ἰουδαίων». Ἡ φράσις «Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων» ἡ ὁποία ἐντὸς τῆς Κ. Διαθήκης μόνον εἰς τὴν εὐαγγελικὴν ἱστορίαν τῶν Παθῶν καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν

φέρεται εἰς τὴν καταγωγὴν αὐτῆς. «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου»⁶. Διὰ γὰρ ἐγνωσῶμεν ἐνταῦθα τὴν ἐρημνευτικὴν διακρίσιν τοῦ «ἐκ» πρέπει γὰρ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει ποῖον περιεχόμενον δίδει ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν λέξιν «κόσμος», ἡ ὁποία εἰς τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ λαμβάνει μίαν ὅλως ἰδιαιτέραν διάστασιν. Ἐκφράζει τὴν καλὴν μὲν κατὰ φύσιν, πλὴν πεπτωκυῖαν κτίσιν, ἐν ἣ καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς πτώσεως καὶ ἐντεῦθεν ἀποβαίνει πεδίον κυριαρχίας τοῦ κακοῦ. Ὁ κόσμος εἶναι δημιουργημὰ «ἐν Χριστῷ» τοῦ Θεοῦ (Ἰω. Α' 1). Διὰ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ἡμῶς ἐν τῷ Ἀδάμ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ὥστε γὰρ ταυτίζεται εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον πρὸς τὸ τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημα Αὐτοῦ πολεμοῦν κακόν. Εἶναι δὲ διάχυτος εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ «κόσμου» καὶ Χριστοῦ. Τὸ «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου εἶναι» ἡμῶς δὲν ἀποκλείει τὸ «ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι». Τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν τελευταίων συμβουλῶν καὶ ὑποδείξεων τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητάς Του (Ἰω. ΙΕ' 18. ΙΣΤ' 33) τὸς ὁποίους ἐξαποστέλλει εἰς τὸν κόσμον ἀφοῦ προηγουμένως «ἐξέλεξεν αὐτούς» ἐκ τοῦ κόσμου. Σκοπὸς τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀπάντησιν πρὸς τὸν Πιλάτον εἶναι, ἀφ' ἐνός μὲν γὰρ ἐξηγήσῃ τὴν φύσιν καὶ τὴν καταγωγὴν τῆς βασιλείας Του, ἀφ' ἑτέρου δὲ γὰρ προλάβῃ οἰανδήποτε σύγχυσιν εἰς τὴν σκέψιν τοῦ Ρωμαίου ἄρχοντος, προερχομένην ἐκ τῆς προσωνομίας «Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων». Ἐπιχείρημα δ' ἐνισχυτικὸν τῆς ἐξηγήσεως αὐτῆς εἶναι τὸ ἀκολουθοῦν δ' ἡμιστίχιον τοῦ στίχου 36 «...εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου... οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις», τὸ ὁποῖον ἀντικατοπτρίζει καὶ προβάλλει ταυτοχρόνως καὶ τὸ δεύτερον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ: τὴν ἀπόταξιν δηλονότι καὶ τὴν καταδίκην πάσης μορφῆς βίας καὶ ἐξαναγκασμοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐδραιώσεως αὐτῆς. Δὲν ἠγωνίσθησαν οἱ ὑπηρέται μου, λέγει ὁ Ἰησοῦς, ἀπλῶς διότι δὲν τὸ ἐπέτρεφα ΕΓΩ ὁ ὁποῖος «ἠδυνάμην παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων...» (Μάρκ. ΚΣΤ' 53) πρὸς ἐπιτυχίαν ἐκείνου διὰ τὸ ὁποῖον σεῖς μὲ κατηγορεῖτε.

Ἡ βασιλεία μου οὔτε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἶναι, οὔτε τὰ συνήθη κοσμικὰ μέσα ἐπιβολῆς υἰοθετεῖ (ὧν πρῶ-

τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου συναντᾶται, λαμβάνει εἰς τὸν Μάρκον θεολογικὴν τινα σημασίαν. Σημειωτέον δὲ ὅτι χρησιμοποιοῦται πάντοτε ὑπὸ μὴ Ἰουδαίων καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι «βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων» εἶναι θεώρησις τῆς Μεσσιανικότητος τοῦ Κυρίου «ἐκ τῶν ἐκτός».

6. Ἡ φράσις «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ» ὀδηγεῖ ἀναντιρρήτως εἰς τὴν ἔννοιαν «βασιλεία τοῦ Χριστοῦ» ἡ ὁποία ἐνταῦθα ἐμπέριεχει μίαν καθαρῶς χριστιανικὴν χριστολογικὴν ὑπερκοσμίαν ὕψην. Ἡ Ἰωάννης αὕτη ἀντίληψις περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου, ὡς τὸ Παῦλος καὶ τὸν θάνατον ἡμῶς μετὰ τῆς Ἀναστάσεως περιλαμβανούσης, ἀνήκει εἰς τὴν ὀψιμώτερον πῶς τῆς πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολῆς (Α', 3) χριστολογικὴν διδασκαλίαν. Τοῦτο καθίσταται εὐκολώτερον κατανοητὸν ὅταν ἀποδώσωμεν εἰς τὸ «Νῦν» (ΙΗ', 36) τὸ ἀριμῶζον ἐρημνευτικὸν δᾶρος.

τιστον ἢ θία) ὡς πράττουν οἱ «ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν» οἱ ὅποιοι: «κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν» (Ματθ. Κ' 25). Ὁμιλῶν δὲ πρὸς τὸν Πιλάτον τὴν στιγμήν αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ζῶν παράδειγμα τῆς κοσμοκρατείας Ρώμης ἢ ὅποια τοῦλάχιστον εἰς τὰς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους σχέσεις αὐτῆς ἐχρησιμοποίησε πολλακίς καὶ πολλαχῶς τὴν ὠμὴν βίαν, τὸν διωγμὸν καὶ τὴν θάνατον. Διὰ τὸν Πιλάτον δὲ καὶ τὴν περαιτέρω σταδιοδρομίαν αὐτοῦ, ἡ «δική» αὕτη τοῦ Ἰησοῦ ἀπέβη μοιραία ὡς μαρτυροῦν αἱ σχετικαὶ ἱστορικαὶ πηγαί. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ ἐν Ἰουδαίᾳ ἀποστολὴ αὐτοῦ ἐκρίθη ὡς ἀποτυχοῦσα, λόγῳ τῆς πλήρους ἀδυναμίας αὐτοῦ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν του ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων, κατεξουσιάζει οὕτως εἰς τὰ ἔμματα τῶν ἀρχόντων τῆς Ρώμης. Ἦρκεσαν ἡ ἀπειλὴ τῶν ἀρχιερέων «ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος» διὰ νὰ τρομοκρατηθῇ καί, ἐν συνεχείᾳ, νὰ παραδώσῃ τὸν Ἰησοῦν εἰς τοὺς σταυρωτάς Του.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ἰησοῦ περὶ εἰρηγικῆς «Βασιλείας» Αὐτοῦ, φέρουν εἰς τὴν ἀκοήν ἡμῶν καὶ τὴν ἠχώ τῶν λόγων τοῦ Παύλου ἐν Ρωμ. ΙΓ' 1-7 περὶ ἀγογγύστου ὑποταγῆς τῶν χριστιανῶν πρὸς τὰς ἐγκοσμίους βασιλείας, τὰς ὁποίας ὁ χριστιανισμὸς δὲν διεκδικεῖ, δὲν ὑποκαθιστᾷ, δὲν ἀντικαθιστᾷ, καὶ δὲν διώκει. Οὐδαμοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης γίνεται λόγος περὶ θίας ὡς μέσου τῆς ὑπὸ τῶν χριστιανῶν διεκδικήσεως ὠρισμένων δικαιοματιῶν, ὡς πολλοὶ σύγχρονοι «κῆρυκες» ἀνὰ τὸν κόσμον προσπαθοῦν νὰ διαπιστώσουν. Ἄλλωστε, καὶ ὁ ἱστορικὸς βίος τῆς πρώτης νεαρᾶς χριστιανικῆς ἐκκλησίας τοῦ Α' καὶ Β' αἰῶνος εἶναι μία ἐμπρακτος ἀπόδειξις τῆς βασικῆς ταύτης διδασκαλίας τοῦ Κυρίου καὶ τῶν τὸ ἔργον Ἐκείνου συνεχισάντων ἀποστόλων.

Εἰς προσέτι λόγος, ἐνισχύων τὴν ἀποφιν περὶ εἰρηγικῆς καὶ πνευματικῆς Βασιλείας τοῦ Κυρίου, εἶναι καὶ αἱ προφητεῖαι τῆς Παλ. Διαθήκης, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ ἐνὸς ὄχι Βασιλέως τῶν Ἰουδαίων, ἀλλὰ «Βασιλέως τοῦ Ἰσραήλ». Ὁ διαχωρισμὸς καὶ ἡ διάκρισις τῶν δύο ἀνωτέρω τίτλων εἶναι σπουδαιότατος διότι ἡ ἔννοια «Ἰσραήλ» περιλαμβάνει καὶ τὸν «νέον Ἰσραήλ», τὴν ἐκκλησίαν δηλονότι τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Εἶναι ἀσυγκρίτως εὐρύτερα τὰ πλαίσια τῆς «Βασιλείας τοῦ Ἰσραήλ» τῶν τῆς «Βασιλείας τῆς Ἰουδαίας». Οὐδέποτε ὁ Χριστὸς ἔθεσεν ὄρια εἰς τὴν «Βασιλείαν Του», πολὺ δὲ περισσότερον δὲν ἔθεσε φυλετικὰ καὶ ἐθνικὰ πλαίσια. Ἄντιθέτως, ἀπέστειλε τοὺς μαθητάς Του πρὸς «πάντα τὰ ἔθνη» τῆς γῆς θέτων ὡς προϋπόθεσιν διὰ τὴν πολιτογράφειαν εἰς τὴν Βασιλείαν Του, τὴν πίστιν εἰς Αὐτὸν καὶ τὴν ἐν τῷ Βαπτίσματι ὁμολογίαν. Δὲν εἶναι ἄνευ σημασίας τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν πρὸς τὸν Πιλάτον τελικὴν ἀπάντησίν Του ὁ Ἰησοῦς λέγει: «σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι» καὶ ὄχι: «σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων εἰμί».

Οὕτω διαγράφεται ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ ἰδίου τοῦ Κυρίου καὶ τὸ ἕτερον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς Βασιλείας Του τὸ ὅποιον εἶναι ἡ παγκοσμιότης καὶ ὁ πανανθρώπινος χαρακτήρ αὐτῆς. Τὰ πλαίσια τῆς Βασιλείας Του ταυτίζονται πρὸς ἐκεῖνα τοῦ λυτρωτικοῦ Του ἔργου. Καὶ ὅπως ἀκριθῶς πρὸς οἰκαιοποίησιν τοῦ ἀπαλυτρωτικοῦ Του ἔργου ὕφ' ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν δὲν χωρεῖ θία καὶ ἐξαναγκασμὸς, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς τοπικὸς ἢ χρονικὸς περιορισμὸς, οὕτω καὶ ἡ Βασιλεία Του ἐξαπλοῦται καὶ ὄρα εἰς ὅλην τὴν γῆν, ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον λυτρωτικῆς μερίμνης ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Διὰ νὰ συγκεκριμενοποιήσῃ δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὸν Πιλάτον τὸν σκοπὸν τῆς «Βασιλείας Του», συνεχίζει διασαφηνίζων τὸν ἐπίγειον σκοπὸν αὐτῆς: «ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μ α ρ τ υ ρ ἢ σ ω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς». Διὰ τοῦ «γεγέννημαι καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον» ἀναφέρεται ὁ Ἰησοῦς ἀναμφιβόλως εἰς τὸ Ἰω. Α', 14 ἐνθα περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ἡ εἰς τὸν κόσμον ἔλευσις καὶ σάρκωσις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἐξόχως σημαντικῆς ἐρμηνευτικῆς βαρύτητος εἶναι τὸ ὅτι ὁ Ἰησοῦς κατόνομάζει τὴν ἐπὶ γῆς ἀποστολήν καὶ τὸ ἔργον Του «μαρτυρεῖν τῇ ἀληθείᾳ». Τοῦτο φαίνεται ὅταν ρίψῃ τις ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς μετέπειτα ὁμολογιακῆς παραδόσεως. Οὕτω, π.χ. ἀναφέρεται ἐν Α' Τιμ. ΣΤ', 13 ὁ Ἰησοῦς ὡς «μαρτυρήσας ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου». Ἐχομεν τὴν γνώμην ὅτι διὰ τῆς φράσεως «μαρτυρεῖν τῇ ἀληθείᾳ» ἐν Ἰωάν. ΙΗ', 37 προβάλλεται τὸ κεντρικὸν Ἰωάννειον πρόβλημα: ὅτι ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐλθὼν Χριστὸς δίδει μίαν μοναδικὴν καὶ δημοσίαν θεανθρωπίνην μαρτυρίαν περὶ ἐκείνου τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὴν μόνην σωτηριώδη ἐγγύησιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον: περὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὑπὸ αὐτὴν δὲ τὴν ἔννοιαν δέον νὰ ἐρμηνευθῇ καὶ κατανοηθῇ καὶ τὸ 6' ἡμιστίχιον τοῦ στίχου 37 «πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς». Ἡ περίεργος σιωπὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Πιλάτου «τί ἐστιν ἀλήθεια;» ὀδηγεῖ ἡμᾶς κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην, —ἀντὶ παντός ἄλλου ἀνθρωπίνου φιλοσοφικοῦ ὀρισμοῦ τῆς ἀληθείας—, εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ἀποκάλυψιν τοῦ πληρώματος τῆς ἐνυποστάτου καὶ αἰωνίου ἀληθείας. Ὁ Πιλάτος εἶχεν ἐμπροσθέν του σεσαρκωμένην τὴν Ἀλήθειαν. Ἀνεξαρτήτως δὲ τοῦ ὅτι ἡ συνεχὴς ἐν τῷ κόσμῳ μαρτυρία τῆς ἀληθείας ἀπετέλεσε τὴν ἱστορικὴν προϋπόθεσιν διὰ τοὺς ἀναριθμήτους φοβεροὺς διωγμοὺς ἐναντίον τῶν χριστιανῶν, ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ συνεχίζει ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὑπὸ τὰς πλέον ἀντιξόους συνθήκας, τὴν ζῶσαν μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΔΡΙΤΣΑΣ

Πρωτοπρεσβύτερος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

«Ἐν καινότητι ζωῆς».

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν οἱ ὀρθόδοξοι πιστοὶ κατέκλυσαν ἀσφυκτικῶς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ἵνα ἀναμνησθῶσι τοῦ γεγονότος, ὅτι «ἀπὸ Πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός» (Α' Κορ. ε', 7) καὶ ἵνα μετὰ τὸ σταυρώσιμον Πάσχα δεχθῶν τὸ μήνυμα τῶν χαρμωσύνων κωδωνοκρουσιῶν τῶν ἱ. ναῶν καὶ ἑορτάσων τὸ ἀνασιτάσιμον Πάσχα, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κέντρον καὶ τὴν καρδίαν ὀλοκλήρου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους.

Κατ' ἐξοχήν ἡ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ὡς κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία, ἑορτῶν ἑορτῆ καὶ πανηγυρις πανηγύρεων». Τὸ γεγονός τῆς ἐκ τοῦ τάφου ἐγέρσεως τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας. «Εἰ δὲ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Κορ. ιε', 14).

Ταῦτα ἐξηγοῦν διατὶ τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως διαποτιζεῖ οὐ μόνον τὴν περίοδον τοῦ Πεντηκοστιαρίου, ἀλλ' ὀλοκλήρον τὸ λειτουργικὸν ἔτος, ἐφ' ὅσον ἐκάστη Κυριακὴ εἶναι κατὰ τὴν παλαιοχριστιανικὴν παράδοσιν ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς Ἀναστάσεως.

Ὅτιω καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐνθυμούμεθα, ὅτι «ὥσπερ ἠγγέρθη Χριστός ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς» πρέπει νὰ περιπατῶμεν «ἐν καινότητι ζωῆς» (Ρωμ. σι', 4).

Ἔτος τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης ἐκήρυξε τὸ ἔτος 1980 ὡς ἔτος τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, διότι κατ' αὐτὸ ἀφ' ἐνὸς συμπληροῦνται χίλια ἐπτακόσια ἔτη ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ μεγαλομάρτυρος καὶ πολιούχου τῆς συμπρωτεύουσας καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ παραληφθῆ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐκ τῆς Δύσεως ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος τὸ ὑπόλοιπον τμήμα τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου, ἵνα φυλάσσεται καὶ τιμᾶται ἐν τῷ περιλάμπρῳ φερωνύμῳ ναῷ, ὅστις κοσμεῖ τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἐἵμεθα βέβαιοι, ὅτι αἱ ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις τοῦ ἔτους τούτου θὰ συντελέσων ἀφ' ἐνὸς εἰς τὸ νὰ ἀξήθη ἡ ἐν πάσαις ταῖς ὀρθόδοξοις Ἐκκλησίαις τρεφομένη πρὸς τὸν ἅγιον εὐλάβεια, πρὸς διάδοσιν τῆς ὁποίας συνετέλεσαν οἱ ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ νὰ προβληθῆ εἰς τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν ὁ ἅγιος ὡς ἔξοχον μορφωτικὸν πρότυπον καὶ τρίτον εἰς τὸ νὰ διοργανώωνται τὰ τελούμενα κατ' ἔτος ἐν Θεσσαλονίκῃ καλλιτεχνικὰ «Δημήτρια» κατὰ τρόπον, ἀποφεύγοντα οἰανδήποτε ἐκδή-

λωσιν, ἥτις ἀπάδει εἰς τὴν ἑλληνορθόδοξον παράδοσιν καὶ εἰς τὰ ἰδεώδη, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ὁ μεγαλομάρτυρως προσέφερε τὴν ζωὴν του σπονδὴν εἰς τὸν Χριστόν.

Τὸ λυτρωτικὸν μήνυμα τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ὁρθῶς ἐχαιρειέσθη ὑπὸ τοῦ Τύπου τὸ γεγονός, ὅτι ἰδρῦθη ἐν Αὐστραλίᾳ «Μόνιμον Συμβούλιον τῶν Κανονικῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν», ἵνα μελετᾷ καὶ προωθῆ τὰ κοινῶς ἐνδιαφέροντος θέματα τῶν Ὀρθόδοξων τῆς Αὐστραλίας οὕτως, ὥστε νὰ καταστοῦν δημιουργικὸς πολιτιστικὸς παράγων εἰς τὴν νέαν πατριδα τῶν.

Ὡς εὐσιτόχως ἐδήλωσεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας κ. Στυλιανός, εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ ἰδρῦσις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Συμβουλίου, ὁ πνευματικὸς πλοῦτος τῆς Ὀρθοδοξίας πρέπει νὰ διαδοθῆ καὶ γίνῃ εὐρύτερον γνωστός, διότι «οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι δὲν ἀφοροῦν μόνον τοὺς Ὀρθόδοξους· ἀφοροῦν ὀλοκλήρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Ὀρθόδοξος Παράδοσις ἔχει τὸ ἴδιον πάντοτε λυτρωτικὸν μήνυμα διὰ τοὺς ἀνθρώπους ὅλων τῶν ἐποχῶν».

Εὐχόμεθα, ὅπως ἡ νέα αὕτη ὀργάνωσις τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ Ἑλλήνων καὶ Ὀρθόδοξων ἀδελφῶν φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἀναληφθὲν ἔργον πρὸς δόξαν τῆς καθ' ὅλον Ὀρθοδοξίας καὶ πρὸς ἄνθησιν τῶν ἑλληνορθόδοξων κοινοτήτων τῆς μακρονής αὐτῆς ἡπείρου.

Διάλογος ἀληθείας ἐν ἀγάπῃ.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Παρθένιος, ὅστις θὰ ἐκπροσωπῆ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸν προσεχῆ Διάλογον μεταξὺ Ὀρθόδοξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν, ἐν ἄρθρῳ αὐτοῦ δημοσιευθέντι εἰς πρωτὴν ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐπικειμένην ἐναρξίν τοῦ Διαλόγου τούτου, τονίζει, ὅτι αἰὴν ἔνωσις ζητεῖται ὁ Θεός, καὶ τὸ θέλημά Του θὰ γίνῃ. Ἐμεῖς πρέπει νὰ γίνωμε συνεργοὶ Του, γιὰ νὰ νικήσῃ τὸ θέλημά Του. Αὐτὴ ἡ πίστις πρέπει νὰ μᾶς κινή καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ θέλημα νὰ ζοῦμε. Ζητᾶμε τὴν ἔνωσις ὅχι γιατί ἡ δύσκολη ἐποχὴ μας τὸ ἀπαιτεῖ, ὅχι γιατί ἡ διαίρεσις δὲν μᾶς ὠφελεῖ, ὅχι γιατί ὑπάρχουν γύρω μας ἐχθροὶ ποὺ μᾶς πνίγουν καὶ ἀρνητὲς τῆς Ἐκκλησίας, ὅχι γιατί ἐνωμένοι πῶς εὐκόλα καὶ πῶς δυνατὰ θὰ ἀντιμετωπίσωμε τὴν ἀθείαν. Δὲν μᾶς κινεῖ ὁ φόβος τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ ἀρνητοῦ, τοῦ ἀντίπαλου, τοῦ ἀδιάφορου. Μᾶς κινεῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Πορεία μας εἶναι ἡ ὑποταγὴ εἰς τὸ θέλημα καὶ τὴν προσευχὴ Του, ποὺ αἰῶνες παρακαλεῖ ὁ Χριστὸς νὰ γίνωμε ἕνα, γιατί καὶ Αὐτὸς εἶναι ἕνα μετὰ τὸν Πατέρα του».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Μητρόπολις Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας

● Εἰς πλήρωσιν κενῶν Διακονικῶν θέσεων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος ἐχειροτόνησε δύο νέους ἐγγάμους Διακόνους, τὸν Χρῆστον Κετσεμένογλου, τελειόφοιτον τοῦ Νυκτερινοῦ Ἐκκλησ. Λυκείου Ἀθηνῶν, τὸν ὁποῖον καὶ ἐτοποθέτησεν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Ἀναστασίας Περισοῦ, καὶ τὸν Θεόδωρον Χαρχλαμπίδην, πτυχιούχον τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Ἱερατικῶν Σπουδῶν, τὸν ὁποῖον ἐτοποθέτησεν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Κοιμητρῶος Θεοτόκου Ν. Φιλαδελφείας.

● Ὁ Σεβ. κ. Τιμόθεος τῆ Κυριακῆ τῆς Τυροφάγου ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν Ἱ. Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀ' Κατασκευαστοῦ Ἐσπερινοῦ ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Γεωργίου Ν. Ἰωνίας, παρουσίᾳ τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Μητροπ. περιφερείας καὶ πλήθους ἐπισκεπτῶν Χριστιανῶν.

● Προνοία τοῦ Σεβ. κ. Τιμοθέου διοργανώθη εἰς τὴν Αἴθουσαν τῆς Ἐνώσεως Σπάρτης Ν. Ἰωνίας ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀρχαίας Τραγωδίας, θεατρικὴ παράστασις τοῦ βιβλικοῦ δρά-

ματος «Ἡ Θυσία τοῦ Ἀβραάμ». Ἡ παράστασις συνεκίνησε βαθύτατα τοὺς θεατὰς καὶ συνέβαλεν εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ.

● Τῇ 10ῃ Μαρτίου ἐν τῷ Ἐπισκοπεῖῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἔλαβε χώραν Ἱερατικὴ Σύναξις ἑνδεκα Ἐφημερίων, καθ' ἣν ὁ Σεβ. κ. Τιμόθεος ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς περὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς. Ἀκολούθως ἐν τῷ Ἱ. Παρεκκλησίῳ τοῦ Ἀποστόλου Τιμοθέου, ἐν τῷ Ἐπισκοπεῖῳ ἐχειροθέτησεν αὐτοὺς εἰς Πνευματικούς. Ὁῦτω σήμερον ἡ Ἱ. Μητρόπολις διαθέτει ἐν συνόλῳ 45 Πνευματικούς, ἐξυπηρετοῦντας τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν ἐπισκεπτῶν Χριστιανῶν τῶν Ἐνοριῶν τῆς περιφερείας.

● Μερὴν τῆς Σεβ. κ. Τιμοθέου διοργανώθη τῇ 18ῃ Μαρτίου δεξιῶσις τῶν Κατηχητῶν καὶ Κατηχητριῶν τῶν Ἱ. Ναῶν τῆς περιφερείας, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Ἐδφημίας Ν. Χαλκηδόνας, καθ' ἣν ὁ Σεβασμιώτατος ἀνέπτυξε τὴν ἀποστολὴν τοῦ Κατηχητοῦ εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν

Ἀλλὰ πῶς θὰ γίνωμεν ἕν; Μόνον διὰ τοῦ ἐν ἀγάπῃ διαλόγου τῆς ἀληθείας. Ὡς εὐδοχῶς τονίζεται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου «καμιὰ συμφωνία, κανένα συμβόλαιον, καμιὰ ἐπογραφή δὲν θάξῃ δύναμιν καὶ ἰσχύ χωρὶς ἀγάπην καὶ ἀλήθειαν, πὸν θὰ πηγάζουν ἀπὸ τίς ψυχὰς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, πὸν ζητοῦν αἰῶνια τὴν νίκην τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλήθειας».

Μέγας διδάσκαλος τοῦ Γένους.

Ὁρθόδοξον χριστιανικὸν περιοδικόν, ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ἐπισημαίνει, ὅτι ἡ «Νεώτερη Εὐρωπαϊκὴ Ἱστορία γιὰ τὴν Γ' τάξην τοῦ Γυμνασίου» ὑποτιμᾷ, χωρὶς νὰ ἐξαίρη δεόντως τὴν διὰ τὸ ὑπόδουλον Γένος σημασίαν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Τὸ διδακτικὸν τοῦτο ἐγχειρίδιον σημειοῖ, ὅτι «δίπλα σιὸς μεγάλους δασκάλους ἀγωνίζονταν καὶ οἱ φτωχοὶ καὶ ἄπλοοι δασκάλοι τῶν χωριῶν καὶ ταπεινοὶ καλόγεροι ἱεροκήρυκες, ὅπως ὁ Κ ο σ μ ᾶ ς ὁ Α ἰ τ ω λ ὁ ς, πὸν γύριζε τὰ χωριὰ τῆς Ἡπείρου διδάσκοντας, τινώνοντας τὴν ἐθνικὴ συνείδησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἰδρόντας παντοῦ σχολεῖαν».

Ἄλλ' ὡς δεόντως σημειοῦται ἐν τῷ μνημονευθέντι περιοδικῷ, «ὁ Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς δὲν εἶναι ὁ φτωχὸς δάσκαλος τῶν χωριῶν καὶ ὁ ταπεινὸς καλόγερος, πὸν συγκαταβατικὰ ἤμποροῦμεν νὰ τὸν τοποθετοῦμε παραπλευρῶς εἰς τοὺς «μεγάλους δασκάλους». Εἶναι ὁ ἕνας μέγας — δὲν ἔχει τὸν ὁμοίον του καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας — ἐθνεγέρτης καὶ φωτιστὴς τῶν Ἑλλήνων καὶ μάρτυς Χριστοῦ. Δὲν γύριζε δὲ τὰ χωριὰ τῆς Ἡπείρου» μόνον, ἀλλὰ περιῆλθε «30 ἐπαρχίας». Ἠχώρησε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ Θράκην, κατέβη εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἐπέδρασεν εἰς τὴν Στερεάν, Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν, διεπεραιώθη εἰς τὰς Ἰονίους νήσους, ὄργωσε τὴν Ἡπείρον καὶ τὴν Βόρειον Ἡπείρον καὶ ἤγαγε παντοῦ τὴν προκαϊὰν τῆς ἀφροσύσεως εἰς τὸν

Χριστὸν καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔσωξεν ἀπὸ τὸν ἐξισλαμισμὸν τὸ Ἔθνος».

Ἀληθῶς ὁ Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς ὑπῆρξε μέγας διδάσκαλος τοῦ Γένους!

Τὸ Ζήτημα τῶν ἐκτρώσεων.

Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία Οἰκογενειακοῦ Προγραμματισμοῦ», τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ὁ Καθηγητὴς Δ. Β. Κασκαρέλης, ἐξέδωκε προσφάτως τὰς ὁμιλίας, αἰτινες ἐγένοντο κατὰ τὴν γενομένην πρότινον μνηῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνῶν δημοσίαν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῶν ἐκτρώσεων εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν».

Ὡς συνάγεται ἐκ τῆς συζητήσεως ταύτης, τῆς ὁποίας μετέσχον διακεκοιμημένοι καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, δέον, ὅπως ἐτινίσθη ὑπὸ τοῦ κ. Κασκαρέλη, «νὰ δημιουργηθῶν σ' ὅλην τὴν Χώρα συμβουλευτικοὶ σταθμοὶ ἢ ὁρθότερα κέντρα οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ... μὲ εἰδικευμένον ἔμπυρχο ὕλικόν, πὸν νὰ καθοδηγῇ τὴν γυναῖκα σὴν συγκροτίση τῆς οἰκογενείας τῆς καὶ νὰ τὴν ἐκπαιδεύῃ πῶς νὰ μὴ φθάσῃ σὴν τεχνητὴ ἐκτρώσῃ».

Ἡ ἐκτρώσις, ὡς ἐτινίσθη ὑπὸ πάντων τῶν ονομιλητῶν, ἔχει σοβαρὰς βλαβεράς ἐπιπτώσεις καὶ πρὸ πάντων, ὡς ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Μάρκου Σιώτιου, ἀντιτίθεται εἰς τὰς περὶ ζωῆς καὶ ἀνθρώπου ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις «δὲν ἀναγνωρίζει εἰς κανένα τὸ δικαίωμα ν' ἀφαιρῇ προνόμιον τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν γονέων, ἀλλὰ καὶ τοῦ δοτιῆρος τῶν πάντων, τοῦ Θεοῦ. Ἐρήμην Αὐτοῦ δὲν ἐπιτρέπεται ἢ ἀφαιρῆσις τῆς ζωῆς ἀπὸ κανένα... Καὶ ἡ γραμμὴ τῆς Ἐκκλησίας δὲν σηκώνει συζήτησιν. Δὲν εἶναι θέμα παζαρέματος, εἶναι ἀμετάκλητος, διότι εἶναι θεία ἢ προέλευσις τῆς».

και την συμβολήν των Κατηχ. Σχολείων εις τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς οἰκοδομῆς και τῆς κατὰ Χριστὸν διαπαιδαγωγῆσεως τῆς νεότητος. Ἐν συνεχείᾳ ἐφάλγησαν κατάλληλα ἄσηματα, ἀντηλλάγησαν ἀπόψεις και προσεφέρθη τέτον εις ἅπαντας τοὺς παραστάτας, Κληρικούς και λαϊκούς.

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

—Στὸ ἱερὸ Παρεκκλήσιο τοῦ Ἐπισκοπείου τελεσθήκη με κατάνυξι ἢ πρώτη Ἐ. Λειτουργία τῶν Πρηγιασμένων Δώρων γιὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

—Στὸ Πνευματικὸ και Κοινωνικὸ Κέντρο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως πραγματοποιήθηκε ἡ μηνιαία συγκέντρωσι τῶν στελεχῶν τῆς Κατηχητικῆς μας Κινήσεως. Ὁ Καθηγητῆς κ. Ἰω. Κορναράκης μίλησε στὰ στελέχη με θέμα: «Ἡ δυναμικὴ ὄψι τῆς κατανύξεως».

Στις 5 μ.μ. τῆς 10.2.80 ἔγινε ἡ μηνιαία συγκέντρωσι τῶν προτύπων δμάδων «Θαδῶρ» και «Αυδία» ἀρρένων και θηλέων ἀντιστοιχῶς. Ὁ Ὑφηγητῆς κ. Βασ. Κέκκης μίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὸ πρόβλημα τοῦ σέξ στὴν ἐφηδικὴ ἡλικία με ἐπιστημονικά ἐπιχειρήματα και πολλὴ διακριτικότητα.

—Πραγματοποιήθηκαν δύο συγκεντρώσεις Κληρικῶν γιὰ θέματα διοικήσεως και ποιμαντικῆς διακονίας.

—Ἡ «Ἐκπαιδευτικὴ Διακονία» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἔστειλε σὲ γνωστοὺς τῆς ἐκπαιδευτικῆς τῆς Χώρας ἑμιλίες και ποιήματα σχετικὰ με τὴν ἑορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου γιὰ νὰ ἐκολύνη στὴ διοργάνωσι τῶν ἐθνικῶν ἐκδηλώσεων.

—Στὴ μηνιαία συγκέντρωσι τοῦ Κύκλου ἐπιστημόνων μίλησε 5 π. Φιλόθεος Φάρος με θέμα: «Ἡ Ὁρθοδοξία σὰν πολιτιστικὴ ἔκφρασι».

—Ἡ «Ἐργατικὴ Διακονία» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀποφασισε τὴ δημιουργία μικροῦ Σεμιναρίου ἀπὸ Κληρικούς και λαϊκούς γιὰ τὴ συστηματικὴ μελέτη τῶν ἐργατικῶν προβλημάτων.

—Κυκλοφορήθηκαν τὰ περιοδικὰ μας «Ὁμολογία» ποὺ περιέχει ἐποικοδομητικὰ ἄρθρα και τὴ δραστηριότητα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. «Σαλπίσματα» ποὺ ἀπευθύνονται στὰ νιάτα με ἀνάλογη ὑπεύθυνη ἕλη. «Φῶς στὴν πορεία τοῦ λαοῦ μας», τετρασέλιδο ἔντυπο ποὺ ἐκδίδεται κατὰ μήνα και περιέχει ἄρθρα ἐπίκαιρα τοῦ Σεβ. Νικαίας κ. Γεωργίου. Διανέμεται στοὺς χριστιανούς δωρεὰν ἀπὸ τοὺς ἱερούς μας ναοὺς.

—Στὴν Ἑνορία Ἁγίου Παντελεήμονος Κερατσινίου δημιουργήθηκε «Φωλιὰ Γερόντων». Κάθε μεσημέρι 25 - 30 γέροντες ἀπολαμβάνουν πλούσιο γεῦμα ποὺ τὸ ἐτοιμάζουσι φιλότιμες κυρίες τῶν Κύκλων, με ἔξοδα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ.

Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης

Ἐγιναν ἀπὸ 23 Μαρτίου στὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης οἱ ἐργασίες διεθνούς ἐκκλησιαστικοῦ συνεδρίου, ποὺ ὁργανώθηκε σὲ συνεργασία με τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Στὸ συνέδριο μετείχαν περίπου 75 ἀντιπρόσωποι Ἐκκλησιῶν και Ὁργανισμῶν κοινωνικῆς δράσεως ἀπὸ τὴν Ἑδρὴ (Ἀνατολικὴ και Δυτικὴ), Ἀμερικὴ (ΗΠΑ, Καναδὰ και κυρίως χώρες τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς), Ἀφρικὴ και Ἀσία. Μετείχαν ἐπίσης μέλη τοῦ ἐπιτελείου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν και ἐκπρόσωπος τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν.

Οἱ σύνεδροι ἐξήτασαν τρόπους πιὸ ἀποτελεσματικῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας σὲ προγράμματα ἀναπτύξεως, ποὺ ἀποβλέπουσι στὴν προαγωγή τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης και

στὴν ἐνθάρρυνση τῶν διαδικασιῶν, ποὺ κρίνονται ἀναγκαῖες, προκειμένου νὰ διευκολυνθῆ ἡ ἐπιτάχυνση τῆς κοινωνικῆς ἐκείνης ἀλλαγῆς, ποὺ θὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς λαοὺς τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξη χωρῶν ἀπὸ τὴ μάστιγα τῆς πείνας, τῆς ἀρρώστιας, τῆς ἐκμετάλλευσῆς, τῆς καταπίεσῆς και τῆς ἀνασφάλειας.

Στὰ πλαίσια τῆς οἰκουμενικῆς αὐτῆς συνάξεως οἱ σύνεδροι ἔγιναν δεκτοὶ ἀπὸ τὸν Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Τιμόθεο στὸ Ἡράκλειο και τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτη Κυθωνίας και Ἀποκορώνου κ. Βιργναῖο και μελέτησαν ἀπὸ κοντὰ τὶς ἀναπτυξιακῆς πρωτοβουλίες, ποὺ ἔχουν ἐφαρμοσθεῖ στὴν Κρήτη (προγράμματα Ὁρθόδοξο Ἀκαδημίας, Κέντρον Ἀγροτικῆς Ἀναπτύξεως Κολυμπαρίου, Σταθμὸς Γεωργικῆς Ἀναπτύξεως Χανίων κλπ.). Ἐπίσης μελέτησαν τὴν ἰδέα τῶν Ἐταιρειῶν Ἑδρείας Λαϊκῆς Βάσεως. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἐπισκεφθήκαν τὸ πλοῖο «ΚΥΔΩΝ», ὅπου παρετέθη πρὸς τιμὴν τοὺς γεῦμα ἀπὸ τὴν ANEK και ἐνημερώθηκαν γιὰ τὴ δομὴ και τὴ λειτουργία τῆς Ἐταιρείας.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας

Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ ἱδρύθη στὴν Αὐστραλία Μόνιμο Συμβούλιο τῶν ἐκεί Κανονικῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν (SCCOCA). Κύριος σκοπὸς τοῦ Συμβουλίου εἶναι ἡ μελέτη και ἡ προώθησι τῶν κοινῶν ἐνδιαφέροντος θεμάτων τῶν Ὁρθόδοξων τῆς Αὐστραλίας, ὅπως ὥστε νὰ καταστοῦν δημιουργικὸς πολιτιστικὸς παράγων στὴ νέα πατρίδα τους.

Ὅπως δήλωσε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Στυλιανός, ἡ Ὁρθοδοξία ἀναγνωρίζει ὅτι οἱ παραδοσιακοὶ θησαυροὶ τῆς (διδασκαλία, λατρεία, τέχνη, ἔθιμα κ.λπ.) δὲν εἶναι ἕνας πολιτισμὸς κλειστὸς και προωρισμένος μόνο γιὰ τοὺς Ὁρθόδοξους. Γι' αὐτὸ και αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ στήσῃ γέφυρα πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις και νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν συνεργασία πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας και οἱ Οἰκουμενικῆς Σύνοδοι δὲν ἀφοροῦν μόνους τοὺς Ὁρθόδοξους ἀφοροῦν δὲ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ὀρθόδοξη παράδοσι, ἀνεξαρτήτως τῆς γλώσσῆς, τὴν ὅποια χρησιμοποιοῖ (ἐλληνικὴ, ρωσικὴ κ.λπ.), ἔχει τὸ ἴδιο πάντοτε λυτρωτικὸ μήνυμα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Ἡ πρωτοβουλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Στυλιανοῦ, ποὺ ἐκπροσωπεῖ 600.000 πιστοὺς, οἱ ὅποιοι ὑπάγονται στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, προκάλεσε εὐμενῆ σχόλια στοὺς ἐκκλησιαστικούς κύκλους τῆς Αὐστραλίας. Τὸ νεοῖδρυν Μόνιμο Συμβούλιο Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν Αὐστραλίας ἀπαρτίστηκε πλὴν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ και ἀπὸ τὸ Ρῶσσο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Θεοδόσιο, τὸ Σέρβο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Βασίλειο και τὸν ἱερέα Δρα Γαβριήλ Ποπέσκου τῆς ρουμανικῆς κοινότητος τοῦ Σίδνεϋ.

(«Ἐπίσκεψις» 1.2.1980)

Ἱερά Μητρόπολις Σουηδίας

—Ἡ Ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως και ἡ θεία Λειτουργία μεταδόθηκαν τὴ νύχτα τοῦ Πάσχα ἀπ' τὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Στοκχόλμης σὲ ἀπ' εὐθείας μετάδοσι ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς Ραδιοφωνικοὺς Σταθμοὺς τῆς Σουηδίας και τῆς Νορβηγίας.

—Ἀρχισαν και προχωροῦν με ἱκανοποιητικὸ ρυθμὸ οἱ ἐργασίες γιὰ τὴν ἀνέγερσι νέας ἐδρυκτροῦ αἰθούσῆς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Στοκχόλμης. Ἐλπίζεται ὅτι μέχρι τὸ τέλος Ἀπριλίου θὰ εἶναι ἔτοιμη ἡ αἰθουσα.

—Κατὰ τὸ 1979 στὴν Ἱ. Μητρόπολι ἔγιναν: 188 βαπτίσεις, 58 γάμοι (22 μικτοὶ), 7 κηδεῖες και ἐκδόθηκε 1 διαζύγιο.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

ΕΠΙΤΟΜΑΙ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ ΦΟΡΕΙ'Ν ΟΦΦΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΑΕΙΑΣ (1833 - 1835).

Είχον τήν τιμήν νά παρουσιάσω εἰς τήν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν (28 Φεβρουαρίου 1980) τὸ ἔργον τῶν κ. Φιλίππου Γλύτση, κ. Χρήστου Λούκου καὶ δ. Ἐλένης Μπελιᾶ «Ἐπιτομαὶ Ἐγγράφων τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν (Γενικὴ Ἀλληλογραφία) Ἑλλάς Foreign Office 32), τόμος Β', F.O. 32, Φάκελλοι 35-56, 1833 - 1835», Ἀθήναι: 1979 (δημοσίευμα ὑπ' ἀρ. 9 εἰς τήν σειρὰν «Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας»).

Ὁ τόμος Α' τοῦ ὡς ἄνω ἔργου, ὁ ὁποῖος ἐξεδόθη τὸ 1975 ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καλύπτει τὴν περίοδον 1827 - 1832, ἀποτελεῖται ἐκ σελίδων 1124, ἔχει δὲ συντάκτας τὸν Διευθυντὴν τοῦ Κέντρου κ. Ἐλευθέριον Πρεβελάκη καὶ τὸν συναξαζοῦχον Γυμνασιάρχην κ. Φίλιππον Γλύτση.

Τὰς ἐπιτομάς τοῦ τόμου Β' συντάξαν ὁ κ. Φίλιππος Γλύτσης καὶ ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου ὁ κ. Χρήστος Λούκος καὶ ἡ δ. Ἐλένη Μπελιᾶ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κ. Ἐλευθερίου Πρεβελάκη. Ὁ τόμος οὗτος ἀποτελεῖται ἐξ 844 σελίδων τετάρτου σχήματος καὶ περιλαμβάνει ἐπιτομάς 1825 ἐγγράφων, ἤτοι 10.000 περίπου σελίδων. Τὰ ἐγγράφα ταῦτα, ἀδημοσίευτα κατὰ 95% περίπου, προέρχονται κυρίως μὲν ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Foreign Office καὶ εἰδικώτερον ἐκ τῶν φακέλων 35-56 τῆς σειρᾶς Greece, ἣτις φέρει τὴν ἀρχαικὴν ἔνδειξιν F.O. 32, συμπληρωματικῶς δὲ ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς ἐν Ἑλλάδι Βρετανικῆς Πρεσβείας, τὸ ὁποῖον φέρει τὴν ἀρχαικὴν ἔνδειξιν F.O. 286.

Τὰ ἐγγράφα εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται αἱ ἐπιτομαὶ τοῦ τόμ. Β' καλύπτουν τὴν περίοδον 1833 - 1835 καὶ παρέχουν πληροφορίας ἀφορώσας εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς βρετανικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον γενικώτερον, τὸν

— Ἀπὸ 4 ἕως 7 Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε στὸ Lundsbrunn συνέδριον ἑλῶν τῶν ἐν Σουηδίᾳ Ἐλευθέρων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν.

Στὸ συνέδριον αὐτὸ παρέστησαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῆς Σουηδικῆς, τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Σουηδίᾳ, ὁ ὀρθόδοξος Μητροπολίτης μας, ὁ Ἐπίσκοπος κ. Λαυρέντιος, ἐκπροσωπῶν τὴν Σερβικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ὁ Μητροπολίτης κ. Τιμόθεος τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας.

Στὸ τέλος τοῦ συνεδρίου ὁ Σεβ. Σουηδίας μίλησε ἐξ ὀνόματος τῶν παρισταμένων σ' αὐτὰ ὀρθοδόξων καὶ ἀνατολικῶν.

ἀνταγωνισμὸν τῶν μεγάλων δυνάμεων διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἐπιρροῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ μέτρα τῆς Ἀντιβασιλείας διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας, τὰς διαμάχας εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἀντιβασιλείας, τὴν χάραξιν τῶν ἐλληνικῶν συνόρων καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ σχετικοῦ χάρτου, τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἐμπορικὴν καὶ ναυτιλιακὴν κίνησιν εἰς Πάτρας καὶ Σύρον, τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ληστείαν κλπ. Ἡ ἔμφρασις, ὡς εἶναι εὐνόητον, δίδεται εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ διπλωματικὰ θέματα. Ὑπάρχει, ἐν τούτοις, καὶ πλῆθος πληροφοριῶν διὰ τὸ σύνολον τῆς νεοελληνικῆς πραγματικότητος κατὰ τὴν κρίσιν ὁποῖον περίοδον τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς κράτος.

Ὁ ἐρευνητὴς δύναται εὐκόλως νά ἐντοπίσῃ τὰς πληροφορίας αἱ ὁποῖαι τὸν ἐνδιαφέρουν μὲ τὴν βοήθειαν τῶν τριῶν εὑρετηρίων τοῦ τόμου, ἀποτελουμένων ἐξ 118 σελίδων, ἤτοι τοῦ χρονολογικοῦ εὑρετηρίου, τοῦ εὑρετηρίου ἀποστολέων καὶ παραληπτῶν καὶ κυρίως τοῦ ἀλφαθητικοῦ εὑρετηρίου, τὸ ὁποῖον καλύπτει ἀναλυτικῶς τὰ ἀπαντῶντα εἰς τὰς ἐπιτομάς ὀνόματα καὶ θέματα.

Κατὰ τὴν σύνταξιν, συσχετισμὸν, κατάταξιν καὶ εὑρετηριασμὸν τῶν ἐπιτομῶν τοῦ παρόντος τόμου, ἠκολοθήθη ἡ μέθοδος ἢ χρησιμοποίηθαι εἰς τὸν πρῶτον τόμον, ἐξασφαλισθείσης οὕτω τῆς συνεπειᾶς ἣτις εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τοιαύτης φύσεως ἔργα. Ἐκάστη ἐπιτομὴ, πλὴν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῆς καὶ τῆς παραπομπῆς εἰς τὸ ἀρχεῖον καὶ τὸν φάκελλον ὅπου εὐρίσκεται τὸ ἐγγράφον εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται, περιλαμβάνει: τὴν χρονολογίαν τοῦ ἐγγράφου, τὸ ὄνομα τοῦ ἀποστολέως καὶ τοῦ παραλήπτου αὐτοῦ, παραπομπὴν εἰς τὸ ἐγγράφον εἰς τὸ ὁποῖον τυχὸν εἶναι τοῦτο συνημμένον, καὶ εἰς τὰ ἐγγράφα τὰ ὁποῖα τυχὸν εἶναι συνημμένα εἰς αὐτὸ, παραπομπὴν εἰς τὸ ἔντυπον ὅπου ἐγγράφον τι ἔχει τυχὸν δημοσιευθῆ, τέλος δὲ οὐσιώδη περίληψιν τοῦ περιεχομένου του.

Ὡς ἀνέφερα προκειμένου περὶ τοῦ τόμου Α', ὅτε (τὸ 1975) τὸν παρουσίασα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, αἱ ἐπιτομαὶ δὲν ἀποτελοῦν ἀπλᾶς περιλήψεις ἐγγράφων ἐπιλεγέντων κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἐκδοτῶν, ἀλλὰ συμπύκνωσιν τοῦ συνόλου δεδομένης ἀρχαικῆς ἐνότητος. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο, ὡς καὶ ἡ ἀκολουθουμένη μέθοδος παρουσιάσεως τῶν ἐπιτομῶν καθιστοῦν τὸ ἔργον ἀφ' ἐνός μὲν σπουδαῖον αὐτοτελὲς βοήθημα διὰ τὸν μελετητὴν τῆς περιόδου καὶ τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα καλύπτει, ἀφ' ἑτέρου δὲ πολῦτιμον ὁδηγὸν διὰ τὸν ἐπιθυμοῦντα νά διεξαγάγῃ περαιτέρω ἔρευναν ἐπὶ εἰδικῶν τινος θέματος εἴτε εἰς Λονδίνον, εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀρχεῖον τοῦ Foreign Office, εἴτε εἰς τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, ὅπου εὐρίσκονται μικροταινίαι τῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τούτου.

Ὁ τόμος Γ' τῶν Ἐπιτομῶν, ἡ σύνταξις τῶν ὁποίων

ἔχει σχεδὸν ὀλοκληρωθῆ, θὰ καλύψῃ τὴν περίοδον 1836 - 1837, τὸ ὅλον δὲ ἔργον, τὸ ὁποῖον, ὡς προβλέπεται, θὰ ἀποτελεσθῆ ἐξ 25-30 τόμων, θὰ ἀναφέρεται εἰς τὰ ἔτη 1827 - 1905.

Πρέπει νὰ προστεθῆ ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ἔργον ἀποτελεῖ τμήμα εὐρύτερου προγράμματος τοῦ Κέντρου. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο περιλαμβάνει τὴν μικροφωτογράφησιν ξένων ἀρχείων μὲ ὕλικὸν ἀφορῶν εἰς τὸν Νεώτερον Ἑλληνισμὸν καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ ὕλικου τούτου διὰ δημοσιεύσεως ἐγγράφων in extenso, διὰ ἐπιτομῶν ἢ διὰ περιγραφικῶν καταλόγων. In extenso π.χ. θὰ δημοσιευθῶν αἱ ἐκθέσεις τοῦ ἐν Πρεβέζῃ Γενικοῦ Προξένου τῆς Μεγάλῃς Βρεταννίας William Meyer τῆς περιόδου 1819 - 1832, αἱ ὁποῖαι περιέχουν ἐξαιρετικῆς σημασίας πληροφορίας διὰ τὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821. Ἡ προετοιμασία τῆς ἐκδόσεως εὐρίσκεται εἰς λίαν προχωρημένον στάδιον.

Τεράστιον εἶναι τὸ ὕλικόν τὸ ὁποῖον ἔχει ἤδη μικροφωτογραφηθῆ ὑπὸ τοῦ Κέντρου ἐκ τῶν ἀρχείων τῶν ὑπουργείων τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλῃς Βρεταννίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Αὐστρίας, τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀρχείων τῶν ἰταλικῶν καὶ τῶν γερμανικῶν ἐνόπλων δυνάμεων αἱ ὁποῖαι ἔδρασαν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ ἔτη 1940 - 1944. Τὰ μικροφωτογραφηθέντα ἐγγράφα ὑπερβαίνουν τὸ ἓνα καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον σελίδων. Τὸ ὕλικόν τοῦτο, συστηματικῶς καταταχθέν, καταλογογραφηθὲν καὶ εὐρετηριασθὲν, ἔχει ἤδη προκαλέσει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐρευνητῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένων, ἰδίως τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν σύνταξιν διδακτορικῶν διατριβῶν.

ΔΙΟΝ. Α. ΖΑΚΥΘΗΝΟΣ

Ἀκαδημαϊκός

Ἰακώβου Γ. Κλεομβρότου, Μητροπολίτου Μυτιλήνης, Μία εἰκοσαετία Ἀρχιερατείας εἰς τὴν Λέσβον (1958 - 1978). Ἔκδοσις Ἰ. Προσκυνήματος Παναγίας Ἀγιάσου. Μυτιλήνη 1979 σ. 147, εἰκόνες 97, ἐξ ὧν 8 ἀρχαιολογικῆς ἀξίας (Βυζαντιναί).

Τὸ ἱερὸν Προσκύνημα Παναγίας Ἀγιάσου Λέσβου, ἐξέδωκε τὸ ἀνωτέρω ἔργον, εὐγνωμοσύνης ἔνεκα πρὸς τὸν ἐπὶ 20ετίαν εὐκλεῶς ἀρχιερατεύσαντα Σεβασμ. Μητροπολίτην Μυτιλήνης κ. Ἰακώβον. Ὁ πρῶτος τῆ τάξει Σεβασμιώτατος καὶ Ἀντιπρόεδρος ἐν τῇ σεπτῇ Ἱεραρχίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνεδείχθη πράγματι ὁ «Ποιμὴν ὁ καλὸς» τόσοσιν κατὰ τὴν 13ετῇ ἐν Μακεδονίᾳ ἀρχιερατείαν του, ὅσον καὶ κατὰ τὴν 20ετῇ ἐνδοξὸν διαποιήσανσιν ὑπ' αὐτοῦ τῆς εὐάνδρου, ἐνδόξου καὶ ἱστορικῆς νήσου Λέσβου.

Ἐν τῷ ἔργῳ ἐκτίθενται τὰ ἐξαιρέτα καὶ ποικίλα ἐπιτεύγματα τῆς πολυπλεύρου δράσεως τοῦ καὶ λίαν

μεμορφωμένου καὶ συγγραφῆως πολυσεβάστου Ἱεράρχου.

Εὐχόμεθα καὶ ἡμεῖς τὸ πολυχρόνιον εἰς τὸν πολυσεβάστον Γέροντα ἐν εὐλαθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἀναστασίου Π. Τίγκα, θεολόγου, Ἡ ἀ ν θ ρ ω π ο θ υ σ ί α κ α τὰ τ ῆ ν Π α λ α ι ἄ ν Δ ι α θ ῆ κ η ν (ἀνάτυπον περ. «Ἐπιθεώρησις Χωροφυλακῆς») Ἀθήνα: 1980, σελ. 22.

Ὁ καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων του γνωστός εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν συγγραφεὺς τῆς παρουσίας μελέτης, ἐξετάζει ἐνταῦθα τὸ θέμα τῆς παρ' Ἑβραίοις ἀνθρωποθυσίας. Ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ἂν καὶ ὁ δοθεὶς Νόμος ἀπηγόρευεν αὐστηρῶς τὸν ὕψ' οἰασθήποτε συνθήκας φόνου, ἐν τούτοις εἰς περιόδους ἀπιστίας, πολυθείας καὶ εἰδωλολατρείας ἐσχηματίζετο καὶ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ἡ ἐσφαλμένη ἀντίληψις ὅτι χρειάζεται αἷμα ἀνθρώπου, διὰ νὰ συγκινηθῆ ὁ Θεὸς καὶ ἰκανοποιηθῆ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ. Ὁ σ. ἀφοῦ ἀναφέρεται δι' ὀλίγων εἰς τὴν ἀνθρωποθυσίαν παρὰ τοῖς ἔθνοισι, ἀναπτύσσει διεξοδικῶς τὸ θέμα τῶν πρὸς τὸν Θεὸν θυσιῶν τῶν Ἰουδαίων καὶ δὴ τῶν ἀνθρωποθυσιῶν (ἀπόπειρα θυσίας Ἰσαάκ, θυσίαι Ὀζάν, Ἱεφθάς, Ἀχαΐς, Μανασσή) καὶ μνημονεύει τῶν ἀντιδράσεων τῶν Προφητῶν κατὰ τῶν ἀνθρωποθυσιῶν.

Πρόκειται περὶ ἀξιολόγου καὶ ἀρτίως μελέτης.

Κ. Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Ἀκαδημαϊκός

Ἀναστ. Β. Ἀντωνοπούλου, «Ἀντεθνικὰ καὶ ἀντιστρατιωτικὰ κηρύγματα τοῦ Χιλιασμοῦ καὶ ὁ Ἀντισυνταγματικὸς νόμος 731) 77». Ἀθήνα: 1978 σ. 174.

Ἐξετάζει καὶ ἀνασκευάζει, μὲ ἐπιτυχῇ επιχειρήματα, τὰ σπουδαιότερα ἀνατρεπτικὰ καὶ ἀναρχικὰ κηρύγματα τῶν Σπουδαστῶν τῆς Γραφῆς, ἀναφορικῶς μὲ τὴν στράτευσιν, τὸν πόλεμον, τὸν φόνον ἐν πολέμῳ, τὴν στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν ἐκάστου Ἑλλήνος πολίτου καὶ μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἔθνικα μας Σύμβολα (Τίμιον Σταυρὸν, Σημαῖον κ.λπ.). Ταῦτοχρόνως δὲ ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Χιλιασμὸς εἶναι, διὰ μὲν τὸ Στράτευμα, ἐσωτερικὴ αἱμορραγία, ἢ ὁποῖα, ἐὰν ἐγκαίρως δὲν σταματήσῃ, θὰ ἐπιφέρῃ θανάσιμα πλήγματα εἰς αὐτό, διὰ δὲ τὴν Πολιτείαν, εἶναι ἓνα καρκίνωμα, εἶναι μία παράνομος ἀντιχριστιανικὴ ὁργάνωσις, ἢ ὁποῖα ὑπονομεύει τὰ ἔθνικα συμφέροντα καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν τοῦ Κράτους μας καὶ ἐπισπεύδει τὴν «Δικτατορίαν τοῦ Μπροῦκλιν».

Α.

Γιάννη 'Αντ. Καλδέλλη, Καθηγητή, Τὸ θεολογικὸ καὶ φιλοσοφικὸ σύστημα τοῦ 'Ωριγένη. Μυτιλήνη 1978 σσ. 327.

1. Ὁ ἐν Μυτιλήνῃ εὐρισκόμενος Καθηγητὴς τῆς Μέσης Παιδείας κ. Γιάννης 'Αντ. Καλδέλλης, ἐσκέφθη νὰ ἀσχοληθῆ μετὰ τὴν πλέον σοφὴν καὶ πολυσύνθετον μορφήν τοῦ «χαλκεντέρου» 'Ωριγένους καὶ μάλιστα μετὰ τὸ «θεολογικὸ καὶ φιλοσοφικὸ σύστημα» αὐτοῦ. Ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ ἐν τῷ Προλόγῳ του, ὅτι «ὁ ἀρχικὸς πυρῆνας τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὑπῆρξε σὺν τομῇ φοιτητικῆς μελέτης σχετικῆς μετὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ 'Ωριγένη γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου». Καὶ συνεχίζει: «Μιὰ προσεκτικότερη ὁμῶς καὶ θαυότερη ἔρευνα τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ 'Ωριγένη ὀδήγησε στὴν πεποίθησιν πὺς ὁ μέγας αὐτὸς ἄνθρωπος εἶχε ἀφομοιώσει ὀλόκληρην τὴν ἀρχαία σοφία καὶ ἔκρυσσε μέσα εἰς τὰ συγγράμματά του τὰ σπέρματα πολλῶν ἰδεῶν ποὺ ἔγιναν θέσεις τῆς σύγχρονης φιλοσοφίας καὶ θεολογίας».

2. Διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ λοιπὸν τὸ κενόν, ὅτι «στὴν Ἑλλάδα λείπει μιὰ λεπτομερὴς ἀνάλυσις καὶ ἔκθεσις τοῦ φιλοσοφικοῦ καὶ θεολογικοῦ στοχασμοῦ του ποὺ νὰ ἀναζητᾷ τὴν πηγὴν τῶν ἰδεῶν του καὶ τὴν προέκτασίν του στὴν σκέψιν τῶν μετέπειτα αἰώνων», ἐπεχείρησε νὰ καλύψῃ τὴν ἔλλειψιν αὐτὴ μετὰ τὴν ἀνά χειρὸς ἔργον. Ἀξιόπαινος καὶ φιλότιμος ἢ προσπάθειαι. Ἄλλ' ὑπὲρ τὰς δυνάμεις τοῦ γυμνασιακοῦ καθηγητοῦ, ἀγνοοῦντος παντελῶς τὴν πλουσιωτάτην ξένην βιβλιογραφίαν περὶ τῆς μεγάλης ταύτης θεολογικῆς μορφῆς καὶ τῆς ἐποχῆς του. Κάθε πτυχὴ τοῦ ἰδεολογικοῦ, θεολογικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ κόσμου τοῦ 'Ωριγένους ἀπαιτεῖ συγκριτικὴν μελέτην οὐ μόνον τῶν πρὸ αὐτοῦ Ἀλεξανδρινῶν καὶ κατ' ἐξοχίαν τοῦ Κλήμεντος καὶ τοῦ Φιλωνος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν συγγραφέων, ἀκόμη καὶ τῆς ἐξωεκκλησιαστικῆς κινήσεως τῶν Ἀνατολικῶν Θρησκείων καὶ τέλος τοῦ Γνωστικισμοῦ. Οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁμολογοῦν ὅτι συνήντησαν πολλὰς δυσχερείας εἰς τὴν προσπάθειάν των νὰ συνθέσουν τὴν «Φιλοκαλίαν», ἤτοι τὴν Ἀνθολογίαν ἐκ τῶν ἔργων τοῦ 'Ωριγένους. Ἐπίσης οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ τῆς στροφῆς τοῦ 'Ωριγένους ἐπὶ τὸ συντηρητικώτερον μετὰ τὴν ἀπομάκρυσίν του ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυσιν τῆς Νεοαλεξανδρινῆς Σχολῆς τῆς Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἀντιγνωστικοῦ πεδίου.

3. Ὁφείλιμον διδόνον διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογίας.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

'Ακαδημαϊκὸς

'Αρχιμ. Θεοφίλου Ε. Σιμοπούλου, Θεολόγου - Ἱεροκέρυκος, Δ) τοῦ εἰδικῆς Σχολῆς ἱερατικῆς μορφώσεως, Πρωτοσυγγέλλου Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος, Μελέτιος ὁ Γαλησιώτης (1230-1307). Συμβολὴ εἰς τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην τῆς Θεολογίας (κλάδον Πατρολογίας). Ἀθήναι 1978 σσ. 577.

1. Ὁ φιλόμουσος Πατὴρ Σιμόπουλος, γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων ἀξιολόγων μελετῶν, δίδει τὸ πρῶτον εἰς τὴν δημοσιότητα κείμενα ἀνεκδότων συγγραμμάτων τοῦ ἀχρι τοῦδε ἤμιστο γνωστοῦ εὐρυμαθοῦς μοναχοῦ Μελετίου τοῦ Γαλησιώτου. Ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ του ἐξετάζει τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἔζησεν ὁ Μελέτιος, τὰς Μονὰς καὶ τοὺς μοναχοὺς τοῦ Γαλησιῶτου ὄρους, δίδει ἱστορικὰς πληροφορίες περὶ τῆς χρήσεως τῆς Ἀλφαβηταλφαβήτου ποιητικῆς μεθόδου γενικῶς καὶ περιγράφει τοὺς 25 Κώδικας, οὓς ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν, τοὺς περιέχοντας τὰ ἐκδιδόμενα ἔργα τοῦ Γαλησιώτου.

2. Ἐντύπωσιν προκαλεῖ εἰς τὸν ἀναγνώστην τοῦ ἔργου ὅτι, ἐνῶ μνημονεύονται οἱ 25 Κώδικες, οὓς ὁ σ. ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν ἐκδοσίν του, ἐν τούτοις οὐδαμῶς συνήντησα ἐν τῷ apparatus criticus τυχόν διαφορὰς γραφῆς ἐντὸς τοῦ κειμένου. Διερωτᾶται τις ἀπαξάπαντες οἱ Κώδικες ὁμοφωνοῦν ἐν τῇ ἐκθέσει; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποία ἢ συμβολὴ τοῦ ἀντιγράφαντος τὸ Κείμενον, πλὴν τῶν μνημονευομένων σχετικῶν χωρίων ἄλλων συγγραφέων; Δὲν ἀναφέρεται ἐπίσης ἂν αἱ παραπομπαὶ αὗται προὔπῃρχον ἐν τοῖς Κώδικεσιν ἢ ὁ ἐκδοὺς τὰ ἔργα ταῦτα Πατὴρ Θεόφιλος ἀνεῦρε καὶ ἐσημείωσε τὰ χωρία καὶ τὰς παραπομπὰς;

3. Παρὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις μου, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ Πατὴρ Σιμόπουλος διὰ τοῦ ἀνά χειρὸς ἔργου του συνέβαλε σημαντικὰ εἰς τὴν γνωρίμιάν μας προσωπικότητος, ἤμιστο ἀχρι τοῦδε γνωστοῦ. Ἀποδίδω τὸν δίκαιον ἔπαινον εἰς τὸν φίλεργον Θεολόγον, τὸν ἐπιτιμῶμενον μετὰ ζήλου εἰς δημοσιεύσεις μελετῶν θεολογικοῦ ποικίλου περιεχομένου, ἀξίας μνείας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

'Ακαδημαϊκὸς

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερά Μητρόπολις Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33, 34, 35 καὶ 36 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίου Νικολάου Ἀγίας Φωτεινῆς, 2) Ἁγίου Δημητρίου Ἀετοχωρίου, 3) Ἁγίων Νικάνδρου καὶ Ἰωαννικίου Ἀριδαίας, 4) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀφάλου, 5) Ἁγίου Δημητρίου Δαμιανοῦ, 6) Ἁγίου Χαραλάμπους Δάφνης, 7) Ἁγίου Γεωργίου Ἐξαπλατάνου, 8) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Λάκκας, 9) Ἁγίου Γεωργίου Λύκων, 10) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Νέας Ζωῆς, 11) Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Πιλαγίου καὶ 12) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πλευρώματος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῇ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ἐδέσση τῇ 11ῃ Μαρτίου 1980

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει α) τὸ Ν.Δ. 1398)1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ β) τὸ ἄρθρον 52 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὰς θέσεις τῶν Ἱεροδιακόνων τῶν Ἱερῶν Ἑνοριακῶν Ναῶν, 1) Ἁγίου Παντελεήμονος Μεσολογγίου καὶ 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Θέρμου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῇ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα Πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 17ῃ Μαρτίου 1980

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς εφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Βίσοδιαν Θεοτόκου Μεσοτόπου, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις, ὅπως ὑποβάλωσιν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 18ῃ Μαρτίου 1980

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33, παρ. 2, τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν, τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως εφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Σκοπέλου.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 19ῃ Μαρτίου 1980

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσιν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν εφημεριῶν τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν υποψηφίων τῶν ἐν λόγῳ κενῶν εφημεριακῶν θέσεων: α) Δαπάτας καὶ β) Ἁγίου Ἀθανασίου Αἰγίου.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 22α Μαρτίου 1980

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 47, ἔδαφ. 3 τοῦ Α.Ν. 2200) 1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διατάξεων, ὡς καὶ τοὺς σχετικῶς Νόμους περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ 1) Γεννήσεως Θεοτόκου Ἀλωνακίων, 2) Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Μαυροδενδρίου, 3) Ἀγίας Παρασκευῆς τοῦ χωρίου Ἀγίας Παρασκευῆς, 4) Προφήτου Ἡλιοῦ Ἐξοχῆς, 5) Ἁγίου Γεωργίου Μελισσιῶν 6) Ἁγίου Δημητρίου τοῦ χωρίου Ἁγίου Δημητρίου, 7) Ἰωάννου Θεολόγου Ἀμυγδαλιάς, 8) Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ἀνθοτόπου, ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 23ῃ Μαρτίου 1980

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1398) 1973 Ν. Δ) τος, 2) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 85)5-9-73 Πρᾶξιν ἡμῶν, 3) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 καὶ 35 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)1969

Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατὰ τὰς Διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1398) 1973 Ν. Δ) τος πλήρωσιν τῶν κάτωθι ὀργανικῶν κενῶν θέσεων Διακόνων τῶν Ἑνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Γεωργίου Κοζάνης, 2) Ἀγίου Γεωργίου Αἰανῆς καὶ 3) Ἀγίου Νικολάου Αἰθαδεροῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ Κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μὴνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Κοζάνῃ τῆ 23ῃ Μαρτίου 1980

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 33 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2) 1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱ. Ναῶν Ἀγίας Παρασκευῆς Παλαιστάνης καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς Νέας Τραπεζοῦντος, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις, ὅπως ἐντὸς μὴνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κατερίνῃ τῆ 7ῃ Ἀπριλίου 1980

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 673) 77 καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα διὰ τὴν κατάληψιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ἑνοριακοῦ Ναοῦ Θείας Ἀναλήψεως ἐν Κατερίνῃ, ὅπως ἐντὸς μὴνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κατερίνῃ τῆ 7ῃ Ἀπριλίου 1980

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον

Ἀνακοινοῦται, ὅτι ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου προέβη εἰς τὴν ἐκ τοῦ Ἱερατικοῦ θαύματος καθαιρέσειν τοῦ ἐκ τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων Πρεσβυτέρου Χαραλάμπους Κοκιάλου.

Ἱερὰ Μητρόπολις Βελγίου, Ὁλλανδίας καὶ Λουξεμβούργου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν δύο κενῶν Ἱερατικῶν θέσεων καὶ μιᾶς διακονικῆς καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυ-

μούντας ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν σχετικὴν αἴτησιν.

Διεύθυνσις : Avenue Charbo 71-73. 1040 Bruxelles-Belgique. Τηλ. 7365278.

Ἐν Βρυξέλλαις τῆ 26ῃ Μαρτίου 1980

† Ὁ Βελγίου ΑΙΜΙΑΙΑΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σουηδίας καὶ πάσης Σκανδιναβίας

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Σουηδίας καὶ πάσης Σκανδιναβίας πρόκειται ἵνα προσλάβῃ τρεῖς κληρικούς, διὰ τὰς θέσεις:

α) Ἱερατικῶς Προϊσταμένου διὰ τὴν Ἑλληνορθόδοξον Ἑνορίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου Οὐψάλης. Ὁ κληρικὸς οὗτος ἔχει τὴν δυνατότητα ὅπως παρακολουθήσῃ ἀπροσκόπτως περαιτέρω θεολογικὰς σπουδὰς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Οὐψάλης.

β) Ἱερατικῶς Προϊσταμένου διὰ τὴν Ἑλληνορθόδοξον Ἑνορίαν τῆς Ἀγίας Τριάδος Γιότεμποργκ.

γ) Διακόνου διὰ τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Στοκχόλμης.

Ἀπαντες οἱ ἀνωτέρω κληρικοὶ εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἄγαμοι ἢ ἑγγαμοί, θεολόγοι ἢ μὴ.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέον ὅπως ἀποταθῶν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν ἐγγράφως, ἀναφέροντες καὶ ἀριθμὸν τηλεφώνου δι' ἐπικοινωνίαν: (Διεύθυνσις: Metropolitan Pavlos, Selmedalsvägen 72/3, 126 55 Hägersten, Sweden).

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας Ἱερὰ Μητρόπολις Ροδεσίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδος - Σώλριμπερ (Ζιμπάμπουε - Ροδεσίας), καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικά προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

† Ὁ Ροδεσίας ΚΥΡΙΑΛΟΣ

Διεύθυνσις: Archbishop Cyril, P. O. Box 2832, Salisbury, ZIMBABWE.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Διορθόδοξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει θερμὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον, ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸν ἐξοπλισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου διὰ τῆς ἀποστολῆς παντὸς εἴδους συγγράμματος ἀναφερομένου εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ γενικώτερον εἰς τὸ ἀντικείμενον μελέτης πασῶν τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον Ἐκκλησίας Ἑλλάδος

Ἰασίου 1 Ἀθήναι (τ. τ. 140).

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Π ρ ό ς (2)

Τὸν Αἰδεσιμώτατον Ἱερέα
Χρῖστον Μηλογιαννάκη
κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ
Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 17ῃ Ἀπριλίου 1980
ἡμέρᾳ Πέμπτῃ καὶ ὥρα 5ῃ μ.μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορού-
μενος παραπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς
Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Προσπεριηλούμεν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὥς ἂνω
ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 20 Φεβρουαρίου 1980

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Π ρ ό ς (2)

Τὸν Αἰδεσιμώτατον Ἱερέα
Ἰωάννην Ἀθανασιάδη
κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών
(Ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ
Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 17ῃ Ἀπριλίου 1980
ἡμέρᾳ Πέμπτῃ καὶ ὥρα 5ῃ μ.μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορού-
μενος παραπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών.

Προσπεριηλούμεν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὥς ἂνω
ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 20 Φεβρουαρίου 1980

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Νέας Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΛΕΥΤΕΡΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδόθησαν κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΙΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱακάριας
ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου
ΤΙΤΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.
B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 15 ἑτησίως.
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐόρτιον Γράμμα.

Πασχάλιος ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος.

Ἡ ἐκλογή καὶ χειροτονία τοῦ Σεβ. Μητροπ.
Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελετίου.

Ἡ ἐκλογή καὶ χειροτονία τοῦ Σεβ. Μητροπ.
Κυθῆρων κ. Ἰακώβου.

Ἀποστολικὴ Διακονία, Συνέδριον Ἱεροκηρύ-
κων.

Βλασίου Ι. Φειδᾶ, Ἐκκλησία καὶ πολιτικὸς γάμος.
Γεωργίου Ν. Λιλαίου, Γνωμοδότησις.

Πρωτοπρ. Κυριακοῦ Τσουρού, Ἐπίσκοψις εἰς
Σικελίαν.

Πρωτοπρ. Δημητρίου Κ. Δρίτσα, Ἡ αὐτοσυν-
είδησις τοῦ Ἰησοῦ ὡς Βασιλέως.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

Κλητήρια ἐπικρίματα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογράφου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.